

Cesta do Wojslawic

Informace o konání velkého setkání příznivců Jakuba Vandrovce ve Wojslawicích mi přišla e-mailem. Pokusila jsem ve zbucovat celou Legii, abychom vyrazili do míst, o kterých jsme zatím jen četli – bohužel marně. Ve stejném termínu se totiž konal Festival Fantazie v Chotěboři, na kterém musel být bezpodmínečně Silver s vozem. Já s Popem jsem měla být na víkend také na FF a zároveň jsme hlídali dům rodičů. Sindren s Dizzym finišovali nějaký projekt. Díky internetovým stránkám www.vandrovec.net, které spravuji, se nám ozval Ondra a nabídl se, že by jel s námi do Polska. Razíme na poslední nákup a připravujeme pár housek na cestu. Po domluvě, která probíhala akčním způsobem, jsme se setkali v pátek ve čtyři hodiny ráno. Naše výprava obsahovala mě, Popela, Ondru a Jolanu. Zjistili jsme, že se všichni svým způsobem známe. Na nás, zatím v Evropě neexistující, žlutý vůz značky Dodge Caliber jsme nalepili samolepky Legion Wedrowycz a vydali se na cestu. Česko jsme projeli bez ztráty bodu a v osm hodin ráno jsme dorazili do Českého Těšína, kde jsme překročili hranice s Polskem.

Při přejezdu hranic obdivoval a záviděl náš vůz český celník, který nevěděl, v jakém voze jedeme. Tuto informaci mu podal jeho kolega z Polska, který se tiše smál, když viděl kanárkové žlutou barvu amerického vozidla s polepkami Legion Wedrowycz. Cestou za Jakubem Vandrovce jsme zastavili v městečku Kozy, které nás tímto názvem fascinovalo, a udělali zde pár efektních fotografií.

Při pomalé jízdě v kolonách aut jsme hledali pro Jolanu ceduli s názvem „Kantor“ (směnárna), aby si mohla směnit dolary za polské zloté. V Audrzychowu jsme zaparkovali u cesty a

šli jsme do směnárný „U židovy kabelky“. Po nakouknutí jsme zjistili, že tento „Kantor“ opravdu nebrat! Popelův dojem: „Nebyla to směnárna, ale vetešnictví, a vetešník vypadal jako Švejk z Haškova románu.“

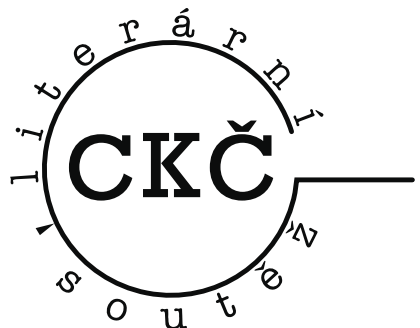
Od rána jedeme jednoproudou silnicí v koloně. Ta se pomalu rozpouští a my se konečně objevujeme na čtyřproudovce u Krakova. Po jásootu, že jedeme víc než 45 km za hodinu, který trval asi 4 kilometry, nastalo velké zklamání – konec čtyřproudu, a opět nekonečně dlouhá fronta vozidel. Polsko zřejmě zrovna dostalo dotace na silnice, protože všude byly objížďky a opravovalo se současně vše – mosty i silnice.

Odpoledne jsme se zastavili v Galicyjska restauracja v Brzesku na vynikajícím obědě. Zde začaly první pokusy o polštinu. Ještě že Jolana polsky umí, protože bych si nezvládla objednat ani polévku. Vzhled této restaurace byl zajímavý svým retro designem „80. léta“, aneb ať žije socialismus. Naštěstí číšníci ani jídlo socialističtí nebyli. Po chutném obědě jsme vyrazili vstříc neznámu. Další zastávka byla v lese, kde jsme se rozběhli „na malou“, co nejdál od silnice a od všetečných boudkářů.

Naše výprava dostala chuť po několika hodinách jízdy na něco dobrého a v Rzesowe jsme zastavili u Hypernovy, abychom si konečně zakoupili nějaké zásoby a pivo značky Perla. To jsme objevili mezi desítkami dalších druhů piva, které bylo ve sklenicích i v lahvích. Začali jsme vybírat, v jakém obalu Perly koupit. Nakonec jsme se rozhodli pro osm kousků v lahvích po obou družích. Přikoupili jsme také nějaké jídlo, pitivo a hlavně jablečný džus a skořiči, abychom konečně mohli namíchat jablečný štrúdl. (Pro znalce: půl litru **pokračování na str. 8**)

OBSAH

Cesta do Wojslawic	1	Číf salamandr aneb Mlok forever!	25
Čtenářův průvodce po Interkomu	2	Cena Karla Čapka	27
Hvězdný bulvár	3	Černé sny	29
Anketa Aeronautilus	6	Harry Potter posedmé a naposled	30
Tam a zase z Nitry	7	Časem s vědou - medicína	31
Cyril a Metod - netradiční pohľad	11	Časem s vědou - o cestovatelství	32
TATRAČON 2007	14	P. F. Hamilton - Druhá šance v ráji	33
Civilizační šok: o americkém sendviči	17	Splněné sny	34
Tolkiencon 2007	18	Z deníku BB - V mžiku	35
Nehvězdný nebulvár čili FF	19	DOGMA	35
Zastaralé	21	Jak vyhrát Cenu Karla Čapka?	36

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

Jak již logo *Ceny Karla Čapka* naznačilo, tento Interkom po roce opět hostí přílohu s kompletními výsledky soutěže. Přinášíme i seznam obětavých porotců, kteří společně vybrali to nejlepší z amatérské a částečně i profesionální scény roku 2006.

Toto číslo IK by měli vedle pravidelných odběratelů a občasných kupců ve specializovaných SF knihkupectvých obdržit všichni účastníci a porotci CKČ. Berte to, prosím, jako malé poděkování od pořadatele soutěže ČS Fandomu. Díky ovšem zaslouží i administrátor CKČ 2006 Roman Paulík, distributor Mloka Jirka Pavlovský a všichni, kdo se na přípravě sborníku podíleli, hlavně pak jeho vydavatel Mirek Dvořák a malíř Paul Francis (jeho kresba třeba nemusí vyhovovat všem, viz strana 25, pro vydání Mloka je však podstatné, že ji poskytl bez nároku na honorář :-).

Pro autory CKČ (ale nejen pro ně) je určena povídka Chucka Palahniuka, kterou nám se svolením nakladatelství Odeon poskytl její překladatel Richard Podaný, přečtěte si ji a zadumejte, jak to ten chlap dělá, že mu to baští celý svět.

Ještě k obsahu, ale popořadě: Začínáme reportáží o další spanilé jízdě do kraje **Jakuba Vandrovce**, tentokrát ji pro nás sepsala Lasky. O své zážitky z **Parconu v Nitře** se

Vítejte v krajině, kde cizák zahyne (Lasky, Ondra, Andrzej Pilipiuk, Popel a Jolana)

s námi podělí Honza Kovanic, na Parconu též zazněla přednáška Štefana Konkola o misi **Cyryla a Metoda** na Velkou Moravu. S děním na **Tatraconu** nás seznámí Jana Šturmová, Martin Gilar nám poodhalí další detaily, jak lze žít a přežít v USA, tentokrát se věnuje americkému **sendviči**. Vracíme se i k jedné starší akci, totiž **TolkienConu**, který navštívily naše dopisovatelky Jana Dvořáčková a Hanina Veselá, naopak Nehvězdný nebulvár komentuje čerstvé zážitky Libuše Čermákové na **Festivalu fantazie**.

Protože tento IK vychází (opět) jako dvojčíslo, přinášíme i dvojnásobný nášup kalendária **Časem s vědou** IK však není nafukovací a tak příšly zkrátka knižní a filmové recenze, nicméně nemohli jsme vám utajit názor Petra Habaly na poslední díl a vlastně i celou **sérii Harryho Pottera**, a zajímavé texty Petra Čáslavy a Daniely Kovářové.

Další až příště. Kdy to bude přesně nevím, dřív mi stačilo začít pracovat na novém IK týden před uzávěrkou, pak dva týdny, poté jsem začínal nový IK hned po vydání předchozího, a dnes abych začal pracovat na novém asi tak týden před dokončením starého :-). Protože to jaksi fyzikálně není možné, vychází dvojčíslo. **Zdeněk Rampas**

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 7-8/2007 (238)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6,
161 00 Praha 6, ČR

tel.: pozor změna, sloučen s faxem
v prac. době +420 224 239 645
tel., fax: +420 233 313 093
e-mail: ram@apro.cz
<http://interkom.vecnost.cz>
<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Redakční kruh:

Richard Klíčnick
S korekturami pomohla Michaela

Autoři tohoto čísla:

Petr Čáslava, Libuše Čermáková,
Jana Dvořáčková, Martin Gilar, Filip
Gotfrid, Petr Habala, František
Houdek, Štefan Konkol, Eva „Laskí“
Popílková, Daniela Kovářová,
Marvin, Chuck Palahniuk, Roman
Paulík, Richard Podaný, Zdeněk
Rampas, Regis, Jana Šturmová,
Hana Veselá, Jiřina Vorlová

Sponzoři tohoto čísla

JUDr. Daniela Kovářová

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla
byla dne 19. 8. 2007

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze
© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto

...překládáním knihek člověk nezbohatne, rodinu uživí tak na úrovni „chleba a Chorvatsko“.

Robert Tschorn

...žádné dluhy nemáme a navíc se s městem jedná o jejich prominutí.

Nejmenovaný pořadatel nejmenovaného conu

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ Brno, ▲ jinde

● **15. června** s Michaelou a Martinem, Vilmou, Hedvikou, Alžbětou a Karolínkou Klímovými navštívujeme Evu Hauserovou a Cyrila Šimsu. Ač jsem měl docela zpoždění, dorazil jsem nakonec jako první, protože se nad Prahou přehnal průtrž mračen. Vilmu dokonce na dálnici kroupy donutily zajet ke krajnici a počkat na lepší časy. Ještě dorazil Zdeněk Hofmann, překladatel příběhu „Drasticky dojemného Dextera“, dle Evy latentní zájemce o SF. Ten se ale asi moc ne bavil, protože dinosauri probírali otázky zdraví (hlavně Evina), rekonstrukce domů, problémy s dětmi a tak. Eva neprozřetelně věnovala Karolínce jakousi ďábelskou multimediální hračku a Cyril při loučení vyvinul velkou energii, aby si Klímovi obě odvezli.

■ **17. června** byl opět minigolf, tentokrát nás bylo dokonce osm. První skončil Amis, pak Amila a Klikin, já opět moc neuspěl.

Marvin

● **17. června** se u mě sešli autoři projektu Lekanta, který jsem kdysi inspiroval, a Jiřina Vorlová, jejíž ochoty poradit každému psavci jsem zneužil. Kolektivní psaní asi nebyl moc dobrý nápad, s výjimkou sester Lukačovičových většina autorů psala svůj příběh a málo se starala o to, co napsali ostatní.

● **19. června** se scházíme s Honzou Poláčkem, Richardem Podaným a Ondřejem Müllerem v naší oblíbené restauraci kousek od Netopejra. Od tlachání o hlouposti a sebezahleděnosti mladých ambiciózních střihounů jsme brzy přešli ke vzpomínání na pošetilsti vlastního mládí.

● **21. června** jsem v Krakatitu přečkal přivalový déšť spojený s vichřicí a pak se přebrodil na setkání s Ivanem Kmínkem, Pavlem Houser a Zdeňkem Kárníkem, šéfem nakladatelství Dokořán, a jak se brzy ukázalo, i mým spolužákem z MFF. Moc se za těch 25 let nezměnil; přestože se podílel na vydání spousty zajímavých knih o dějinách a matematice, nejčastější téma večera bylo, zda je možné vyčistit denaturák, aby se dal pít a neměl gurmána odpuzující pachutě.

Parcon 2007

● **22. června** se s Michaelou vydáváme v klimatizovaném voze Jirky Doležala do Nitry, cestou ještě nabíráme Jirkovu dceru Šárku a nebyt zastávky u benzinky a na hranicích, vystoupili bychom až před Agroinstitutem. Nic nás ale nepřipravilo na teplotní šok na rozpáleném parkovisku.

Ubytovali jsme se přímo v hotelu kongresového centra, takže jsme unikli hrůzám ubytování internátního typu, o kterém nejspíše podrobně poreferují jiní.

Jako první jsem vyhledal přednášku Jozefa Žarnaye a Jána Feketeho o počátcích moderní slovenské SF (tedy o osmdesátých letech minulého století). První si v rozpálené posluchárně vzal slovo JF. Nejprve považoval za nutné upozornit, že má jen maďarské jméno, ale je čistočistý Slovák a proti Maďarům nic nemá. Pak na sebe prozradil, že psaní na čas přerušil, protože byl poslancem, vsadil bych se, že za HZDS :-). Pak zrekapituloval svou SF tvorbu, převážně věnovanou dětské literatuře. Pronesl, že SF ostatních autorů žánru nikdy příliš nečetl, aby jej neovlivnila. Demonstroval tím tradiční omyl mainstreamových autorů konce minulého století (a mnoha současných matlatů), kteří se z nejruznějších důvodů pokoušeli o SF a nikdy se ani nedověděli, že to jaksi bez specifické průpravy (můžeme ji klidně nazvat vzděláním svého druhu) nejde, a že SF vlastně nikdy nepsali.

Josef Žarnay hovořil spíše o současnosti, o možnostech publikovat nyní ve slovenštině a pak dal prostor dotazům posluchačů. Zjistilo se, že v sále je spousta pamětníků a znalců Josefova díla a že konstatování, že na jeho knížkách vyrostlo několik generací slovenského fandomu, vůbec není nadsázka.

Další program, který mi utkvěl v paměti, byla zajímavá přednáška Štefana Konkola, v níž rozebíral význam mise Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu, více na straně 11. Hodně slibovala i panelová diskuse Zuzky Minichové a Gustáva Murína o možnosti vytvoření dokonalé bytosti. Ač začala se zpožděním kvůli jakési oslavě redakce Fantázie (asi 10 let od vydání prvního čísla, víc vám o ní ale nepovím, nějak mě nepozvali, ale vše podstatné jsme si s Ivanem Al'akšou pověděli okolo půlnoci na schodech :-), nakonec se rozproudila tak, že si na nás následující přednášející málem musel pozvat pořadatele.

Barbarskou hostinou a množstvím šermířů a historického odění si asi plnil svůj životní sen Šimon a nejspíše i Egon. Mísoto obvyklé půlhodiny nekončil program ještě za hodiny tři. Komu připadlo šermování jednotvárné, mohl jít ochutnat pravé praslovanské placky pečené z dvojzrnky nebo si obřadně zastřílet z věšteckého luku.

Víc o programu v reportážích, třeba na straně 7, já jsem se pak věnoval hlavně komunikaci s fanoušky, které lze v takovém množství a kvalitě potkat pouze na Parconu. Pokud nevíte co tím myslím, podívejte se na seznam přihlášených na adrese www.parcon.sk/zaregistrovani-ucastnici

Unavené, ale spokojené nás Jirka hodil až domů, ale ne že bychom ušetřený čas věnovali nějaké práci, na to už jsou cony a hlavně návraty z nich pro nás příliš vyčerpávající.

● **25. června** je poslední RUR před FF. Loučíme se s Filipem a jeho ženským bataliónem a domlouváme si sraz, však vy víte kde.

■ **25. června** navštívena v Olympii *Jednotka příliš rychlého nasazení*. Nejde o čistou parodii, takže příběh ožívuje ze začátku jen mírná nadsázka, na konci ovšem vypukne megaakční finále a to je tedy mazec.

Marvin

■ **28. června** zorganizoval Honza Šimůnek exkurzi do botanické zahrady lékařské fakulty. Účast nakonec docela početná, bylinky rostou jako šílené.

Pet

● **28. června** poslední Krak před FF, další čtvrtek je již svátek a já již vlastně budu také na Vysočině..

■ **29. června** pořádal Whisky shop pravidelnou ochutnávku, tentokrát byla věnována obilné whisky, tedy destilátu, který jen málokdo z nás měl možnost ochutnat, třebaže tvoří největší podíl každé míchané whisky. Hned první vzorek nám připomněl, že degustace není vždy jen zábava, ale občas i řehole. Obecně obilné whisky chybí plnější tělo, takže to bylo zajímavé seznámení, ale spíše jako kuriozita.

Marvin

● **29. června** jsme uspořádali malý příležitostný klímovský večírek, který se stal památný tím, že mezi nás poprvé zavítala Kristin Olsonová, asi nejvýznamnější literární agentka, navíc sídlící v Praze a pro mě to nejdůležitější, dobře mluví česky.

Wilma a Sanča mluvily o svých realizovaných i připravovaných knihách, Viktor se zajímal o Kristininy zkušenosti s nepoctivci v českém vydavatelském prostředí, bojím se, že je brzy bude potřebovat (samozřejmě ty zkušenosti).

● **30. června** ráno po večírku se vydáváme na Kulařák na Psí procházku se Zdeňkem Lukešem po Dejvicích a Bubenci. Sci-fisti zřejmě myslí a čtou jinak, a tak jsme na domluveném místě našli jen Roberta Rameše s Marií Kantůrkovou, všichni ostatní byli na přesně opačném konci Kulařáku.

Pan architekt nám ukázal několik pozoruhodných domů, nám se ale zpátečnický nejméně líbila secese architekta Petráka, zatímco vychvalovaná funkcionalistická kachlíkárna (Skleňák) nás nechávala chladnou. Napadlo mě, zda nejsem v podobné pozici, když se snažím naznačovat, že Eddings není ten úplný vrchol literatury ani té fantasy.

■ **2. července** navštíven v Olympii film Smrtonosná past 4.0. Oproti očekávání nakonec střet digitálních teroristů a analogového poldy dopadl dost dobře a sérii ostudu nedělá.

■ **3. července** jsme se vydali hledat novou hospodu poté, co na nás v Legendě letos už potřetí zapomněli. První pokus byl návrat k Bobovi (tentokrát nás nevyhnali). Prostředí stylové (ufoni, chapadláci apod.), ale ještě zkusíme i něco dalšího. **Marvin**

● **3. - 4. července** pobývá v ČR a v Praze Martin Gilar. Sešli jsme se a domluvili další články pro IK.

■ **5. července** jsme uspořádali tradiční výpravu na hrad Veveří, zvanou Vevercon. Tentokrát bylo počasí značně aprílové, takže jsme nakonec rádi využili lodní dopravu pro cestu tam a zase zpátky. Po akci jsme ještě zajeli do Empire na koktejly.

Marvin

FF 2007 aneb 3 chotěbořské dny

Tři nejkratší knihy na světě

Sbírka korejských politických vtípů

Černobylský telefonní seznam

Bedeckr chotěbořského nočního života

● **5. - 8. července** Pavel Bačkovský nám, ač jsme se přihlásili dost pozdě (nicméně dřív, než mě Vašek Pravda oficiálně pozval :-), zajistil ubytování ve velmi pěkném penzionu Bene na náměstí. Nicméně pozdní přihlášení se projevilo v tom, že jsme bydlet až pod střechou a pro každou ptákovinu museli vyběhnout 57 schodů.

Do Chotěboře jsme se svezli s Vladanem Rámišem a na první den, čtvrtek, jsme si ani nekupovali vstupenky, což asi na jednu stranu bylo prozřetelné, potkali jsme Filipa Gotfrida,

který si FF užíval již sedmý den, a ten nám řekl, že od víkendu nepotkal jediného známého či alespoň dospělého fana, na druhou stranu se ukázalo, že se v Ch. nic jiného dělat nedá, viz Bedeckr nočního života. Tak jsme zalezli do Bene a kupodivu se v Ch. cítili jako doma; Michaela zanášela korektury a já na notebooku četl příspěvek JWP do sbírky Impérium Bohemorum. Název neuvádím, protože jsem Jirkovi navrhl lepší a třeba jej tedy ještě změnit.

V pátek jsme vyrazili na FF, nakoukli do pár salónek, potlachali u baru a pak se s Vladanem vydali na prohlídku velkolepého hradu Pernštejn. Z Pernštejna jsme pak jeli na grilování a ten večer jsme se již do Bene nevraceli a přespali v Radostíně.

V sobotu odpoledne jsme se již ale po obědě v Panském domě plně věnovali programu, ani na večeri jsme nešli a spolehli se na výborný stánek festivalového osvětlení *U sympatického fousáče*. Škoda jen, že už došly tamní vyhlášené steaky, ale i bramboráčky a bůček byly vynikající. Navíc se čekání dalo krátkit četbou Festivalových novin. Nevycházely sice jako deník, ale i tak šlo o zajímavé zpestření.

Na chodbě jsem si ve volnější chvíli (volnější pro pořadatele) promluvil s Vaškem Pravdou o několika nelichotivých článcích, které se o něm a FF objevily v místním a regionálním tisku. Jde nejspíše skutečně o neinformovanost novinářů a pár problémů v komunikaci s ouřady. Nepřeju FF ani VP potíže, jen mi trochu vadí to, že argumentaci ve prospěch FF (proč má před všemi cony přednost a vlastně jako jediný právo na život) podporá tím, že FF má tyto věci v pořádku a profesionálně zmknuté.

Z ostatního programů mi utkvěly: obrazy Pavla Martinického, Star Trek svatba, Honza Kantůrek a Františka Vrbenská, a pak samozřejmě předávání cen Aeronautilus.

Že jsem loni dostal cenu, ze které jsem si utahoval, jsem se dověděl letos asi měsíc před FF, připadlo mi to jako dobrý způsob, jak spojit příjemné s užitečným, a vlastně to byl hlavní důvod, že jsme se do Ch. vypravili.

Jarek Mostecký mne sálu plnému omladiny představil jako *doživotního presidenta českého fandomu a zakladatele, bez kterého by se zde přítomní možná nesetkávali*. To od něho bylo milé, ale byl bych raději, aby spíše než staré zásluhy zmínil mou práci současnou, byť někdy trvající celá desetiletí (Interkom, Paralelní světy, Kdo je kdo, Fandom a text, archivaci a statistické zpracování Ceny Karla Čapka...), ale možná správně tušil, že většina přítomných se s ničím z toho nesetkala, a těch pár dinosaurů v sále to všechno dobře ví.

Cena z rukou přítele mi pochopitelně udělala radost, ale místo abych řekl něco srozumitelného, třeba o té své práci, neodpusťil jsem si něco v tomto duchu:

Děkuji gremiu, které mi dalo cenu Aeronautilus. Za cenu je zdvořilé poděkovat, stejně jako je zdvořilé cenu převzít. Ačkoli jsem s řečeným grémiem měl dost sporů, vidím, že mě chce odměnit za to co jsem (z jejich pohledu) udělal dobrého a že velkoryse zapomenu na to (samozřejmě opět z jejich pohledu) špatné. Přál bych si jednou dozrát na stejnou úroveň. Ale zatím na to nespolehejte. Děkuji vám všem.

Večer v baru mi přítomní blahopřáli k ocenění, připadlo mi to trochu legrační v tom, že to vyznívalo, jako by se Kantůrek,

Konupčík, Neff a ostatní a koneckonců i já (nebo bych inspirován geniemi loci měl říci, především já? :-), stali Velmistry proto, že dostali diplom a sošku, já mám ale za to, že je to snad naopak, že udělení Ceny znamená, že její pořadatelé uznávají, že dotyčný je Velmistrem i pro ně.

Žertovnou korunu tomu kdosi nasadil, když prohlásil, že fotografie, kde si potřásám rukou s Vaškem Pravdou, bude stejně unikátní jako foto, kde Kuglerová nakopala Bronce do koulí. Následující debata na téma, kdo je v tomto případě Bronce a kdo Kuglerová, se ale neukázala ani zábavnou, ani zajímavou a tak jsem odešel spát. A to byl můj konec letošního FF.

■ **7. července** jsme si zahráli nejdřív pár partiček pétanque v parku, pak jsme se přesunuli k Pet. Vypili tři láhve vína, snědli menší horu jídla a zahráli si Metro a Dej sem mozek. Mezitím jsme řešili klubovou hospodu a zhlédli pár upoutávek na filmy.

■ **10. července** se uskutečnil druhý pokus o novou hospodu – U Tančícího hrocha. Personál přívětivý, jídelní lístek pestrý – zamluven větší stůl/salónek i na příště. **Marvin**

● **12. července** v Krakatitu Peťo Pavelko a Egon, s tím jsem šel na metro, a až od něho jsem se dověděl, že sběh lidu u jednoho stolu bylo uvádění nové knihy Vladimíra Šlechty na trh. Nu což, nestíhámě dost představovat ani knihy, které nám vydavatelé posílají.

● **13. července** Pátek třináctého, leč rodinné a pracovní důvody mi nedovolují zajet na Pivocon, zastupoval mě alespoň Pavel.

■ **14. července** bylo hezky, tak jsme vyrazili do zoo na PreVorvaňCon. Stihli jsme i krmení šimpanzů (řev dělali náramný), zkontrolovat naše sponzorované piraně (velké ještě povyroستly a malé záhadně zmizely, že by nějaká souvislost?) a navštívit skoro všechny stánky s občerstvením (bylo fakt vedro). Po skončení nás většina ještě poseděla u nás na zahradě, vypili jsem jeden lehčí Kagor a spoustu nealka. **Marvin**

● **16. července** se poprvé po FF scházíme v RUR. Jitka navrhla sejít se na zahrádce v redakci IK, ale hned dodala, kdy nemůž, potom totéž Jana (bude na Tatraconu, její reportáž najdete na str. 14), a když jsem se přidal se svou dovolenou já, bylo jasné, že se komplet uvidíme někdy v polovině srpna.

● **17. července** jsem se nechal zlákat na „křest“ knihy Miloslava Krále *Věda a víra*. Víc než anotace: „v knize je naznačen postup, jak dosáhnout paměťové paradigma – model celého bytí“ mě přilákaly ilustrace Zdeňka Hajného a Zuzana Poly Kupková jako redaktorka. Protože byl ale jeden z nejteplejších dnů v roce, proměnila se galerie Cesta ke světlu ve skutečné peklo, byť v nadpozemských sférách. Pokud nám autor a pořadatelé chtěli ukázat, že jsme duchovní bytosti, žár nám velmi urputně připomínal naši tělesnost.

● **19. července** se mi ozval Franta Novotný, který je už zase v Praze, poreferoval mi o cestě do Polska a pak o výpravě na jachtě po stopách Arthura Ransoma.

V Krakatitu bylo neskutečné vedro, možná se zase něco křtilo, zahlédl jsem Mirka Žambocha, já jsem jen s Janou probíral společné prázdninové akce a pak si mě vyzvedl Honza Vaněk jr. a spolu jsme odkvačili do literární kavárny rozloučit se s Kristín Olsonovou, která zítra odlétá na dovolenou do Států. Dal jsem jí na cestu nějakou českou SF, ale začal jsem opatrně

klasikou, obávám se, že současní autoři s jejich bohatým jazykem a příběhy plnými formálních i dějových experimentů bourající veškerá zažitá klíšé by pro ni ještě nebyli. :-)

■ **20. července** proběhlo slavnostní otevření místnosti pro ochutnávky „The Whisky Pub“ v sousedství Whisky Shopu. Navzdory tropickému počasí byla slušná účast (i z řad brněnského fandomu), přítomni byli provozovatelem odměněním prvním panákem zdarma. **Marvin**

● **23. července** v RUR se objevila další Jana, budeme jí asi říkat Jana II. Jinak, díky za to *nejvyššímu vydavateli*, nic zajímavého nevyšlo, takže jsme odešli neožebračeni.

Honza Vaněk se naučil využívat svůj mobil jako diktafon a načítal si nejpitomější-bizarnější kousky z Černého moře od Charlese Kinga.

■ **24. července** bylo v klubu živo, protože se tam objevila omladina z trekies s Tunelářem a jeho partou mladých přítulných dam. My jsme byli v salonku, oni u baru, ale chodili nás navštívit. Rogerův vojenský hlas hravě vyplnil hospodu. Jo, a taky přišel Honza Šimůnek. **HT**

● **25. července** se v Krakru schází střeďečníci. Jitka prst pokoušaný, jak ho použila místo dřevěného kolíku, když měl její pes epileptický záchvat, je proti jindy skoro tichá. Jarek nám na fotografiích dokumentoval svou návštěvu CERNu a cestu jeho podzemím. Detektor Atlas je vskutku úžasné monstrum.

V Krakru je nová, velice ochotná obsluha. Když se chodila ptát, zda si dáme ještě něco k pití, jeden mohl snadno podlehnout dojmu, že jí jde o to, abychom neměli žízeň, místo obvyklého „když už tu zacláníte, tak koukejte něco vypít“.

● **26. července** v Krakru střídme oslavujeme narozeniny Peti Pavelka. Potom se s Honzou Pavlíkem, Františkou Vrbenskou a Annou Šochovou vydáváme do *Outpostu* na Malé Straně (nebo je to již Smíchov) na besedu o nové sbírce hororů vydané samizdatem. Cestou AŠ vyprávěla, jak při rekonstrukci staré podlahy objevila několik myších měst i se hřbitovy. Přesně na myši a jejich charakteristický zápach zvaný myššina jsem si vzpomněl, když jsme sešli do sklepní prodejny a herny. Kartičky a myššina, Filip v Časlavské neví, co má.

● **27. července** ještě na skok před dovolenou k Filipovi, rozdat práci a na kus řeči, něco jako poslední vůle.

Na zpáteční cestě k metru jsem si pod palácem Flóra všiml krojovaného sběhu lidu, a ony to **Pražské folklórní dny**. Zrovna hrála a tančila francouzská delegace. Flétna či pišťala, bubny, chyběla jen pojízdná gilotinka. :-)

Dost nekulturní mi připadalo, že za zády snažících se tanečnic a tanečníků blikala dokolečka své tupé reklamy cca 12 metrová obrazovka. To mi vadilo víc než, že většinu diváků tvořili asijsí turisté a členové ostatních souborů, kteří odpočívali po svém představení či se na něj chystali.

● **28. července** začíná Tatracon, více na straně 14.

■ **6. srpna** jsme byli v Olympii na *Simpsonovi ve filmu*. Příjemná záležitost, s tradičně výborným dabingem, ale fakticky to bylo na úrovni lepších epizod seriálu, nic víc. **Marvin**

● **6. srpna** dorazím do RUR, abych zjistil, že vše, co jsem k Filipovi donesl, tu spokojeně leží, a kdyby na tom nepracoval zub času, tak bych mohl říci, že beze mě se tu nic ani nepohne.

■ **8. srpna** tentokrát žádný multiplex, ale kino Scala a Harry Potter a Fénixův řád. Příjemné překvapení, zápletka tentokrát není křečovitá, herci dobře hrají a efekty ustoupily do pozadí. Nevím, o čem byla ta spousta stran předlohy, ale podle všeho to byla vata. **Marvin**

● **9. srpna** navzdory nepříznivému počasí místo do Kraku pilím do Botanické zahrady, kde Jarda Olša uvádí další výstavu zimabawského sochařství. Tak trochu jsem čekal, že dorazím sám, celý den občas poprchávalo a nebe věštilo, že ten pravý déšť nás ještě čeká. Ale již u autobusu do ZOO jsem narazil na Kristin Olsonovou, na poslední chvíli se pak objevil ještě Honza Vaněk jr. Mezi sochami nás pak našli i Viktor a Hanička Janišovi, a potom co křest katalogu výstavy provedl přivalový ljaavec, dorazili i značně promoklí Klímovi se všemi holčičkami.

Nicméně déšť netrval dlouho, a když jsme trochu oschli, nejvíce to ovšem potřeboval Jarda Olša jr., který během řečňování neměl deštník, užili jsme si ještě docela vydařeného večera a hned jsme se dohodli na pokračování v podobě sobotního odpoledne v Úžicích.

■ **10. srpna** nastala už tradiční návštěva Noci flamenca, tentokrát jsme dokonce sehnali lístky do první řady a nakonec ani nepršelo. Tanečnicka jsme viděli už loni, soubor byl jiný a dost dobrý. Díky flétně a basové kytáře to mělo i šmrnc moderny.

■ **11. srpna** se mi silou vůle podařilo navzdory předpovědi zařadit slunnou oblohu, takže Gardencon dělal čest svému jménu. Byla to také první akce, které se po čase zúčastnil Závís, dal si i své jedno lékaři povolené pivo. Večer nakonec přeče jen krátce sprchlo, ale zábava pokračovala i po té, zvlášť se svítilími tykadly na hlavách přítomných dam. Jako kolektivní dar jsem k narozeninám obdržel rum Botran Solera. **Marvin**

● **11. srpna** navzdory nevlídnému počasí opět vyrazíme směrem Holešovice a Kobyličky na autobus. Tentokrát jsme se cesty odvážili jen já s Michaelou, Sanča Fülleová a Honza Vaněk jr. Jen

jsem vystoupili v Odolene Vodě, kde na nás čekal Martin Klíma, začalo trochu pršet. Nicméně když počasí nazřelo naše odhodlání, raději se umoudřilo a my pak až do večera trávil čas na zahradě okolo grilu, kde nás pak našli Jana a Jarek Rečkovi.

Martin pokročil v masochistickém čtení Pynchonovy Duhy gravitace a má nový prostorový hlavolam, se kterým jsem nehnul, Vilma líčila, jak ji při kormidlování na Mazurských jezerech zasáhl blesk, já donesl ke korektuře tento Interkom a k nahlédnutí knihy o matematice, které jsem nedávno nakoupil v nakladatelství Dokořán, Honza Vaněk měl nachystanou četbu povídky jako kulturní vložku, ale najednou byl podvečer a na čtení nějak nedošlo.

■ **13. srpna** jsme navštívili Faunův labyrint. Film byl dost temný a depresivní, ale působivý. Navzdory dětské hrdince nic pro děti. Menší sál ve Špalku byl skoro plný. **Marvin**

● **13. srpna** nám počasí nepřeje, a tak se opět scházíme v RUR. Vyprávím veselou historku o velkém matematikovi Davidu Hilbertovi a jeho roztrhaných kalhotách. Až pak mi dojde, že si Filip stěžoval, že mu dopoledne ruply gatě.

● **15. srpna** si v Kraku se Středověčnými připomenou roztržené kalhoty génia, když Stáňa Lálová líčí dojmy z přednášky o renesanční astronomii. Otrhaného stařečka s igelitkami u nohou v lepící páskou vyspravených botách v první řadě považovala za bezdomovce, který se přišel ohřát, dokud se k němu nevrhl přednášející se slovy: *Pane profesore, je to pro nás čest, že jste přišel.* (A v těch igelitkách přinesl do novin zabalené vzácné manuscripty.)

● **16. srpna** v Kraku Egon hledá téma na první zářijovou schůzku KJV. Laski předala Pavlu Weigelovi diplom s čestným členstvím v Klubu Jakuba Wandrovce. Já pak, dokud mě neodvlekla Michaela, poseděl s Fajlem a Adélou. (A bylo by to ještě příjemnější, kdyby tam stále nehučel Vojta Čepelák.)

Zdeněk Rampas

Anketa Aeronutilus

Asi nejvíce se o anketě dovíte na stránkách www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/.

O historii ankety: www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/index.php3?pg=historie

o jejich vítězích a dalších nominovaných (zde najdete docela zajímavé údaje, doporučuji):

www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/index.php3?pg=vitezove2005

www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/index.php3?pg=vitezove2006

a časem jistě i na www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/index.php3?pg=vitezove2007,

a o tom, jak se ankety zúčastnit: <http://www.festivalfantazie.cz/aeronutilus/index.php3?pg=hlasovani>

Rok	Povídka	Knihy	Obálka	Web	Velmistři
2005	Edita Dufková: Za okraj světa	Jaroslav Mostecký: Útesy kříku	Jan Patrik Krásný: Gateway	Petr Pagi Holan: Sarden	Ondřej Neff, Petr Konupčík
2006	Jana Jůzlová: Obojek	Vladimír Šlechta: Nejlepší den	Jan Patrik Krásný: Orci	Ondřej Jireš: Fantasy Planet	Zdeněk Rampas, Egon Čierny
2007	Jaroslav Mostecký: Štěňata vlků	Ondřej Neff: Rock mého života	Jan Doležálek: Chladná hra	Wojta Běhounek: Daemon	Vlastislav Toman, Jan Kantůrek

REPORTÁŽ: Tam a zase z Nitry

Tam to bylo docela dobrý. I když to trvalo přes pět hodin. Jel jsem autobusem Student Agency. Zhlédl jsem konečně film Štěstí. K tomu se mi na zbytku mého obzoru promítal panoramatický pohled okny z výšky nízko letícího letadla. A skutečně, na Českomoravské vysočině byla místa, kde jsem viděl mraky pod sebou! Krásné větvenovité mraky, které se nezadržitelně sunuly autobusu vstříc, zatímco ve vyšším levelu setrávala mračná hradiska. Výborný let krajinou mraků to byl, který měl jen několik drobných závad:

Avizovaná klasika se ve sluchátkách na kanálu 5 nekonal.

Čaj byl skutečně sladký a citronovaný, avšak čaj v něm nebyl. A vyšplíchl mi na kalhoty.

Na začátku Bratislavy nás předjela kolona motokářů, kteří na svých kožených kacabajkách hrdě nesli českou vlajku a rudý nápis Spag figots. (Překládané, ani podobné slovo nebylo v databázi nalezeno!) Bratislavu jsme obléтали z jihu a docela mi přišlo kuriózní, že zdejší střední polookruh vede po dvou mostech přes mohutný a rychle plynoucí veletok Dunaj – na Petržalku a zase zpátky. Na Petržalce jsem uviděl nečekané vývraty olší. Byla tady bouřka hrozná. Naštěstí v sobotu ráno, kdy jsem jel, už byl klid. A to i v Nitře, jejíž blízkost už zdaleka prozrazoval vršek Zoboru. Město pod kopcem, to mne jako Liberečáka vždy zaujme.

Tam jsem byl v 12:40. Ale **TAM**, do Agroinstitútu, jsem dorazil až ve 13:30 – protože jsem zabloudiv v parku! Chtěl jsem to vzít nejdřív vpravo podle toku řeky Nitry a pak zabočit vlevo, ale zabočoval jsem a zabočoval – až jsem byl zase skoro u mostu... Aspoň jsem si prohlédl studentský areál a mohl přecházet na asfaltu cestiček namalovaná jména (krstná pouze) študáků, kteří letos absolvují Slovenskou polnohospodárskou univerzitu a nebo možná i univerzitu Konštantína Filozofa...

Dorazil jsem tedy dosti zplaven, protože vše své jsem si nesl v batůžku na zádech, ani jogurtová zmrzka nepomohla. Proto jsem tuze ocenil, když mě pořadatelé hned u vstupu zahrnuli třemi půllitrovkami minerální vody Bohatier. A tu došlo k prvnímu nikoli snad konfliktu, ale nedorozumění civilizací. Vzal jsem dvě červené vody a jednu modrou. Ale Bohatier je – oproti tomu, čemu jsem přivykl v českém Makru – označen červeně nesýtený a modře sýtený. Chtěl jsem s bublinkama a měl jsem hlavně bez bublin.

Na záchodě jsem se převlékl do chytře přivezeného záložního prádla a nepolitých kraťasů, jenže bylo tam takové vedro, že jsem se skoro hned zase propotil. Šel jsem se dále potit do salóníku S3, kde jsem zhlédl konec přednášky Františky Vrbenkové o slovanských ženách. Skončilo se a šel jsem si sednout do baru. Ukořistil jsem tam jednu ze tří zbývajících baget a půllitr piva Zlatého bažanta – není to tak špatný. Sedli jsme si s Františkou a s Ankou Šochovou z Aše a s pár lidma a kecali. A pak jsem zašel podívat se, jak Ondřej Neff zase bájí o své měsíční Arkádii. Kongresová sála byla naštěstí klimatizovaná (ale prý až od poledne), stejně jako Zelený salóník, kde Tomáš Němec a Martin Šust představovali svůj tajný projekt. (Protože

je tajný, nic nevyzradím. Ale půjde o knížku, antologii, samo, bude moc hezká, aji s vobrázkama a s medailonkama autorův, na každé stránce skvostný grafický prvek – zkrátka, máte si ji koupit!) Skončili už za půlhodku, takže jsme si mohli s Františkou sednout nad naši večerní přednášku v příjemném chládku. Další půlhodka uplynula, načež jsme vyrazili do foyer, dokončit dílo. (Neutíkali jsme tedy před další přednáškou Neffina Rok kontaktu naživo, jak si snad mohl myslet, když jsme se srazili ve dveřích :)

Totíž – já si na Parcon připravoval přednášku o mase a duši a Františka zase o lidožroutství a duši taky. A tak nějak se to doplňovalo, že jsme nakonec obě přednášky odpřednášeli paralelně jako jednu. Ale přece jenom chtělo udělat si alespoň bodový scénář pro přechody mezi oběma liniemi! (Což jsme v Praze v Krakouši předcházející čtvrtek ne zcela stihli.)

A pak jsme se šli navečeřet do hotelové restaurace, kde jsme nakonec usedli zase s Ankou Šochovou a Mostřákem. Nu, každý Parcon asi musí mít svou Houšťku, na její nitranský ekvivalent pasují tuto osvěžovnu. Agroinstitút se na svých webových stránkách kasá luxusním hotelem a jeho Kongresový sál i salóníky působí vskutku bohovskými. I ta hospoda vypadala slušně. Bar ve tvaru podkovy s dubovou deskou, nad vším pluly skleněné koule, prostě přepych. Ale bylo v něm podezřele prázdné! Až na dva číšníky a barmana. Číšník přinesl jídelní – ne lístek, ale cár papíru, odhaduji tak Á čtyřku rozstříhanou na tři kusy, s pár řádky, naklepanými snad psacím strojem. A na něm nabídku dvou polívek. A čtyř jídel. Dal jsem si polévku, ačkoli mne číšník varoval, že je ze sáčku... Ale bylo nutno doplnit živiny a minerály a čerstvou krev z břicha dosud živého soba jsme k dispozici, bohužel, neměli.

A pak se stalo něco, co se mi ještě nestalo ani v té z nejpříšernějších hospod. Zatímco jsem začal bojovat s horkým ochuceným solným roztokem v misce, přinesl mi další hoch, asi přímo z kuchyně, druhý chod! Na kuřecích prsou se nic zkazit nedalo, rejže mohla být lepší. Kvalita socialistické závodky za 135 Sk, ale příloha se ještě platila zvlášť. No a pivo – věříte, že netočili? Když měli v kongresovém baráku kongres??? Dal jsem si lahváče – nealko, protože jinak nabízená pouze dvánáctka by mne do zbytku dne definitivně umrtvila. A, no, chlazená taky moc nebyla, asi jsem je svým nečekaným přáním překvapil...

Stravovací služby vybraného střediska se vskutku nesly v duchu luxusu, ovšem socialistického. Nejspíš v tom Agroinstitútu jedou na státní rozpočet nebo evropské granty. Jaký to byl rozdíl lhostejných profesionálů oproti pořadatelům! Fanové poskytovali služby na úrovni, ačkoli amatéři. Ještě jednou děkuju za hory darované vody, která mne zachránila před vysušením. A samozřejmě za nenápadnou organizaci, při které vše klapalo jakoby samo, bez viditelné křečovitého úsilí.

Potřetí jsem narazil na Ondru Neffa na setkání s Parcorány, kde spolu s ním vzpomínali Vlado Riša, Zdeněk Rampas a Petr Konupčík. A pak už začalo vyhledávání výsledků různých soutěží. Raduju se ze Zlaté zebry, o kterou jsem usiloval už potřetí,

a slibuji, že už nebudu dále překážet rozletu mladým nadějím. Ledaže by Doktor ze SFK Zebra zase uveřejnil nějaké podobné nosné téma. Letos znělo „Záložní kopie Sluneční soustavy“, což jsem si s autorskou licencí změnil na „Záložní Sluneční soustava“, čím jsem unikl příliš přesnému vymezení.

Nejvyšší fandomové vyznamenání Mloka za zásluhy získal noblesní teoretik, překladatel, organizátor, editor, sociolog a praotec slovenského fandumu Ondrej Herec. Na pódiu mu k tomu hned naložili i sfingičku, kterou mu letos v květnu na Knižním veletrhu uštědřili akademici z ASFFH za „dlouholetou práci pro sci-fi“.

Ludvíkem byl letos oceněn Tomáš Němec za práci v Pevnosti a prostor, jaký v ní poskytuje začínajícím autorům.

A pak už šlo vyhlásování CKČ, ze kterého jsem byl nervóz, neb nominován. Když jsem celý upocený a zmačkaný vnikl na pódium, chtěl po mně Martin Koutný vědět, co říkám tomu, když mi někteří čtenáři vytýkají, že pišu, jako se psávalo před padesáti nebo třiceti lety a strašně poučně. Odvětil jsem to, co bych odvětil, i kdyby mi svou otázku neprozradil předem – že vlastně mají pravdu. Tedy snažím se už být v tom „poučování“ snesitelnější. Ale halt moc té krve a sexu a surovosti a hrůz ze sebe asi nedostanu (i když se už fakt snažím:). A bude tam vždy hodně „sci-“ a nenápadného zasvěcování do krásy reálného vesmíru... Což jest záměrem. Psát jsem totiž začal ze zoufalství, když jsem zjistil, že nejsou k máni nějaké nové technologické scifárny. V současnosti je na české scéně téměř nikdo nepíše – když Švachouček (doufejme, že jen na čas) odpadl. A ještě – na prostřeném stole literárních lahůdek by měly být různé chutě. A nemusí každý jíst všechno. Nejspíš existují lidi, kterým to mé psaní vyhovuje, když jsem dosáhl „takového úspěchu, jako je už nominace na CKČ“. Tak jsem se pyšnil. A skončil pátý. (Letos se totiž nezúčastnila Edita Dufková :) Mloka uchvátila Anna Šochová za povídku „A Bůh to vidí“, kde je sex a krev a zombíci...

Já jí to přeju! Ale o zombících asi psát nezačnu.

Avšak o krvi, zejména lidské, jsme pak s Františkou vyprávěli od půl deváté večer celé dvě hodiny. Proti Fantasy šou a Ohňové šou a Sexu na oběžné dráze. Všem sedmi (místy i devíti) posluchačům se to moc líbilo. Já si nestěžuju. Jestliže jsem byl v Nitře jen deset hodin a během té doby měla Františka na pořadu dvě dvouhodinové přednášky a já nesměl chybět na CKČ, tak moc variací asi nebylo. A logicky jsme navazovali na přednášku slovenského archeologa Pavola Jelínka „Iudské obete v praveku Slovenska“. Však my vám to někdy možná řekneme ještě jednou – a líp! Snad přitom nebudu tak nemožně zničený, když jsem si při závěrečném poděkování nemohl vzpomenout, jak se jmenuje ta, no ta osoba, co se mnou dvě hodiny přednášela a známe se asi milion nebo tři miliony let...

Ještě jsem si dal čaj v čajovně a pak vyšel do chladné půlnoci. Myslel jsem, že už nezabloudím. Ale na ulici kousek před autobusovou stanicí mne oslovil drobný mužík a chtěl po mně desetikorunu na telefon. Dal jsem mu poslední drobnou slovenskou s tím, že už další nemám. Tak na mně vymánil ještě jednu – českou – na taxíka! Ztratil jsem tím rytmus a do vedlejší

ulice odbočil trochu dřív, než jsem měl, a pak jsem byl rád, že jsem si v květnu na Knižním veletrhu přece jen zakoupil mapu Nitry. Poradil jsem se s ní a odjezd autobusu v 0:45 přece jen na poslední chvíli stihl. Avšak zase zpocen. Ještěže jsem se mohl, asi po desáté toho dne, převléknout opět do druhého nátlíčníku a druhé košile.

Škodaže jsem zpátky nejel autobusem Student Agency a trvalo to šest hodin. Ale i na lince Košice – Kladno se dalo klimbat. Bylo asi 2:30 SEČ, tedy půl druhé času slunečního, kdy jsme za hranicemi zastavili u pumpy na patnáctiminutovou přestávku. Kolem rozsvíceného parkoviště panovala tma. Na nebi se již rozvinul letní trojúhelník s chladně modrou Vegou v nadhlavníku. Jupiter se tvářil jako Jitřenka. Šel jsem za okraj světél, za pás stromů. Nad severoseverovýchodním obzorem se v černotě otvíralo blankytné okénko, které prozrazovalo Slunce schované kousek pod obzorem.

Končila svatojánská noc.

Jan Kovanic

Psáno pro Sarden (kde vyšlo 28.6.2007) a Interkom (korigováno)

Cesta do Wojslawic (dokončení ze strany 1)

rumu, litr džusu a přiměřeně skořice smícháme do 1,5 litrové lahve a popijíme). Rum jsem pro jistotu koupila v Čechách, protože Božkov je Božkov. Venku vedle Hypernovy jsme objevili velbloudy a oslíky – asi místní betlém. (Pozn. Popel: „Místní ZOO“.) U našeho auta postávalo opět pár zvědavců, kteří rychle zmizeli, když jsme přišli. Do malé ledničky ve voze dáváme vychladit čtyři kousky Perly (Perlu mocnou a chmielovou).

Za několik desítek kilometrů, Perel a loků samohonky končí civilizace. Objevuje se cedule Witoldow, Starý Mejdan a konečně vytožené Wojslawice. Ve voze panuje skvělá nálada podpořená alkoholem. Konečně jsme ve Woslawicích, 887 kilometrů a 15 hodin cesty je za náma!

Při průjezdu vesnicí objevujeme divně oblečené lidi, kterých se ptáme na cestu na „konvent“ (setkání). Odkazují nás na „gród“ (hrad) a ukazují na cedule. Po značkách se vydáváme po silnici, která se ale po několika desítkách metrů mění na prašnou cestu. Cestou na „gród“ potkáváme další místní, kteří nás sledují s jistou dávkou nevěry a krouží hlavou nad naším žlutým vozem. Auto necháváme v polích pod hradem a škrábe se do krpálu, na kterém je postaven. Nahoře zjišťujeme, že z druhé strany vede cesta, kudy se dá přijet vozem. Na místě se teprve dozvídáme, že polovina setkání je věnovaná šermířům. Dalším překvapením je, že o našem ubytování v privátním pokoji a o organizátorech nikdo nic neví. A už vůbec nic o tom, že měla přijet výprava z Čech.

Po vítání s různými osobami se na scéně objevuje laxní dcera svého aktivního otce, která nás zapisuje do nějakého seznamu a dává nám visačky s čísly a propagační brožurku s programem a hlavně mapkou, kde se co koná.

Stále čekáme na to, až se nás někdo ujme a ubytuje nás. Čekání se protahuje a nakonec se objevuje jistý Pavel, který nás informuje, že budeme bydlet u nich v domě, ale že to napřed musí schválit jeho matka.

Asi se povedlo, protože jsme dostali pokyn vzít si věci a jít s ním, abychom se nastěhovali do „našich“ pokojů. Já s Jolanou jdeme za Pavlem a kluci sbíhají z kopce pro auto. Chvilě bloudění, než se všichni sejdeme a vyrazíme k domu. Tam parkujeme vedle pole naproti stodole. Popel vytahuje samohonku a jde se pozdravit s dědou u prahu a dalšími obyvateli domu. Vyndáváme věci a jdeme se podívat, kde budeme spát. Šok! Z venku neomítnutý barák nás měl varovat! Všude prach, poste, hromady věcí, kupička smeteného bordelu uprostřed místnosti. Obrovský dům, ale jen jeden záchod spojený s koupelnou! Raději jsme dům dále neprozkoumávali a rovnou jsme vyrazili na prohlídku města.

Vyrazili jsme fotit místní pamětihodnosti, hlavně pomník, na kterém bylo vytesáno a později zahlazeno „Blagadaritělu narod“. Dále místní kulturní dům, další pomník, kostel, druhý kostel, prodejnu a pak jsme objevili hospodu neboli „bar konwentowy“. Okamžitě jsme se vrátili, zaparkovali u domu a vydali se do místní knajpy.

Sedli jsme si k volnému stolu a objednali si točené „pivo Perla“ a klobásu. Po několika chvílích a locích osvěžující Perly se u nás objevuje první kandidát na Jakuba. Objednává další piva, najednou jsou u našeho stolu další opilci a vyhlašuje se soutěž v pití s místními borci. Střízlivý varhaník, který si k nám mezitím přisedl, popírá existenci Jakuba Vandrovce a dalších věcí i osob z knih od Andrzeje Pilipiuka, jenže mezitím mě objevil jedovatý polsko-ukrajinský vampýrokomár a pije mi krev. Kolem půlnoci se objevuje sám velký grafoman Andrzej Pilipiuk. Po úvodních frázích dostává od hostinské panáka a místní fanyanky od 6 do 55 let začínají chodit pro autogramy. Poté co se mně a Jolaně podepisuje Andrzej do výstřihu, také fanyanky znásobují aktivitu a donášejí další lístečky na podpis pro všechny své příbuzné. Další Perla. Objevuje se pes neznámé rasy se jménem „Peršing“. Andrzej vyhláší pod záminkou ukázky Wojslawic „vichr z hor“, aby unikl fanynkám a panáčkům samohonky.

Naše výprava ve tři hodiny ráno objevuje pod vedením Pilipiuka Wojslawice. Od autora se dozvídáme i historii různých míst. Nalézáme místa, kde byly židovské krámky, Pačenkův dům se stodolou, původní Jakubova hospoda, zvonice s odděleným kostelem, místo bývalé vyhořelé radnice (před druhým kostelem), pomníky, dům kultury, policejní stanice a trosky panských stájí neboli hrob čaroděje Ivanova. Před školou se s námi Andrzej loučí s tím, že se sejdeme v 8:00 hodin ráno a ukáže nám další místa z jeho knih. My ještě vyrazíme na hrad, kde šermíři opékají maso, popíjejí samohonku a zpívají. Ondra s Jolanou k nim na chvíli přisedají do trávy a já s Popelem mířím spát, protože ráno hlásím budíček. Popel chrápe. Ondřej nemůže spát, a tak se pokouší otevřít okno, zřejmě poprvé od postavení domu, mrtvé mouchy na parapetu v okně o tom vypráví svůj příběh. Ondra zhnuseně odchází spát do svého vozu. Ostatní díky Perle neshledávají ubytování až tak strašné. Stav spánku se podobá spíše deliriu, piva bylo opravdu moc.

Ráno mi pipá budík v 7:45 a já opatrně otevírám oči a snažím se ustálit obraz místnosti. Spíš než z postele vstávám, tak z ní padám a po paměti nahmatávám kartáček, pastu a razím

dolů do koupelny a na záchod. Kvalita ubytování je stejná jako předchozího večera. Snažím se ničeho moc nedotýkat. Po dokončení nejnужnější ranní hygieny se vracím nahoru a snažím se vzbudit ostatní. Marrně hledám Ondru. Ondřej je nalezen v autě a konstatujeme, že Perla je opravdu mocná. Všichni jsme ještě temní! Za pár minut přijíždí Andrzej s bratrancem Markem (který by klidně mohl pracovat pro cestovku) splnit svůj šerejší slib. A tak se společně ve dvou autech vydáváme na cesty po kraji Wojslawickém.

Naše první zastávka je u rokle zvané „Šibenice“, kde se dle pověstí plaší koně. Všude je krásně jasno, ale u téhle prašné cesty je šero. Celkem věříme, že tu straší. Fotím místo, kde byla šibenice, a vzniká tmavá fotka. Poté se přesouváme na Semenův statek, kde je studna do Austrálie. Marek donášil patnáctiletou slivovici, kterou s díky odmítáme. Se smíchem nám říká, že stačí telefon na místní policejní stanici, aby nás nekontrolovali. Popel se však musí obětovat, abychom neurazili. Vůně samohonky vhání slzy do očí. Popel se nedal a na oplátku nabídl Markovi vlastní samohonku. Marek to také ustál a posilněn pálenkou vyrazí k ceduli Starý Mejdan, u které děláme zastávku a hromadu fotek.

Konečně se objevujeme ve Starém Majdanu na Jakubově hospodářství, kde nás vítá Andrzejova teta, připomínající Valerii Kaplanovou z Cimrmana. (Adept č. 2) To nás vede k celkem logickému závěru, že Jakub pořád žije a vydává se Andrzejovu tetu. Seznamujeme se s Jakubovým hospodářstvím, které Andrzej Pilipiuk popisuje ve svých knihách. Sem jezdil velký grafoman jako malý kluk na prázdniny. Poprvé vidíme chráněného psa nadměrné velikosti, který úspěšně u tety přežívá. Andrzej nám ukazuje polorozpadlý sklep, který připomíná kryt a maskovanou pálenici v jednom a z kterého pochází veselé fotografie Andrzeje.

Z Jakubova hospodářství vyrazíme směrem na „Truščanku“, což je obec, ze které pochází další Jakubův kumpán, a to Marek. Zastavujeme na mezi a Andrzej nám ukazuje stromy, kde věšeli lidi, na jedné větvi je vidět zbytek konopné oprátky.

Poté následuje exkurze do „Uchání“. Cestou potkáváme dalšího adepta na Jakuba č. 3 tentokrát s papyrosou balenou z novin hořící nazelenalým dýmem! Pod kopcem vylézáme z auta, Ondra po zkušeném odhadu strmosti kopce oznamuje, že zůstává. My ostatní se šplháme podívat na místo, kde podle archeologického výzkumu stál Ucháňský zámek, ale podle Popela to byl hrad nebo tvrz, který místní rozebrali do posledního kamene a kde světe div se, není vůbec nic. Pokračujeme dál k hotelu U loupežníka, kde děláme další důležitou zastávku, kterou řádně dokumentujeme. Andrzej nás vede oklikou směrem k autu přes jakousi jedovatou trávu, z které nám okamžitě naskakují pupínky, protože nemáme dlouhé kalhoty, jedovatý hmyz krouží kolem nás. (Pozn. Popel: „Ženské“.) K vozům sbíháme z kopce a jedeme zpátky do Wojslawic. Pro zatím se u synagogy loučíme s Andzejem a jeho bratrancem Markem. Jdeme si koupit snídaní a hlavně se potom odstěhovat z našeho ubytování. Kocovina pomalu mizí. Balíme věci a jdeme se rozloučit a poděkovat za možnost přespání. Panímámě předáváme 100 zlotých za jednu noc, kdy jsme měli možnost na-

hlédnout, jak se žije v početné polské rodině. Pavlova matka je strašně překvapená, že už odjíždíme, a vnučuje nám přespaní na další večer, který s díky odmítáme a bereme vichr z hor.

Sedáme do vozu a popojíždíme ke škole, kde nám před budovou Marek dává propagační brožurky o Wojslawicích a okolí. Jdeme do školy a rozdělujeme se před záchody, abychom se po čtvrt hodině sešli a rozhodli se co dál. Potkáváme Andrzeje a ptáme se ho na radu, jak jet do Čech co nejrychleji a vyhnout se co nejlépe zácpám a rozkopaným silnicím. Andrzej nám říká, jak jezdí on a tím pádem ušetří ty tři hodiny cesty, které jsme protrpěli cestou sem. Pak se jde natáhnout na lavičku, aby si odpočinul, skoro nespál. Poté co se rozloučil v noci s námi, ještě pařil a debatoval s fanoušky ve škole. Za tohle ho obdivujeme, jakou má výdrž, protože vstát a v osm ráno pro nás udělat VIP okruh po okolí po tom, co včera vypil a co ho dnes čeká je opravdu hodné mistra, který stvořil postavy Jakuba a jeho kumpánů.

Necháváme Andrzeje spát a vyrážíme směr Lublin. Auto s Ondrou, který je totálně vyřízený, necháváme na jakémsi parkovišti uprostřed města. Mně opuchla ruka poštipaná od komárů. Mň Zyrtec od Jolany nezabral, a tak jdeme koupit do lékárny nějakou mastičku. Jolana má konečně možnost vyměnit dolary na zlaté ve směnárně. Mírně hladoví jsme podle vůně našli samoobslužnou jídelnu. Jídlo bylo vynikající, ale na náš kocovinou zkoušený žaludek ho bylo trochu moc. Po pár soustech už nemůžu a i Popel má poprvé v životě dost a nedojídá po mně oběd! Ani maso! Jsme přecpaní, ale přesto se jdeme projít po historické části a objevujeme krásy Starého Města. Se zmrzlinou se vracíme k Ondrovi, který se mezitím trochu prospal. Bereme ho na jídlo do té jídelny, kde jsme byli na obědě, aby se také najedl. Přemýšlíme, co dál. Někdo navrhl návrat do Prahy, tak o tom pár vteřin uvažujeme, ale nakonec to zamítáme a připomínáme si, že heslo: „Krajina, kde cizák zahyne“, neplatí pro nás.

Cestou z Lublinu koukáme po nějakém hotelu, protože už nechceme další noc přespat v „pokoji prywatnym“. Nacházíme hotel u cesty, který nemá příjezdovou cestu. Jdeme se zeptat na podmínky ubytování. Recepční mluví víc rusky než polsky a Ondra domlouvá nocleh. Cena je cca 300,- Kč za dvoulůžkový pokoj, což je super, a navíc je tam sprcha a WC na pokoji, což nám oproti minulé noci přijde jako nebetyčný luxus. Po důkladné sprše si dáváme odpočinek a malý sex. :) Jolana zapoměla nabít baterky, takže dokumentují jen já. Svěží, odpočatí a v dobré náladě vyrážíme zpátky do Wojslawic. Při průjezdu vesnicí natáčíme videoklip. Potkáváme Pavla, v jehož domě jsme spali, který nám chce ještě ukázat prameny vyvěrající ze skály. Bereme ho do auta a Pavel triumfuje. Mává kamarádům, které potkáváme. Asi má na dlouhou dobu zážitek svězt se novým vozem a dělat průvodce. Z vozu vylézáme po čtyřech kilometrech, protože cesta je špatná a traktor nemáme. Pavel nás ujišťuje, že tam hned budeme. Jdeme podél potůčku a okamžitě je kolem nás mračno ovádů, kteří jsou odporně dotěrní. Před cílem vyrušíme dvojici mladých lidí a Pavel se smíchem dodává, že tohle je „šmajchl“ místo pro místní mládež. U pramenu zkouším teplotu. Voda je dost studená (prý je pitná, ale raději

to nezkoušíme), tak děláme pár fotek a vracíme se zpátky, kde opět vyrušíme dvojici, a vzápětí potkáváme další.

Ve Wojslawicích se zatím schyluje k večerní bitvě o „gród“. Vysazujeme Pavla a jdeme se podívat na šermíře. Potkáváme Semena, se kterým jsme včera seděli v knajpě a který mně slavnostně předává zlatou pamětní minci z Krakova (prý abych měla vzpomínku) a přeje mi vše nejlepší do budoucího života s Popelem. Popel se totiž zmínil, že se za měsíc budeme brát. Naši samohonku dáváme ochutnat dalším lidem z Pavlovy rodiny, a říkají, že je to dobrý „bimber“. Před hradem nás organizátoři vykázali do patřičné ochranné zóny a připravili si louče, kterými zapálili dvě připravené „chalupy“. Zaveleli útok. Bitva začala. A jak rychle začala, tak také rychle skočila. Osádka hradu v kostýmech si fotí průběh bitvy, útočníci zapoměli beranidlo uvnitř hradu a uprostřed bitvy si ho jdou hlavní bránou vyzvednout a poté jím tuto bránu vyrazit. Bitva byla prodloužena tím, že dřívější padlí začali vstávat z mrtvých bez patřičné recyklace – „horor o zombiích“. Popel popíjí s Andrzejem „bimber“ a komentují bitvu. Objevuje se také Andrzejova teta se psem. Andrzej vysvětluje svou teorii jatečních psů. Polská televize natáčí krátký spot, kde vede rozhovory s účastníky bitvy a také s Velkým grafomanem.

Od dobytého hradu jdeme k autu a popojíždíme k místní hospodě, kde parkujeme. Sedáme si k jinému stolu než minulý večer, protože u „našeho“ sedí nějaká těhotná paní s manželem. Najednou nás zmerčí paní hostinská a vrhne se k nám. Okamžitě vyhazuje těhotnou paní s manželem a rychle nám stůl otírá utěrkou a říká, abychom si sedli na „svá“ místa, a už jde točit Perly. Upozorňuje nás, že máme přeparkovat o pár metrů, aby nás nepokutovala policie. Objednáváme si šašlik. Hostinská říká, že zatím není, ale prý bude za chvíli. Slyšíme zavytí psa a najednou se rozpáluje gril, přidává se líh, aby to lépe hořelo, a hostinská přináší klobásy, jelítka a náš šašlik, který už najednou je. Do hospody přichází i Maněk, který se právě vrátil ze sezónních prací z Barvíniku, už je pěkně pod parou a lepí se na nás. Paní hospodská ho vykazuje před hospodu, aby nás neotravoval. Na hanbě před barem stojí asi hodinu, než pro něj přijede rodina. Další opilec bourá gril a je odtažen svými kamarády zpět do bezpečné vzdálenosti od hořícího grilu. Poté je též paní hostinskou vykázán z baru, ale tentokrát na cestu dostane PET láhev plnou vína. Pěkně opečené maso máme na táčku a pomalu ho zapíjíme Perlou. Ondra objevuje tužší část masa, která s největší pravděpodobností obsahuje čip toho psa, který před chvílí vyl. Odhadujeme to na Peršinga. Peršing se kupodivu živ objevil, když začalo vonět maso a tak mu Ondra dává ten kus masa s čipem. Peršing si na něm moc pochutnal a chtěl další. Kanibal! Opilý varhaník z kostela hraje na dětský pozoun, což zní jako výtý postfeleného hejkala. Dopíjíme svou poslední wojslawickou Perlu a jdeme platit. Nastává srdceryvné loučení s paní hostinskou, které jsme nechali dvě zlotky dýška, jako poděkování. Paní hostinská je z toho strašně překvapená a honem neví, co nám nabídnout, tak alespoň za to dostáváme s Jolanou lízátko a kluci okurky. Jsme srdečně zváni i příští rok, tak slibujeme, že přijedeme.

Děláme poslední kolečko po Wojslawicích a slyšíme, že na

CYRIL A METOD – NETRADIČNÝ POHĽAD NA ICH MISIU

(Mierne modifikovaná prednáška, ktorá odznela na Parcone 23.06.2007)

Je akosi slovenskou tradíciou, že mylné rozhodnutia a kroky, na ktoré národ nakoniec doplatil, sa po čase označujú za múdre a prezieravé. (Např. rozbitie Č-SR, načasovanie SNP, rozbitie Rakúsko-Uhorska.) Takéto postoje však viedli k tomu, že samotná existencia slovenského národa bola v minulosti ohrozená, ako aj k tomu, že Slovensko dnes nie je veľmocou, ale len malou krajinou.

Chcel by som sa v tejto prednáške trochu netradičným spôsobom pozrieť na vplyv Solúnskych bratov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Všeobecne prijímaný názor je, že to boli Vierožestovia, ktorým Slováci môžu ďakovať za kresťanstvo, svoju kultúru, jazyk atď. Bolo to ozaj tak?

Venujem sa tu trom aspektom misie Cyrila a Metoda vo Veľkomoravskej ríši:

Nábožensko-cirkevnému, jazykovo-kultúrnemu a mocensko-politickému. Zakaždým budem vychádzať z určitej pozície, s ktorou tiež všetci nemusia súhlasiť a každá by sa mohla stať témou na debatu. Ak by sme však dnes z týchto pozícií nevychádzali, táto prednáška a z nej vyplývajúca debata by bola nemožná.

V prvom, nábožensko-cirkevnom, aspekte budem vychádzať z toho, že kresťanstvo bolo pre Európu prínosom a to, že kresťanstvo vytlačilo staré polyteistické náboženstvá, bolo pokrokom. Ak by sme to neprijali, celá misia Cyrila a Metoda by bola v tomto smere irelevantná.

Rastislav požiadal byzantského cisára v r. 861 (?862) o poslanie biskupa a učiteľov, ktorí by šíрили kresťanstvo v reči ľudu. Cisár Michal III., prezývaný Ožran (bolo to dosť neláskavé, pretože robil aj pozitívne veci), mu celkom nevyhovelo, keďže neposlal žiadneho biskupa. Vyslal však dvoch schopných bratov – Konštantína (filozofa a filológa) a Metoda (mnícha – futbalového hrišti se koná festival folklóru. Prijíždime, když hraje nějaká ukrajinská vyalovačka s houslema, a z dálky vidíme, jak zrzavá ukrajinská stryga tančí nahoře bez. Ondra opět vidí mladou Kruševskou. Místní hasičský sbor zajišťuje světelné efekty. Ždímú šťávu z baterek ve foťáku, dělám poslední fotky a natáčím pár hudebních záznamů. Trošku si trsneme a protože už je pozdní večer, vyrazíme zpět do hotelu u cesty. Doufáme, že ho najdeme. Našli jsme. Jdeme spát, já mám dvojnásobnou ruku, protože mastička nezabrala. Z našeho pokoje se ještě ozývají veselé zvuky a Ondra mlátí do stěny, ať už jdeme konečně spát.

Ráno se balíme a vyrážíme až kolem deváté. Jolana opět zapomněla dobít baterky a já už taky nemůžu fotit, což mě mrzí. Jedeme podle rad Andrzeje, cesta je to mnohem pohodlnější a bez dlouhých dopravních zácp. Na oběd zastavujeme v „zámečku“, který měl cedule už deset kilometrů dopředu. Zajímavě provedená kulisová stavba. Jídlo bylo dobré a já jsem si chladila ledem z nápojů napuchlou ruku. Po dalších desítkách kilometrů zastavujeme u odpočívadla, abychom se prošli a odskočili si. Zjišťujeme, že z WC se vyklubala kadibudka v lese, u

opáta). Títo bratia prišli na Veľkú Moravu v r. 863. Do Ríma išli v r. 867. Pápež Hadrián II. schválil staroslovienčinu ako liturgický jazyk v r. 868. V tomto roku vysvätil aj Metoda za kňaza a Konštantína za biskupa. V roku 869 však Konštantín, ktorý prijal meno Cyril, v Ríme zomiera. Pápež ustanovil Metoda moravským arcibiskupom v r. 869 (?870). V roku 880 Metod išiel znovu do Ríma. Pápež Ján VIII. potvrdil staroslovienčinu ako liturgický jazyk, s určitými obmedzeniami (evanjelium sa muselo čítať najskôr v latinčine). Roku 885 Metod zomiera.

ALE:

Na území dnešného Slovenska v čase príchodu Konštantína a Metoda kresťanstvo už existovalo. Koncom VIII. storočia tu boli misijné aktivity anglosaských, belgických, byzantských (cez Taliansko), írsko-škótskych a predovšetkým východofranských misionárov. Títo už začiatkom IX. st. preložili niektoré modlitby do staroslovienčiny (Očtenáš a Verím v Boha). Prvý kresťanský kostol bol vysvätený v Nitre r. 828 (kostol sv. Emerama) salzburským arcibiskupom Adalramom. Roku 830 Moravské a Nitrianske kniežatstvá prijali kresťanstvo. Roku 833, alebo skoro potom bol v Nitre zriadený arcipresbyteriát (možno niečo ako dnešné dekanstvo – pozostával z 8 až 15 farností). Roku 880 bolo v Nitre ustanovené biskupstvo. Na jeho čele stál často demonizovaný biskup Wiching. Metod na neho uvalil kľatbu, ktorú pápež zrušil. V roku 885 pápež Štefan V. staroslovienčinu ako liturgický jazyk zakázal. Svätopluk o rok neskôr, v r. 886 vypovedal Metodovho nástupcu Gorazda a 200 nasledovníkov z Veľkej Moravy.

TEDA:

Cyril a Metod neboli vierožestcami, lebo kresťanská viera tu bola zvestovaná pred ich príchodom. Síce len čiastka mocenskej elity bola pokresťančená, ale počas ich asi dvadsaťročného pôsobenia sa situácia v tomto smere až tak veľmi ne-
.....
teré nepríjemný dedek vybírá za použití. Jedeme pryč a zastavíme raději až na benzínce.

Konečně Čechy. Přijíždíme přes přechod a vyhledáváme těšínskou nemocnici. Na pohotovosti mě ošetří polský doktor, který se smál, že se polko-ukrajinský komár snažil narušit česko-polské vztahy. Doktor šmíruje, jak dostávám injekci od sestry, která mi mazala a ovázala ruku. Po injekci jsem trošku sjetá, takže mi cesta pěkně utíká. V Hranicích na Moravě jsme chtěli umýt auto od mušek a další havěti, která byla na kapotě, ale nějaký expert tam po centimetrech čistil svůj vůz, po deseti minutách jsme to vzdali a jeli dál. Udělali jsme dobře. Pokračujeme a vjíždíme do bouřky, kterou provází minutový vodopád deště. Na odpočívadle u 9 křížů na D1 byla naše výprava do Polska oficiálně ukončena. V Praze před naším bytem jsme symbolicky sejmuli z vozu samolepky Legion Wedrowycz a tak jedinou památkou na výpravu zůstává pár desítek fotek, heslo na Ondrově mobilu: „Zde cizák zahyne“ a moje oteklá ruka.

Z cesty jsme si přivezli dvě hlášky, a to: „Mám hlad. Vem si housku“ a „Mám kleklé baterky“.

Lasky

zmenila, lebo niektoré nálezy ešte z počiatku X. storočia svedčia o pretrvávajúcom pohanstve aj v mocenských centrách a dá sa predpokladať, že čím ďalej od centra, tým neskôr tam nová viera dorazila. Okrem toho po páde Veľkomoravskej ríše došlo načas aj k celkovému oslabeniu kresťanstva na jej bývalom území. Pôsobenie Cyrila a Metoda bolo len akousi krátkou epizódou v pokresťančení tejto časti sveta a malo oveľa väčší dopad na Slovanov južných a východných.

V druhom, jazykovo-kultúrnom aspekte vychádzam z predpokladu, že je dobré, že slovenčina existuje. Tu sa dá argumentovať, že by bolo výhodou, keby materinským jazykom Slovákov namiesto slovenčiny bol nejaký svetový jazyk – nemčina, francúzština alebo angličtina. Prijmite však, prosím, moju argumentáciu.

Cyril a Metod boli Byzantínci, ale vedeli hovoriť dialektom, ktorým hovorili Slovania z oblasti Solúna a zdá sa, že ich matka bola slovanského pôvodu. Rozdiely v slovanských dialektoch, resp. jazykoch boli vtedy oveľa menšie, ako dnes. Konštantín a Metod ešte pred príchodom na Veľkú Moravu preložili niektoré knihy. Vo Veľkej Morave založili Akadémiu na škole nie kňazov ale aj civilných administrátorov. Nasledovali ďalšie preklady liturgických kníh, ale aj civilného Zákonníka. Cyril a Metod získali uznanie pre staroslovienčinu ako liturgický jazyk.

ALE:

Jazyk, do ktorého C a M prekladali a ktorý používali pri liturgii, sa zakladal na juhoslovanskom, solúnskom dialekte, hoci do neho iste prenikali hovorové slová z miestnej slovenčiny. Dnes by tento jazyk bol pre nás nezrozumiteľný (koľko ľudí dnes napríklad vie, čo znamená slovo „krlež“). Pokiaľ viem, akéhosi potomka tohto jazyka používajú dodnes tzv. staroverci v Rusku. Slovenčinu však tento jazyk v podstate neovplyvnil, čo dokazuje aj to, že pre Slovákov (Dobrý deň) najbližší a najzrozumiteľnejší je západoslovanský jazyk český (Dobrý den – prakticky rovnaké), potom východoslovanské jazyky (Dobryj deň – zmena koncovky) a najnezrozumiteľnejšie sú práve jazyky juhoslovanské (Dobar dan – zmena kmeňových samohlások).

O Cyrilovi a Metodovi sa hovorí, že nám dali písmo. Pred ich príchodom sa však na tomto území používala latinka. (Kelti – biatec.) Vo Veľkomoravskej ríši sa iste pred ich príchodom používala latinka, keďže je nepredstaviteľné, aby takýto štátny útvar mohol fungovať len na báze ústnych odkazov. Nedlho po vypovedaní Metodových následovníkov sa latinka už zase používala a používame ju aj dnes. Navyše, treba si uvedomiť, že písmo, ktoré Cyril a Metod zavádzali, sa nikdy širšie nepoužívalo. Písať vedela len úzka skupina vzdelancov a podľa niektorých názorov aj Svätopluk bol negramotný. Abeceda, ktorú sa Cyril a Metod snažili zavádzať, bola hlaholika. Táto vzhľadom trochu pripomína etiópsku abecedu. Bola založená na gréckej abecede. Zväčša sa udáva, že z nej vznikla neskôr cyrilika, je však zaujímavé, že vzhľadom cyrilika má oveľa bližšie ku gréckej abecede, než ku hlaholike. Potomkami cyriliky sú abecedy, ktoré dnes používajú východoslovanské (nám dobre známa ruská azbuka) a niektoré juhoslovanské národy.

Osobne som veľmi rád, že sa u nás hlaholika a cyrilika neujali. Nie je to len tým, že by sme sa museli učiť o jednu abecedu navyše. Keď som videl v múzeu zástavu Matice slovenskej z predminulého storočia a na nej nápis Matica Slovenská v azbuke, len ma tak zamrazilo. Keby sme používali túto abecedu, boli by sme súčasťou východnej Európy a v ruskej sfére vplyvu. V náručí východného brata sme nedávno boli a musím povedať, že to boli „báječná léta pod psa“.

TEDA:

Cyrilovi a Metodovi v žiadnom prípade nevďačíme za našu gramotnosť, písmo a jazyk. Aj v tomto smere bolo ich pôsobenie len krátkou epizódou a vlastne máme šťastie, že ich vplyv zanikol.

V treťom, mocensko-politickom, aspekte vychádzam z pozície, že Veľkomoravská ríša nemusela zaniknúť. Dá sa tu argumentovať, že tá ríša už vlastne bola na spadnutie. Paradoxne toto v podstate hovoria tí politici, ktorí sa považujú za dobrých Slovákov a ktorí tvrdia, že ju vyvrátilo pár maďarských kočovníkov, ktorí prišli na malých, krivých koníkoch. Ja som však presvedčený, že táto ríša nemusela padnúť, ale sa mohla zmeniť na stredo-európsku alebo európsku mocnosť, keby jej vládcovia boli robili správne politické rozhodnutia.

ALE:

Nerobili ich a jedným z najhorších rozhodnutí bolo pozvanie Cyrila a Metoda. Nielen, že Rastislav týmto zradil Ludvíka Nemca, ktorý mu pomohol na trón (846), ale išlo tu o odmietnutie západných vplyvov a o orientovanie sa na juhovýchod Európy. Každý, kto trochu pochopil po svete vie, že smer na juhovýchod Európy je považovaný za podradný. V angličtine dokonca je aj slovo „balkanization“, ktoré znamená politický rozpad na malé, znepriatelené časti. Slovo „byzantine“ zase znamená zapletený, tajný, podvodný. Stredná Európa, Balkán, Turecko, Irak – je to zhoršujúca sa škála. Naopak Západ je symbolom pokroku a demokracie. Pravda, nie každý s týmto musí súhlasiť a situácia v IX. storočí nebola totožná s terajšou. Ale, ako povedal Lenin: „Prax je kritériom teórie.“ Pre tých, ktorí sa nechcú riadiť Uljanovom (ja patríam medzi nich) ponúkam citát z Biblie L 6,43-44. A je nesporným faktom, že keď do strednej Európy prišli Staromaďari, Byzantská ríša Veľkomoravskej absolútne nepomohla a Staromaďarov nakoniec porazil na rieke Lech pri Augsburgu v r. 955 nemecký cisár Otto I. Veľký. Avarov tiež predtým porazili spojenci Frankovia a Slovieni (Samo 623-658), a potom definitívne Karol Veľký v kampani v r. 791-796. Toto umožnilo vznik Moravského a Nitrianskeho kniežatstva.

Chronológia staromaďarsko-veľkomoravskej konfrontácie:

- 860** prvé skupiny Staromaďarov v Karpatskej kotline
- 861** (?862) Rastislav žiada Byzanciu o biskupa a učiteľov
- 889** Masívny útok Staromaďarov na územie VM ríše (bolo to akési „posledné zvonenie“)
- 891** Východofranský kráľ Arnulf posla k Svätoplukovi vyslancov, aby obnovili predtým dohodnutý mier. K dohode nedošlo.

892 Východofranský král Arnulf přichází osobně do Panonie, aby sa stretol so Svätoplukom. Milého Arnulfa bolo treba zdrapnúť, prestriť mu červený koberec, opakovane ho ozrať a dať mu najkrajšiu dcéru za ženu. Svätopluk však stretnutie odmieta. (Svätopluk sa asi cítil ako frajer, keď sa Arnulf musel vrátiť domov s dlhým nosom, ale tá sláva dlho netrvala.)

895, 896 Staromaďari trvalo prechádzajú cez Karpaty

896 Byzantský cisár Lev VI. uzaviera mier so Staromaďarmi (Ak existovalo nejaké tajné spojenectvo s Veľkomoravskou ríšou, týmto ho vypovedal.)

907 Zánik Veľkomoravskej ríše

955 Otto I. poráža Staromaďarov

TEDA:

Pozvanie Cyrila a Metoda, ktoré bolo kľúčovou časťou orientácie na juhovýchod Európy bolo tragickým politickým omylom. Táto orientácia v konečnom dôsledku viedla k zániku Veľkomoravskej ríše.

V debate po prednáške odznel názor, že Veľkomoravská ríša musela zniknúť, pretože nemala dosť obyvateľov. Na internete som našiel odhad, že táto ríša mala asi pol milióna obyvateľov. Myslím, že Británia v tom čase ich nemala viac, ale neviem, akú hodnotu takéto odhady majú. Ako sa však patrí na sci-fistov, môžeme uvažovať o alternatívnej budúcnosti, resp. teraz už prítomnosti. Ak by Veľká Morava nezankla, je pravdepodobné, že na jej území by žilo toľko obyvateľov, koľko ich tam žije v súčasnosti. A hádam aj viac (berúc do úvahy možné odrazenie útoku Tatarov v XIII. storočí, útokov Turkov v XIV., XV. a XVI. storočí, ako aj fakt, že ekologicky orientovaní Slovieni namiesto prezervatívov používali „ovčie črievka“). Kalkuluje však s terajšími skutočnými počtami obyvateľov:

Česká republika – 10.2 milióna, Maďarská republika – 10.2 milióna, Rumunsko (hlavne sedmohradská oblasť) 9 miliónov, bývalá Juhoslávia (severná časť) – 7 miliónov, Nemecko (hlavne na sever od ČR) – 6 miliónov, Slovenská republika – 5.3 milióna, Poľsko (južná časť) – 4 milióny, Rakúsko (jeho východná časť) – 2 milióny, Ukrajina (hlavne Podkarpatská Rus) 1 milión, halierové vyrovnanie – 0.3 milióna. Bola by to teda krajina s 55 miliónmi obyvateľov. Asi by bola mala prístup k Jadranskému moru a možno aj k Baltskému. Teda predsa len veľmoc. Aká škoda, že sa ten Svätopluk frajril...

Stefan Konkol

Redakčný dovätok: Když jsem se Štefanem Konkolem mluvil před jeho přednáškou, trochu se obával o svou tělesnou integritu, neboť mu mise soluňských bratrů vycházela ve všech ohledech buď jako bezvýznamná, nebo přímo škodlivá. Považoval jsem to za žert, ostatně přítomný slovenský archeolog z nedalekého pracoviště SAK mu z hlediska současné úrovně poznání dával vesměs za pravdu.

Když jsem si ale za dva týdny přečetl, že „*Najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky, prezident Ivan Gašparovič, predseda Národnej rady Slovenskej republiky Pavol Paška a predseda vlády Robert Fico s veľkým znepokojením vnímajú ľahkovážny postoj väčšej časti médií k oslavám štátneho sviatku príchodu svätých Cyrila a Metoda na naše územie...*“ a že „*Médiá sa týmto nekorektne zachovali voči verejnosti, keď neinformovali o tak významnom historickom dni. Žalostne nízky záujem slovenských médií o oslavy štátneho sviatku možno chápať ako prejav ich duchovnej nevzretosti a neúcty k vlastnej histórii.*“

Je smutné pozorovať, že namiesto zdôraznenia dejinného významu, aký má pôsobenie Cyrila a Metoda na našom území, sa niektoré slovenské médiá vo svojom spravodajstve venovali nepodstatným a podružným témam, prípadne celé slávnostné podujatie absolútne odignorovali.“ když navíc „*Cyrilo-metodská tradícia patrí k základným symbolom našej histórie a štátnosti a je zakotvená aj v Ústave Slovenskej republiky.*“

Najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky sú presvedčení, že médiá by mali pristupovať k oslavám štátnych sviatkov s primeraným záujmom a s náležitou úctou, ktorá by aspoň čiastočne vystihla význam, aký má cyrilo-metodská tradícia pre slovenskú verejnosť a pre hodnotové zázemie slovenskej spoločnosti. Takýto postup je vo vyspelých európskych demokraciách celkom štandardný a dotvára tak vnútornú silu a sebavedomie jednotlivých európskych národov.

Prezident SR, predseda NR SR a predseda vlády SR preto vyzývajú slovenské médiá, aby sa voči slovenským štátotvorným a národnokultúrnym tradíciám prestali správať macošsky a uvedomili si svoju zodpovednosť za rozvíjanie národného povedomia a vlastenectva medzi občanmi Slovenskej republiky.“, už jsem jeho obavám rozuměl lépe.

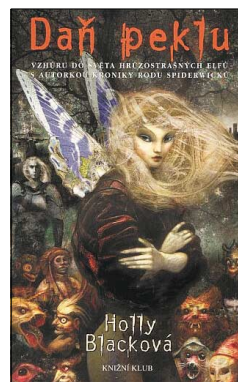
Zdeněk Rampas

Za fantastikou do Městské knihovny v Praze

Mezi 2. až 6. říjnem 2007 na vás v Městské knihovně v Praze (MKP) čeká v rámci **Týdne knihoven** cyklus akcí zaměřený na literaturu science fiction a fantasy. Od úterý do soboty budou probíhat na různých pobočkách MKP po celé Praze besedy s autory, autogramiády, workshopy, hraní deskových her. To vše doplněné o soutěže on-line i off-line.

Celý maratón uzavře CONiáš – setkání všech příznivců fantastické literatury, těch skalních, i těch občasných – v sobotu 6. 10. v Ústřední knihovně MKP na Mariánském náměstí. Kromě nadupaného programu, který odstartuje v 10 hodin, budete moci využít i úžasného spojení knihovny a conu. Knihy, o nichž bude řeč, najdete totiž pod jednou střechou.

Sledujte informace v pobočkách Městské knihovny v Praze nebo na internetových stránkách www.mlp.cz

Právě vydal Knížní klub,
recenze (snad) přístě.

TATRACON 2007

PÁTEK – Cesta na Slovensko začala slibně. Můj batoh váží 14 kg a já nevím, co je tam tak těžkého. Autobus ve 21 h, kterým obvykle jezdím, na internetu existoval, ale paní u okénka mi tvrdila, že ne. Asi deset minut jsme ho usilovně hledaly, načež jsem kapitulovala a koupila si lístek na 20 h.

U autobusu čekala rodina cikánů s hromadou zavazadel – mezi jinými tam bylo i sedm obrovských vietnamských tašek. Když to řidič uviděl, krevní tlak mu lehce stoupl – to bylo 19.45 – a začal vysvětlovat 1 člověk = 1 zavazadlo. Po dalších 15 minutách řidičův tlak stoupá na nebezpečné hodnoty. Část věci se dává dolů, něco končí v autobuse. Nabíráme zpoždění. Řidič se rozčiluje, že když jede ženská na nákup, má si vzít nákladník – to vše jadrnou slovenštinou. Připravuju se ke zdravotnickému zásahu. Nakonec vyjíždíme se čtvrt hodinovým zpožděním. Odhaduji, že minimálně dvě dětská kola a ještě něco zůstává v Praze. Za deset minut se oba řidiči už usmívají. Promítá se film Za nepřátelskou linií. Ještě že sedím vpředu – zezadu bych moc šanci neměla. Film se mi líbil. Sice stříh byl občas divoký, ale celkově to bylo hezké.

23.30 Kdesi v polích. Zastavení u mostrestu, pravděpodobně u Šumperku. Vchod na wc je opravdu inteligentně řešený. Dveře se otevírají do chodbičky a hned vlevo je dámské wc, které se otevírá také do chodbičky. Jsem strašně rozlámaná, bolí mě kostrč, už nevím, jak si mám sednout.

2.00 Jsme na hranicích. Ani od nás nic nechtějí. 3.00 Holka z druhého sedadla vystupuje, a tak se můžu konečně trochu pohodlněji natáhnout. Rádio hraje celkem dobře a chvílemi u toho usínám.

SOBOTA – 5.45 vystupuju ve Spiši. Teplé rozhodně není a tak se hřeju v paprscích vycházejícího slunce a čekám na Brňáky, leč marně. 7.45 jsem na chatě. Místní obyvatelé mluví zvláštní slovenštinou, kterou posléze identifikuju jako polštinu. Mají výborný nápad: jdeme zabít děti do Tater – nevím, jestli to zvládnou, děti vypadají poměrně čerstvě a živě. Polehávám na trávě a klímám. V půl desáté se objevují Mio, Igor a jeho dcera Alenka. Zatímco čekáme na pokoje, kecáme o všem možném. Úderem dvanácté jdeme vynést batohy nahoru, ubytovat se a seznámit se s chatou. Zatím je to nejprostornější, co jsem zažila. Skvěle vybavená kuchyň, prostorná jídelna a společenská místnost s televizí. Pokoje jsou prostorné, skříň obrovské. U každého pokoje je maličká koupelna a záchod. Jsme ve druhém patře, takže koupelna je pod střechou, a tím jak je zkosená, mi dělá trochu problémy se otáčet a teplota vody slušně kolísá. Postel je měkká a deka krásně dlouhá, tak na dvě hodinky usínám. Spánek mě posiluje.

Po probuzení mířím na terasu, kde obědvám polévku z pytlíku. Celá chata včetně posteje při pohybu děsně vrže. Postup-

ně přicházejí další rekreanti. Brňáci letos upgradovali a pořídili si auto – proto jsem se jich nedočkala. Miro přivádí značně povyroslou Bašku. Lakatoš s Heňou a Igorem desinfikují organismus borovičkou a vedou při tom rozhovory, které rozhodně nemůžu publikovat. Jsme rozloženi na terase v pohodlných křeslech – další plus. Večer jdu s Dášou do Lesnice na halušky. Po návratu na chatu nemilé překvapení. Jelikož nemám klíče, nedostanu se do pokoje a tudíž ani ke hrám. Zachraňuje nás Renata. Osadníky hrajeme do půl jedenácté a pak si jdu lehnout.

NEDELE – Vstávám až po deváté hodině a jdu si dolů sníst suchý chléb a jablko. Cestou si vyzvedávám tričko a jdu si ještě na chvíli lehnout. Po desáté hodině chata ožívá. Hrajeme s Dášou, Luckou a Renatou kostky. Po obědě jedeme do města doplnit zásoby. Já si mezi jinými kupuju 15 kg melounu. Ještě že se meloun veze v autě. Když nesu ten meloun do schodů, málem nevyjdu a proklínám Mia. Pak až do večera klábosíme na terase v křeslech – dost mi to připomíná plicní sanatorium. Přichází Šimon a Adriánek – ten taky slušně povyrosl. Navečer se přivleče Igor z tenisu – vypadá, že každou chvíli vypustí duši.

Ve 20.00 zahajuje Tatracon netradičně Inga. Po videu se chci dívat na televizi, ale má dost zajímavé ovládání přes satelit, se kterým skoro nikdo neumí, tak to vzdávám, jdu si číst. Venku je zima.

PONDĚLÍ – Probouzím se okolo desáté. Venku leje a chata hibernuje. Po ranní očištění si jdu udělat snídani. Viktor se mi ji pokouší znechutit přednáškou, co všechno se dává do paštičky – no co, krysy jsou taky maso, ne? Po snídání se část osazenstva pouští do her a já, jelikož obloha vypadá na vytrvalý déšť, jdu spát. Probouzím se před třetí hodinou a jdu si udělat oběd. Po něm se přidávám do herního kroužku. V pět děláme přestávku na tv a Mladého Frankensteina, u kterého se řežeme smíchy. Následují zprávy a Simpsonovi. Pak se tábor rozděluje na dvě části. Jedna se dívá na laptopu na 300, druhá jde hrát. Postupně vzniká hráčské doupě rozdělené na tři skupiny. Dvě hrají Osadníky, další karetní hry – Mama Mia a Střelené kachny. Mama Mia – to pečou pizzu, ale podle zvuků, co vydávají, tam nejspíš dávají arsén. Kachny je hra, která ohromně podporuje bratrskou lásku a soutěživost. V poslední hře Osadníků nám často padají ovce, tak jsme ovcofilové a založíme si vlastní pastevecké stádo se psem. Nakonec jdu spát až kolem druhé. Chata je nějaká ztichlá.

ÚTERÝ – Probouzím se po osmé hodině. Všichni asi vymřeli. Dozvídám se, že Brňáci jedou lézt do jeskyní. Stačilo pár smutných pohledů a poslední místo v autě je moje. V půl dvanácté nasedáme do auta. Vzadu jsme namačkaní jak sardinky – chudák Marvin, protože je nejmenší, sedí mezi mnou a Katkou. Viktor si nasadil kožené rukavice, pásku přes oka a vyra-

zili jsme. Kousek za Spiší narážíme na staré dobré serpenty. Co 50 m to zatačka. Silnice byla děravá, místy i asfaltovaná. O krajnicích a svodidlech se to říct nedá – ty chyběly úplně. Viktor řezal zatačky tak, že štěr odletoval a pneumatiky skřípěly – byla jsem ráda, že mám pásy. Konečně jsme se dostali na rovný úsek silnice a ty převít začali mluvit o obětování. Mladých nadějných spisovatelů je tolik, je třeba přirozené selekce a tak. Pak se mě začali vyptávat na prodělané choroby, alergie, stravovací návyky a tak. Alergii na česnek nemám a tak jsem byla zdvořile požádána, zda bych nemohla sníst 25 ks česneku, svléct se, namazat olejem, posypat solí, okořenit se a případně se i vykostit – přeče jen je s tím práce. Odmítla jsem a tak mi bylo vysvětleno, že oni jsou čtyři a já sama – tak bych to měla udělat dobrovolně, jinak to bude bolet. V takovémto družném rozhovoru o příhodném způsobu smrti nám cesta uběhla rychle.

Před druhou hodinou jsme na místě. Krásnohorské jeskyně. Zaplatili jsme 300 Sk, vyfasovali overaly, přilby, svítilny a vyrazili k jeskyním. Za slabou čtvrt hodinku jsme byli na místě. Oblékli jsme se a zkonstatovali, že vypadáme jak dementi. Taky jsme sepsali závěť a vyfotografovali se. Snažili jsme se o co nešťastnější výraz, aby až tam umřeme, tak naši blízcí na nás měli hezké vzpomínky. V jeskyních je úžasný vzduch a teplota okolo osmi stupňů. Na kamenech to lehce klouže. Moje svítilna je na delší vzdálenost méně účinná. Po nějakých dvaceti minutách přichází první zrada a zkouška obuvi. Metr nad vodou jsou připevněna dvě ocelová lana, z toho jedno ve výši pasu. Já mám naprosto nevhodné tenisky a představa, že se budu posunovat po kluzkém laně nad ledovou vodou, není zrovna lákavá. Nicméně si opatrně na lano stoupám a chvíli vyvažuju rovnováhu. Pak se opatrným pohybem tenisek dostávám na 50 metrů vzdálený konec. Lano se slušně kýve a tak se musím třikrát zastavit a lano ustálit. Újem dobrá!! Pak přichází další zrada. Musíme se protáhnout úzkým tunelem vedoucím vzhůru po mokřích kamenech. Připadám si jak hadí žena, jak se tam kroutím. Prolézám jen tak tak. Jak šplháme po žebřících a balvanech, začínám litovat, že jsem si vzala košili. Pot ze mě jenom leje. Průvodce nám přitom vypráví o historii objevení jeskyně. Na stěnách je úžasná krápníková výzdoba tvořená stalaktity, stalagmity a závoji. Těžko se to popisuje, to se musí vidět. Cestou zpět jsme vyplašili něco, co mělo asi půl metru a spoustu chlupatých nožiček. Amis si to chtěl vyfotit, ale zmizelo to ve stínech. Průvodce nám vysvětlil, že to byl místní zmutovaný slepý pavouk, co na lidi útočí jenom v ohrožení – už je mi naprosto jasné, kam zmizelo těch pár místních opilců.

Do jeskyně jsme vešli jako lidé, ven jako čuňata. V blízkém potoku se zkulturnujeme. Pohledem na hodinky zjišťuju, že je 17.15 – čili jsme v jeskyni strávili přes dvě hodiny. Za ty peníze to rozhodně stálo. Umíráme hladu. Kousek od jeskyně je restaurace U železného grofa, kterou nám Krtko doporučoval. Výborná kuchyně, milá obsluha a příznivé ceny. Cestou zpět je serpentin ještě více. Těsně před Spiší na naše auto zaútočili psi. Jeden byl černý, druhý tmavě šedý a odhadem měli výšku minimálně 1,20 m v kohoutku. Viktor se vyděsil, strhl řízení a ozvalo se zavytí. Chvilí bylo ticho. Když se usadil prach a my

se vzpamatovali ze šoku, opatrně jsme vystoupili. Těsně za levým zadním kolem ležel bez života černý pes, podle vzhledu ještě mládě. Zamyšleně jsme se po sobě podívali. Masa na guláš bude málo. Z myšlenek nás vytrhly rozložené mužské hlasy. Psa jsme tedy hodili do kufru, bleskově se nasoukali do auta a uháněli pryč. Jsem zkroutená jak paragraf. Zítرا asi nevstanu. Je mi zima od nohou, jak jsem si čistila tenisky. Už holt nejsou nejnovější a voda pronikala dovnitř difúzně. 21.00 přijždíme za tmy na chatu. Přijeli jsme akorát. Dobrovolníci zrovna končí s krájením masa, které je dosti šlachovité, a nejsou v úplně nejlepší náladě. Na uklidněnou nalévám jablečnou vodu. Jdu nahoru vzít si suché a teplé ponožky – to je blaho.

V půl jedenácté začíná opět hráčské doupe. Osadníci a kachny – já se přidávám ke kachnám. Podporuje to zdravé soutěžení a vynalézavost, co se týče rozeštvávání ostatních skupin proti sobě. Pojíždíme k tomu meloun a slané pochutiny. Končíme opětně okolo druhé hodiny. Už jsem stoupala po schodech do pokoje, když jsem zaslechla divoké kočičí zavřeštění. Vyšla jsem tedy ven a začala pátrat po původci zvuku. Ve svitu měsíce jsem u ohniště rozeznala Krtka, Ondru, Dárčka a Mária. Mário držel v ruce obrovský nůž, z kterého odkapávala tmavá tekutina. U nohou jim leželo několik stínů. Po troše snahy jsem v nich rozeznala kočky, co tu dneska běhaly. Uklidněna vědomím, že masa na guláš bude dost, pokračuju do postele. Pod námi je divoká párty. Chata je super, ale postrádá zvukovou izolaci. Jakmile se někdo převálil na posteli, je to slyšet, a co teprve hudba. Naštěstí je docela fajn a tak za chvíli usínám. Alenka je kupodivu v posteli dávno přede mnou.

STŘEDA – Alence v osm zvoní budík, ale vstávat se jí nechce. Vstávám tedy já a jdu zkontrolovat vzbuzenost mrtvol. Venku je sluníčko a pár oživlých, kteří připravují cibuli a zeleninu. Mám dobrou vůli jim pomáhat, ale po několika minutách mi do očí vniká vůně cibule a já nic nevidím. Zbáběle prchám udělat si snídani. Chleba už čerstvý rozhodně není, a tak si z něho dělám topinky. Kolem se motá Igor a běduje, co mu večera udělali. Jde si zahrát tenis – na kocovinu je to prý nejlepší. Blázen. Pak se společnými silami s čerstvou várkou probuzených vrháme na brambory. Škrabky tu sice jsou, ale dost divně se s nimi krájí, a tak se pokorně vracíme k nožům (čím větší, tím lepší). 11.00 jsme hotovi, a tak u kotle necháváme jen dvě nejpovolanější osoby. Obloha se zatahuje. Prohlížím si kroniku. Igor se vrací z tenisu a prozrazuje mi pikantnosti z mejdanu, ale kvůli ochraně osobních dat nic prozradit nemůžu. Zatím. Možná... příště...

12.30 Zaznívají magická slůvka. GULÁŠ JE HOTOV!!! S Venronikou po sobě nevěřičně koukáme. Pro jistotu se ptám ještě Mária a dostávám kladnou odpověď. To je rekord. STAL SE ZÁZRAK. Za dvacet let takhle brzo guláš ještě nebyl.

Guláš je výborný. Z obrovského kotle zmizela jen nepatrná část, tak jsem zvědavá, jestli se do konce týdne sní. Šimon si tam dává kousek habanera. To je něco neskutečně pálivého, proti čemu je ostrá čili paprička krmení pro mimina. Po krátké pauze si dávám druhou porci. Po vydatném obědě nastala siesta. I ti nejžravější jedinci byli ukojeni, a tak nastal čas na prohlížení kronik, hraní her... Večer, abych naplnila svoji ženskou

roli ve společnosti, jsem umyla nádobí a na verandě vyhnala všechny od stolu. Utřela jsem ho spolu s lavicemi a ještě jsem jim přikázala, aby vydrželi pět minut neseadat. No, vydrželi to čtyři a půl minuty. Igor mi za to udělil pochvalu před nastoupenou jednotkou. Pak si někteří dali ještě gulášovou polévku a začali diskutovat o náboženstvích, křesťanství, Kubě, právním systému a tak. Souběžně Igor začíná grilovat. Okolo deváté hodiny začínám být unavená a je mi zima. Nechávajíc je v živé debatě, jdu do postele. V půl jedenácté se k nám stěhuje Veronika s mamkou.

ČTVRTEK – Probouzím se před osmou hodinou. Chvilí se převaluju a pak jdu na snídani. Máslo je zmrzlé na kost a tak zkouším praktickou fyziku. Dávám ho do mikrovlnky. Nalobalu vyskakují malé plamínky. Potěšena skutečností, že bomby takto vyrobené ve filmu opravdu fungují, domlouvám si odvoz na bowling. Letos máme zamluvené všechny čtyři dráhy. Jsem ve skupině se Šimonem, Milošem, Renatou a Mařem. Dneska mají všichni tu správnou obuv. Sice velikosti moc neodpovídají, ale co. Postupem času se shodujeme na faktu, že dráha není rovná, ale hrbolatá a koule si žijí vlastním životem. Několikrát se nám stalo, že koule těsně před kuželkou zahnuje pryč z dráhy. A pak že koule nejsou zlomyslné. První kolo se nám daří, druhé je horší. Na rozdíl od Šimona. Ten šel spát až v sedm ráno a musel se rozházet. Po bowlingu se naše cesty rozcházejí. Ostatní jedou zpátky na chatu, já se jdu podívat do zoo. Už tradičně se dívám po peříčkách a brzo jich mám celou hromadu. To bude štěstí pro tu naši kocourův bestii. Je strašné vedro. Zvířata polehávají. Tygr a černý panter nervózně přecházejí uvnitř klece. U zoo čekám jenom chvíli na autobus směr nádraží. Pěšky by se to dalo dojet taky, ale byla by to pěkná dálka. Kupuji si lístek na vlak do Prahy. Stojí mě méně, než jsem čekala. Ještě si jdu koupit něco do Hypernovy a čekám na autobus do Čingova. Měl by jet 15.30 a 16.10. V půl čtvrté nejel. Po návratu do chaty si dávám gulášovou polévku se zbytkem chleba. Mimochoodem je pěkně pálivá.

Přejedená usedám s Dášou, Renatou a Mařem k Osadníkům. Ondrák sedí s Dášou a domlouvají si strategii. Ondra starší za chvíli střídá Mařa, protože truceje a dělá obličej. Okolo sedmé krájím zbytek melounu a dávám ho do placu. V půl osmé se jdu dívat na Simpsonovy, čímž uvolňuju místo Ondrákovi. 20.00 vyhlášení bowlingových vítězů. Za chlapy první místo vyhrává Lakatoš, druhé Dáreček a třetí Šimon. Za ženské první místo vyhrává Heňa, druhé Renata a třetí já. Mile mě to překvapuje. Že bych vážně byla tak dobrá? Pozoruju Krtka, jak dělá mňamky. To se vezmou dvě kolečka rohlíku, namažou se máslem nebo sýrem a na to se dá kolečko salámu a eidamu. Dobře se to smažkuje, obalí se ve vajíčku a osmaží na oleji. Jedno jsem ochutnala a bylo to božské. Krtko to potom nesl nahoru a odhaduju, že nejspíše za minutu na tácu nezbylo nic. Pak se chvíli poflakuju, pojídám meloun, a jelikož je přišeraná zima, jdu do postele. Tam mám disko. Lakatoš oslavuje narozeniny. Zvuk se nese velice dobře, takže slyším skoro každé pronesené slovo. Přes hluk působený lidmi usínám. Okolo druhé mě vzbudí napůl šilený křik a nějaký ženský hlas zpívá a pokouší se překřičet hudbu. Odhaduju to na Heňu.

PÁTEK – V šest mě budí příšerné chrápání, které vyluzuje Alenka. S Veronikou se dohadujeme, co s ní uděláme. Otevírám balkon – čerstvý vzduch možná pomůže a vidím Miloše, jak se vrací do chaty. Blázen. Naštěstí se zvuky za chvíli utlumují a můžeme spát. Definitivně vstávám po deváté. Dávám si křeslo ven a poslouchám hudbu.

11.00 Většina osazenstva odchází na Suchou Belou, kde voda skoro není. Blázní. Nevím, čím se tedy budou ochlazovat. Na verandě pozorujeme tlustou, asi deset cm dlouhou housenku, jak křížuje verandu a leze pod prkna. Asi dvacet minut po odchodu tlupy se zatahuje, aspoň je deště ochladí. Hi hi. S Renatou a Ondrou hrajeme naposledy Osadníky. Loučí se s námi Dáreček, Veronika s rodičem, oba Ondrové a Renata s Mařem. Nadále se zotavujeme na verandě.

16.00 Přichází skupina vyčerpaných výletníků. Na žebřících čekali asi půl hodiny a Suchá Belá dělala čest svému jménu – nikde ani kapek vody. Zato Šimon se vyznamenal. V noci řádil jak černá ruka, až jsem se divila, že to zvládl. Zato když krácel po Suché Belé, potácel se, krácel jak čáp a ostatní ho přemlouvali, ať se vrátí. Marně. Když šel po žebříkách, měli o něj starost, ale ty zvládl nejlépe. Radši se od něj distancovali, byla by to ostuda, protože vrtulník by se tam nedostal. Nejlepší to bylo na parkovišti. Všude chodil a klikal s alarmem na auto, neb měl utkvělou představu, že přijel vlastním autem.

Navečer jdu koupit nějaké potraviny a do Lesnice zmrzlinu v hrnečku. Po návratu se pokouším napodobit Krtkovy mňamky. Výsledek je celkem ucházející, všichni mi to chválí. Během několika minut zmizely. Venku prší. Koukáme se na Policejní akademii. Shlukujeme se okolo krbu a likvidujeme zásoby nejen z lednice, ale i ty tekuté. Na podlaze se dělá malá dešťová loužička – ten deště je nějaký agresivní.

23.00 Jdu na pokoj a balím se. Ty drobnosti jsou nejhorší. Ach jo. O půlnoci s Alenkou svorně zaléháme. Venku nadále leje.

SOBOTA – Probouzím se v sedm. Venku neprší. V kuchyni panuje čilý ruch, vyprazdňují se lednice a padají otázky typu: Tohle je naše?, Hele – já myslel, že tohle je už dávno sněžené. Nechceš to?, Vono se to hýbe! Atd... Po snídani se definitivně dobaluju – tedy že by ten batoh byl lehčí, se mi nezdá. Miloš objednává taxi na 9.30. Se všemi se loučím a opatrně scházím po kluzké stezce. Na Tornádu je vidět, že přšelo. O dobrých dvacet čísel stoupl. Tatry nejsou prakticky vidět.

10.40 Nastupuju do vlaku a hledám svoje místo. Marně. Místenka s mým číslem neexistuje. Průvodčí mi říká, že jim dvě místa chybí a že je máme rezervovaná úplně vpředu. Ani omylem. Žádný lísteček tam není. Zapadnu tedy do prvního volného kupé a ukáže se, že je dívčina, co tam sedí, je na tom stejně jako já. V Liptovském Mikuláši přistupuje horda lidí. S partou v kupé se bavíme, jaký binec v tom železnice mají a tak. Škoda, že vystupují už v Žilíně, docela dobře se s nimi kecalo. V kupé klimatizace nefunguje. Když je zavřeno, je tam vedro. Když se otevře, ruší nás řvoucí děti pobíhající sem a tam. Zabít! Zbytek cesty uběhl celkem klidně. Do Prahy přijíždím celá rozlámaná a s hodinovým zpožděním příště letím soukromým letadlem!!!

Jana Šturmová

Civilizační šok: Vyprávění pojaté jako příručka pro potenciální emigranty

Část desátá: Jak se dělá sýrový sendvič

Civilizační šok jsou především drobnosti všedního dne. Něco vám dojde hned, něco po čase a zbytek nikdy. I když se budete snažit celé roky, přesto si budete pořád připadat trochu divně. Nebojte se, ono se to zlomí. Zlomí se to v momentě, když jednoho dne navštívíte starou dobrou matičku vlast a najednou si začnete připadat trochu divně.

Od útlého dětství nás doma učili slušnému chování, například jak se jí příborem. Vidlička v levé, nůž v pravé, přikrývat, neškrábat talíř, tady máš pohlavek, říkal jsem neolizovat ostří. Až přijedete do Ameriky, tak zjistíte, že pohlavky byly zbytečné. Na pracně získané dovednosti můžete zapomenout, Amíci příborem nejedí. Většina z nich ignoruje nůž, popadne vidličku do pravé a už to jede. Jen v případě, že si objednáte steak, použijí speciální příborák k naporcování, jenže pak ho odloží a ládují se vidličkou v pravici.

V televizi na historickém kanálu dávali instruktážní film, který za druhé světové války používala rozvědky k výcviku špiónů. Ve chvíli, kdy adept na vysazení za frontu do Německa uchopil vidličku do pravice, byl odhalen a vypeskován instruktorem. Mimochodem, jednoho špióna si zahrál Ronald Reagan.

Zatímco Amíci neumějí jíst příborem, já, jako správný český šťoura, se zase neumím chovat a předhazuju jim, že by v Evropě byli považováni za barbary. Vidličku a nůž jsem sice zvládl, ale politická korektnost mi nejde. A nemylte se (make no mistake – oblíbená fráze George Bushe), politická korektnost je docela obyčejná lidská slušnost.

Jeden civilizační šok mě krátce po příjezdu do Ameriky dokonale vyvedl z míry. Vyzkoušel jsem si, co by to obnášelo změnit svou sexuální orientaci. Bylo to tak: Vyrázil jsem s českou partou na plovárnu a hned jak jsem vykořčil z převlékárny na otevřené prostranství, začaly ke mně doléhat podprahové signály. Něco nebylo v pořádku. Dospělí vrhali kradmé pohledy, děti zíraly nezastřeně a s otevřenou pusou. Ve frontě na zmrzlinu to začalo být nesnesitelné. Začalo mi docházet, že matky odvlékají dorůstající chlapce z mého dosahu. Brzo jsem vyzoroval, že nikdo jiný ve vodním parku nemá na sobě „plavecké“ plavky, jako známe my v Evropě. Američané nosili něco, co vypadalo jako plandavé šortky ke kolenům. Minimalistické plavky vepředu vyboulené pánským vercajkem v Americe nosí jen hošové. A to musejí mít, vzhledem k homofobním náladám veřejnosti, docela odvahy. Aby toho nebylo málo, připojil se ke mně ve frontě Honza z Brna, a tak jsme tam přešlapovali, dva kluci s vercajkem obklopení zírajícími domorodci, a připadali si blbě.

Po této iniciaci jsem naběhl do obchodu se sportovními potřebami a zakoupil šortkové plavky. Myslel jsem, že tentokrát zapadnu, jenže ouha. Dlouhé nohavice se lepily na tělo a měly ve vodě takový hydrodynamický odpor, že se v nich nedalo plavat. Když člověk vyleze z vod Atlantského oceánu a stoup-

ne si do studeného průvanu na pobřeží Massachusetts, tak začne rychle proklínat tři vrstvy tkaniny, které na těle nikdy neuschnou.

Tak jsem nasrávačky vyhodil a zakoupil kompromis. Vypadá to jako trenýrky a dají se v tom skákat šipky, aniž byste je zanechali na hladině. Občas se za mnou nějaký kluk zálibně ohlédne, ale heterosexuálové si už neodplivávají. Vcelku se to dá vydržet. Jestli si však myslíte, že jste volbou neutrálních plavek všechny trapné situace vyřešili, ještě nejástejte. Při prvním pracovním školení s kolegy na ubytovně zjistíte, že věc má hlubší polohy. Pokud vaši kolegové zahlédnou, že nosíte jako spodní prádlo slipy, vaše sexuální orientace přijde znovu na přetřes. Každý správný chlap nosí přece trenýrky, čím širší a delší, tím lepší.

Podobné šoky vás budou pronásledovat často. Nejhorší situace jsou takové, při kterých nechápete, v čem spočívá problém. Amíci jsou tak slušní, že to vyžaduje značný pozorovací talent a dedukci, abyste zjistili, v čem se chováte jinak. Moje žena zašla po deseti letech v Americe na sraz matek ve školní družině spojený s kurzem vaření. Děti se učily, jak se dělá sýrový sendvič, maminky jim k tomu asistovaly. Zadáni znělo jednoduše, tak se do toho Renata s Dominikem pustili. Namažali toustové chleby máslem, vložili do nich plátek sýra a celé to spláclí dohromady. Když se své dílo pokusili osmažit na pánvi, vysloužili si udivené pohledy. Další otázky v očích amerických matek se objevily v momentě, kdy se Renata dožadovala oleje.

Správný sendvič se pochopitelně dělá tak, že se sýr vloží mezi strany suché a ty namazané se smaží na pánvi. Měkký plátek sýra vprostřed se teplem rozteče a slepí oba krajíce dohromady. Logické, že? Jenže který Čech odkojený topinkami sakra ví, jak se dělá americký sýrový sendvič? Za taktní dopomoci amerických maminek to Renata splácala dohromady a od té doby máme občas sendviče k večeři.

Zatímco cheese sandwich mi docela jede, PB & J (peanut butter and jelly sendvič) zrovna nemusím. Oříškové máslo zamíchané v čokoládě nebo zmrzlině ještě strávím, ale abych tu sladko-slanou hmotu mazal na chleba a vrstvil na ni marmeládu, na to jsem ještě nedozrál. Moji synové však PB & J baští bez zábran. Je to prostě získaná chuť, ke které se dopracujete jen tvrdým tréninkem, stejně jako k oblíbě havajské poi a českého piva.

Už jsem zmínil, že opékání buřtů nad otevřeným ohněm vzbuzuje v Americe rozpaky. Na druhou stranu, opékání marshmallow šokovalo nás. Marshmallow je v Čechách už k dostání, ale nevím, jestli někdo dělá S'mores. To se marshmelounové žvejžu napichne na klacek, roztaví se nad plameny a pak se splácne mezi dvě sušenky, do kterých je vložený plátek čokolády. Čokoláda se v kontaktu s horkou cukrovou pěnou krásně rozteče a celý s'more (čti smór) se může ládovat do pusy. Zkuste to, není to tak špatný.

Podle studií sociologů prožívali uprchlíci z Východního bloku největší šok při návštěvě amerického supermarketu. Dnes už je blahobyt i v Čechách, ale některé věci se přece jen mění pomaleji. Ve zpravodajském pořadu 60 minut jsem viděl film natočený s Martinou Navrátilovou asi rok poté, co dala vale ČSSR. I ona popsala věc, která mě dodnes fascinuje – americký sendvič. V onom pořadu zabírá kamera náctiletou tenistku se zlatým řetězem kolem krku (jako by vyběhla z černošského gheta) v jejím luxusním domě, jak si šňouchá biliár a k tomu se prďácky pohupuje do rytmu hudby. Doznívající puberta a závrť holčiny, která rovnýma nohama skočila z proletářských poměrů do blahobytu, z toho čišela. Kdyby se Martina podívala na záznam dnes, asi by útrpně kroutila hlavou, ale jedno jí musí přiznat. Ten příběh o sendviči popsala naprosto přesně.

I já jsem vyrostl na chlebech namazaných úspornou vrstvou másla. Za dobrých dnů máma vložila i plátek salámu, o výročích revoluce jeden plátek šunky, přes který se daly číst noviny. Vlastně i luxusní chlebičky mají dodnes kromě vlašáku a jednoho závitku šunky navíc jen snítku petržele a miniaturní ozdoby z nakládné červené papriky. Americká brzda, to je panečku jiná věc. Nejdřív vám kydnou na krajíc dvě lžičce majonézy, pak příplácnou list salátu, kolečka rajčat, kroužky cibule, čtyři mocná kola salámu, vrstvu plátkového sýra, nařasená vrstva šunky a to celé převrství další uzeninou dle vašeho výběru. Na to přijde druhý krajíček osm milimetrů tenkého chleba a sendvič se překrojí šikmo napříč. Na řezu je dobře vidět, že vrstva masa je třikrát až čtyřikrát mocnější než spojené chleby. Ten nepoměr mě dodnes fascinuje, stejně jako Martinu před třiceti lety.

Nejen obložený chleba, ale i limonáda má v Americe jiné dimenze. Mimořádně, když si objednáte lemonade, dostanete oslazenou šťávu z vymáčkaných citrónů (lemons) a ne nějaké žluté chcanky s umělým barvivem, jak jsme zvyklí z domova. Taky dostanete půllitrovou sklenici a ne jen dvoutřídečku. Občas to Amici tlačí až do extrému. Když dopijete v restauraci nealko tuplák, bez ptaní vám přinesou další, je to v ceně. V kině je to ještě absurdnější. Malá cola je litr, velká dva, z toho se fakt před koncem filmu počuráte. Mají taky super velikost, asi gallon (3,5 l). Když to vypijete, máte nárok na nášup zdarma.

Kolegyně z práce měla na návštěvě příbuzné ze Skotska. Měli žízeň, tak je poslala do kuchyně, ať přinesou z kredence sklenice. Hledali dlouho, ale ani podle jejího popisu neuspěli. Vrátili se s tím, že tam nejsou žádné sklenice na pití, jen samé vázy.

V mnoha rychlých občerstveních a restauracích mají na nápoje samoobslužné fontány, v Čechách nazývané postmixy. Zaplatíte požadovanou velikost a můžete pít, co hrdlo ráčí, naplňte si, kolikrát chcete. Pořád se pokouším pochopit, proč si Amici kupují za drahý peníz velké nápoje, když si můžou koupit malou porci a napumpovat dvakrát. Zdá se, že mi něco pořád uniká...

Když už jsme u těch nápojů, tady je další zvláštnost. Amici mají dobré zuby a z nějakého důvodu milují chroupání ledu. Než si ve fontáně-postmixu nabere kolu, nejdřív naplní pohárek kostkami. Ne dvě tři kostky, ale po okraj. Pouze mezery mezi ledovou tříští pak vyplní nápojem. Tenhle zvyk můžete zachytit i v hollywoodských filmech, stačí připomenout Zpět do budoucnosti 3, kde Michael J. Fox v saloону na Divokém zápa-

dě žádá o sklenici vody se spoustou ledu. Zatímco celá hospoda burácí smíchem (led viděli naposledy v zimě), barman mu nalije jakousi železitou zakalenou močůvku.

My Evropané se od Amiků odlišujeme tím, že v restauracích zásadně vyžadujeme nápoje bez ledu. Já mám pořád někde v podvědomí zapsáno, že kupovat si hromadu zmrzlé vody na úkor bublinkového nápoje je vojev. Navíc, když si člověk nabere kolu z fontány v Burger Kingu bez ledu, je parádně koncentrovaná. Když mají někde dobře seštelovanou mašinu, vyjde z toho božský nektar, který předčí cokoliv zakoupené v obchodech. Koncentrát je koncentrát. Pak se nemůžete divit, že v Čechách mi Coca Cola připadá nějak divná a bojkotuji ji. Nemá tu správnou americkou chuť. Místo toho podporuji domácí průmysl a piju Kofolu. Studenou, ale bez ledu. **Martin Gilar**

Tolkiencon 2007 aneb cesta tam a zase zpátky

Hanina Veselá a Jana Dvořáčková

Další z řady Tolkienconů, tedy setkání věnovaných dílu J. R. R. Tolkiena, se konal 12-14. ledna 2007 v budově ZŠ v Praze na Smíchově.

Na stanici tramvaje Bertramka nás nepřivítaly pochmurné tóny Mozartova requiem (viz blízká usedlost, kde s manžely Duškovými umělec svého času pobýval), nýbrž zmačkané papírky, pytle s odpadem a všude se povalující psi hromádky.

Naše účast byla pouze jednodenní, ačkoli třeba v pátek by především Haninu zajímal křest průvodce Středověkým světem Míly Lince – vyšel už druhý díl. Koupila si ho v sobotu a kvůli podpisu odchytila alespoň ze začátku lehce zmateného ilustrátora. Určitě i páteční beseda – diskuse nad tolkienovskými fanziny a prací s tím spojenou mohla být zajímavá. Já šla na con ze zvědavosti. Tolkiena znám k tomu prostřednictvím filmů, knihy jsem nečetla, ačkoli jsem k tomu mnohokrát dostala příležitost. Přece jen je mi bližší sci-fi. Chtěla jsem nasát atmosféru, načerpat inspiraci, nebo se prostě jen podívat tam, kde jsem ještě nebyla.

Protože kolem desáté, kdy jsme na con dorazily, neběželo zrovna nic, co by nás zajímalo, zašly jsme do čajovny (toho dne rozhodně ne naposledy) a při dvou konvičkách ovocného čaje (ananas s hruškou a havaj) probraly samé hrozně důležité věci.

Od jedenácti běžela přednáška se zajímavým názvem „*Tvorové hryzájící v temnotách*“. Její obsah už ale tolik zajímavý nebyl. Nevíme proč, ale odpoledne nás program příliš nezaujal. Na přednášející zřejmě působilo prostředí školy natolik, že jak tahle, tak přednáška v tělocvičně „*Etika a politika na Ardě*“, voněly spíš po filozofii, matematice, politologii (i když k té druhé to asi patřilo). Přesto mám ale dojem, že by se mělo na conech spíše odpočívat, ne poslouchat poučky.

Další na řadě bylo „*Rozmnožování trpaslíků*“, které nás pobavilo a konečně navodilo správnou conovou náladu. Vždyť právě kvůli takovým perličkám se na podobné akce jezdí, nebo ne? Způsobů rozmnožování je hned několik:

◇ dělení (sekerou), kdy z jednoho trpaslíka vzniknou dva (i se sekerou)

NEHVĚZDNÝ NEBULVÁR čili všichni na FF,

protože Chotěboř zůstává perlou Vysočiny. Člověka může potrefit i směla smůlovatá, což tentokrát vylosoval osud zrovinka pro mne. Život se obvykle skládá ze sérií katastrof, tak proč se divit, že mě před odjezdem na FF 2007 zachvátil houser neboli – pro vzdělance – ischias. Podotýkám, že obojí bolí stejně, tedy moc. Vzhledem ke statistice, která uvádí, že tento stav je známý každému druhému z naší populace, lituju, že nepatřím k těm prvním, z nichž ale žádného neznám.

- ◇ klasický sex (ovšem za předpokladu, že jsou trpaslíci obou pohlavní)
- ◇ výtrusy z vousů (z každého vypadlého vousu vznikne další jedinec)
- ◇ z vejce
- ◇ pučením (kdy na těle dospělého trpaslíka vyroste další a když je životaschopný, prostě odpadne)

Následovaly „*Tolkienovy ženy*“, Osobně bych to nazvala „*Středozemě – kdo s kým*“, ale to bych asi mnohé jeho příznivce urazila. Průřez křehkými vztahy elfů a elfek, nebo spíš elfek a kvalitnějších, leč méně trvanlivých lidských mužů, kterým stejně většinou daly přednost, byl dost jednotvárný. Možná by přišť stálo za to rozebrat jen ty nejdůležitější z nich.

Odpoledne nás zaskočil kvíz v čajovně. Tiara se nás pokusila přemluvit, abychom rozřídily otázky týkající se Tolkienova díla podle obtížnosti. Protože jich však byl celý sáček, svorně jsme prohlásily, že k tomu nejsme dostatečně kompetentní, neboť se nám na první pohled zdají všechny velice obtížné.

Koncert Harfové společnosti byl jednoznačně nejlepší. Tělocvična se beznadějně zaplnila. Dokonce se mezi posluchače dostalo pár nástrojů a při jedné ryze svatební skladbě jsme my všichni dělali kulisu. Ti, kteří na nic nehráli, napodobovali zvířátka, děti nebo neidentifikovatelné tvory. My představovaly dvouhlavé stádo želv.

Když jsme byly na odchodu, v chodbě se zjevilo obrovské černé monstrum s velkými tlapami a dlouhým stříbrným mečem, které jsem stihla hrdinně předehnat. Za monstrem se vyvalila tlupa rytířů. Hanina vytáhla foťák a pronásledovala monstrum jako stín až ke schodům. Tam ho úspěšně předběhla, ale musela se hbitě přikrčit před namířenou špičkou meče, neb u monster se zřejmě paparazziové neteší valně oblíbě. Já to vše sledovala z bezpečné vzdálenosti. Možné ohrožení života Haninu ale nikterak neodradilo. Stopovala monstrum dál – až do přízemí, kde se jí ho podařilo její starou zrcadlovkou zvěčnit.

Na programu bylo také divadlo. Škoda, že jsme ho neviděly, stejně, jako jsme přišly o přednášku spojenou s diskuzí Františky Vrbenské „*Prsten moci a jeho podobenství*“.

Mně jel poslední autobus domů a Hanina jevila známky ospalosti, nebo možná skrývala nějaké to zranění z boje.

A malé vysvětlení:

Proč „tam a zase zpátky“? Inu proto, že se nám několikrát stalo, že jsme šly na přednášku, která jaksi neodpovídala tomu, co bychom čekaly, takže jsme třídu zase rychle opustily.

Děkujeme za pěkný zážitek a už teď se těšíme na další. ■

Opět jsme objeli vojenský prostor Brdy a tím, se skřípěním zubů, zahodili slušný peníz, vydaný za pohonné hmoty. To vše kvůli instituci, kterou – po zralé úvaze – nazývám ministerstvem operety. Sama šéfová onoho khaki kabaretu zpívala pro prezidenta Amiků cosi jako hodně bídný kuplet. A my, občané, to spolufinancujeme s vědomím, že v dohledné době se dočkáme zase jenom nějakého nesmyslného počinu. Netrvalo dlouho a minuli jsme Blaník. Já kookala, jestli někde nezahlídnou svatováclavskou korouhev. Troufám si tvrdit, že asi bude ještě hůř, protože rytířstvo, jak se zdá, zatím spokojeně spinká. Kolem silnice spokojeně přezrávaly třešně, svět se tetelil v poledním teplíčku a já se nezřízeně těšila na fantastický FF 2007.

Jeden pohled na alej před městem stačí, aby člověk radostí skoro zaslzel, vždyť po dvou hodinách v autě bolí pozadí i osobu netřýzněnou pokroucenou páteří. Jak ráda jsem byla, že jsem to dokázala navzdory všem, kteří mi doporučovali zůstat doma. V Chotěboři u přihlašovacího stolečku na mě zírali dost udiveně, což by nevadilo, kdyby měli někde uvedeno, že vědí, kam s námi, když už jsme platili v květnu – a taky se přihlašovali přesně dle instrukcí. Na internetu se vyskytoval tak důkladný návod, že jsem ho musela hodně dlouho studovat, abych vůbec pochopila, o čem to všechno je. Nakonec vypoehla Anička Šochová, která si vzpomněla, že u ní je na pokoji, přímo na hotelu Vysočina místo na jednu noc, a to dokonce pro dva lidi. Znamenalo to jen o jeden přesun víc, protože pak mělo být volno v mém oblíbeném hotelu U Zámku. Za noc na Vysočině jsme obdrželi 70.- Kč zpátky pro dvě osoby a mohli jsme se vydat do třetího patra bez výtahu. Jsem si plně vědoma toho, že Richarda Klíčnicka a jeho speciální Houšťku jen tak něco nepřekoná, avšak moje plotýnky se pokoušely o změnu tohoto názoru už ve druhém poschodí.

Jídlo jsme získali hned v KD Junior, hranolky byly vynikající, ale jsem rozmazlená a chtělo se mi i večeřet, tak jsem podnikla sestup do hotelové restaurace, kde se nabízely minutky. To bych ve svátek i ustála, ale hnědé talíře můžu asi tolik co talíře čtverhranné, a ty nesnáším vůbec, hranolky maximálně jednou do roka, smažené pokrmy mi jsou obvykle téměř odporné již dle pachu. Nejsem novátorský, leč ani tábornický typ, věřím na klasiku. V Panském dvoře taktéž minutky, leč plotýnky byly zcela proti. Chotěbořské náměstí je sice nevelké, jenomže vidina přesunu naplánovaného na příští dopoledne s člověkem udělá svoje. Proto byl i KD nějak daleko a hlad mě radši přešel stejně jako touha po zábavě či vzdělávání. I vyšplhala jsem vzhůru do třetího, přitom proklela mnoho lidiček, kterým to bylo nepochybně fuk, a potila se jako na porážku vlečené dobytče, naprosto znechucena a litujíc Buřču, odsouzenou k noclehování v autě, protože Vysočina není, na rozdíl od milého a ochotného pana Moutelíka od Zámku, nakloněna ani nejlíp vycpaným pejskům. Na existenci našeho psiho démona jsem ve zmizelé přihlášce taky upozorňovala, ale co na dělám. Pořád říkám, že moji poštu loupi emzáci. Jistě se projevilo i zlé kouzlo neidentifikovatelného nepřítel černo-

kněžníka, protože na peněžní poukázce jsme na zprávě pro příjemce vše podstatné uvedli rovněž.

Auto se nám nějak podařilo odstavit do křoví na dvoře za Vysočinou, protože parkování na náměstí je za 12.- Kč na hodinu. Za hotelem je to pro zaměstnance, my se drze vetřeli. Z programu ten večer a následující dopoledne nebylo nic – další sestup, výstup, změnu parkování nebo jinou katastrofu bych musela se svým ischiasem domlouvat přes nejbližší pohotovost.

Ráno nám ukázalo rozjasněnou tvář. Chotěbořské střechy se jeví jako úžasná mozaika. Zatoužila jsem po sprše, kterou jsem minulého večera pochopitelně vynechala. Onen civilizační výdobytek se totiž nacházel o patro níž. Sestoupila jsem po nových kobercích a vešla do prostoru, na dveřích příslušně označeného. Zaslepené kohoutky nad umyvadlem mi prozradily, že tady se nějaké obyčejné mytí konat nebude. Závěs kolem vany držel na dvou bodech, střed výhružně visel v prostoru a vana měla se sprchou moc málo společného. Alespoň já ono zařízení jako sprchu použít nesvedla. Bidet se rovněž nacházel mimo veškeré propojení s čímkoli. Odešla jsem špinavá a duševně zdeptaná. Přesto přiznávám, že hotel Vysočina vypadá mnohem líp než před lety. Jen hygienu je rozumnější pominout, vždyť co by to bylo za fanoušky, kdyby se neudrželi v čistotě třeba i bez vody? To už jsme si jednou vyzkoušeli v Brně, a jak se nám to dařilo.

Uvědomuju si, kolik práce už bylo na zvelebení hotelu Vysočina vynaloženo. Nechválím, to dělá každý. Taky jsem málem uvízla na dámském WC – a podle hromádky malty tam zapomenuté hádám, že jsem nebyla první. V poslední době se stává módou tvorba co nejmenších záchoďů s dveřmi, které se zlomyslně otvírají dovnitř. Má-li se na minimální prostor natěšnat uživatel, který je natolik nepokojný, že se svléká a pak zase obléká, k tomu mísa a taky dveře – zkuste nebyť anoretička a přesto odtamtud uniknout. Vysočina nezaostává za okolím. My popisované WC měli k dispozici – taky jsme mohli obdivovat chodby se světlem na fotobuňku a jiné vymoženosti. Bond by si myslel, že je to past, já to viděla jako konflikt dvou různých světů. Toho, který mizí, s tím, jenž neodvolatelně nastupuje. Teď jen vědět, který je který.

Pan Moutelík od Zámku mě nechal naříkat nad vlastní hloupostí. Já mu fakt měla zavolat ještě před cestou. Během mého lkaní zručně připravoval prostor pro tři nadcházející svatby, zůstal usměvavý a v obraze. Pan Moutelík je třešinka na chotěbořském dortíku, na něj je spoleh vždycky.

Program FF 2007 si hodnotit netroufám. Nacpaná léky proti bolesti bych mohla hodnotit snad jen svoje přestěhovávací schopnosti. Když to tak vezmu kolem a kolem, zpočátku našeho pobytu jsem čekala a doufala, že pro nás něco najdou, pak jsem pro zpestření šplhala nebo sestupovala a při tom i skučela bolestí, pak opět balila a měnila stanoviště a za tuto slast i zaplatila účastnický poplatek. Přesto věřím, že program byl sdostatek bohatý, musím totiž vycházet z toho mála, co jsem zvládla a stihla. Bar se jevil skvěle zásobený – jak je v Chotěboři zvykem. Jen to ubytování, to mě mate. Ne-

jsem matematický genius a v otázce slev je mým příkladem semaforový profesor Zelí – čili beru slevu, ač to nechci zadarmo. Dva noclehy jsme absolvovali U Zámku, který si od majitelů přebírají sami pořadatelé SF akce. I se slevou za včasné přihlášení jsme za tři dny a noci zaplatili něco přes dva tisíce devět set za dvě osoby. A na chodbě hotelu visí běžný ceník, který ubytování v pokoji, který jsme užívali i my, počítá pro dvě osoby čtyři stovky za noc. Moje světlovlasá hlava už je z toho tumpachová. Ať ji namáhám sebevíc, slevu najít nemůžu. Jídlo jsme si nepředplatili a bez jakékoli úlevy nás mělo přespání, kdybych ho sjednala přímo s hotelem, vyjít na dva náct stovek. Tak bych udělala líp, kdybych se rovnou zapsala u pana Moutelíka a nespolehála na pořadatele? Můžu se v té motanici nevyznat, vždyť být chytrá není podmínkou účasti na chotěbořském Festivalu. Tři dny na FF s poplatkem něco kolem osmi stovek vstupného na hlavu se mi jeví jako zpoplatnění včetně vzduchu, protože s čísly lze čarovat a tentokrát bylo lze nahlédnouti do kuchyně skutečného mistra. 352 Kč na hlavu činí za tři noci celých 1060, avšak počítali se to v hotelu i pro dvojici, je sleva jinak, kdežto bere-li se host jako kus a sleva je dle délky pobytu, sakra – kam mizí sleva za včasné přihlášení a zaplacení? Takže někam se mi do té matematiky chybička i vloudila. Zatím jsem ještě pořád zmatená a před spaním si mám co počítat místo oveček. Drobné vady na kráse organizace mě samozřejmě nerozladily natolik, abych si neužívala, nač jsem stačila, ale jsou i tací, které takové věci o náladu připraví, tudíž by se asi stávat neměly. Ochotným matematikům, kteří mi pomůžou s výpočtem, předem děkuji. Podotýkám, tohle není kritika, jen projev úžasu. Leč poučit, to jsem se poučila, a bude-li FF i někdy příště, mám číslo na pana Moutelíka.

Na zpáteční cestě jsme na prázdninový pobyt převzali Jiříčka, který až opožděně pochopil, že neputuje do Mostu, ale na chalupu k Rokycanům. Nezoufal si. Během výletu do Plzně se s milým úsměvem pokusil vyčurat na zeď tamního Krajského úřadu, také se zmocnil Malého chemika, který mu poskytl suroviny na obarvení neopatrného strejdy do odporné hnědé odstínu. Já tomu unikla, avšak nevím, jak. Místní chasníci mého sedmiletého miláčka šoupli do potoka. Není pochyb, že měli moc dobrý důvod. Také jsme si přivezli kocoura, který se až doma přiznal, že je kočka, takže se jmenuje Rozárka. Je to koťátko a dohání Bufču k šilenství, neboť cílem každého pořádného psa je sežrat kočce zrádlo a Bufy nestíhá.

Oblečení mám v Mostě, plotýnky na chalupě. Jiříček zůstává vrátenským démonem i nadále. Domů se mu nechce. Ale pojede. Než se vydá na cestu, půjčím mu na jedno odpoledne Mladého optika. Ale počkám, až nebude sluníčko, protože jinak by rychle zjistil, k čemu se hodí lupa. Zatím jen zkušel naučit Rozárku plavat v zahradním bazénku, ale zvíře bylo zachráněno včas a Jiřík se odebral do postele velice brzy. Z uvedeného je zřejmé, že člověk, kterého trénuje Jiříček, je připravený skoro na všechno, tedy i na nějaký ten pořadatelství zmatek v Chotěboři či kdekoli ve vesmíru.

Libuše Čermáková

KWARK

5/2007

Povídka od pana Whittiera

O posledních rodinných prázdninách nahnal Evin táta všechny do auta a ať si prý udělají pohodlí. Může to trvat hodinu dvě, možná i víc.

Měli svačiny, popkorn se sýrovou příchutí a plechovky s minerálkou a lupínky s příchutí grilovacího koření. Eva seděla s bráchou Larrym vzadu a měli tam i svého bostonského teriéra jménem Hazardér. Táta si sedl dopředu a strčil klíčky do zapalování a nastartoval. Ventilaci dal na maximum a zatáhl tlačítky všechna okna. Vedle něj seděla Evina budoucí bývalá macecha Tracee a ta povídá: „Děčka, tohle si poslechněte...“

Zamávala na ně vládní příručkou s názvem *Emigrace? Snadná práce!* Otevřela tu brožurku, zlomila hřbet, až to prasklo, a začala nahlas předčítat. „Vaše krev,“ přednášela, „za pomoci hemoglobinu dopravuje molekuly kyslíku z plic do buněk v srdci a v mozku.“

Snad tak před půl rokem tuhle brožurku všichni dostali poštou od ministerstva zdravotnictví. Tracee vyklouzla ze sandálů a opřela si nohy o palubní desku. Pořád nahlas předčítala. „Hemoglobin se ochotně váže na oxid uhelnatý.“ Mluvila schválně tak, jako by se jí jazyk sotva vešel do pusy, chtěla, aby její hlas zněl mladistvě. Tracee četla: „Když se nadechnete výfukových plynů, stále víc a víc vašeho hemoglobinu se váže na oxid uhelnatý, čímž vzniká takzvaný *karboxyhemoglobin*.“

Larry krmil Hazardéra popkornem se sýrovou příchutí, takže celá sedačka mezi ním a Evou byla jasně oranžová od práškového syra.

Táta zapnul rádio a zeptal se: „Kdo chce poslouchat muziku?“ Podíval se do zpětného zrcátka na Larryho a poznamenal: „Nech toho, bude mu blbě.“

„Bezva,“ na to Larry a dal Hazardérovi další hrst sytější oranžového popkornu. „Poslední, co uvidím, budou vrata garáže zvnitřku, a poslední, co uslyším, bude něco od Carpenters.“

Jenže nebylo co slyšet. V rádiu už týden nic nedávali.

Chudák Larry, chudáček Larry, gotický rocker, černě lícidlo rozšmudlané po bile napudrované tváři, černě nalakované nehty a načerno obarvené vlasy, ty dlouhé rovné vlasy. Chtěl vypadat jako opravdoví lidi, co jim ptáci vyklovali oči, opravdové mrtvolky, kterým se rty odhrnují od velikých mrtvých zubisek, chtěl vypadat jako opravdová mrtvola, ale vypadá leda tak jako opravdový posmutnělý klaun.

Chudák Larry, trčel u sebe v pokoji celé dny, co vyšel ten poslední hlavní článek čísla v *Newsweeku*. Veliký a tučný titulík hlásal: Být mrtvý je in!

Zastaralé

Chuck Palahniuk

Larry a kluci z jeho kapely se celé ty roky oblíkali jako zombie nebo upíři, do černého sametu, vláčeli za sebou špinavé rubáše, o nocích se potloukali po hřbitovech s růženci na krku a nabalení v pláštích s kapucí, a všechno k ničemu. Teď emigrují dokonce i maminy od dětí. Emigrují i svíčkové báby. Emigrují i advokáti v kvádrech.

Hlavní článek v posledním čísle časopisu *Time* oznamoval: Smrt je nový život!

A nebožák Larry teď trčí s Evou a s tátou a s Tracee v autě a celá rodinka emigruje ve čtyřdveřovém buicku zaparkovaném v garáži u mezonetového domku rančerského typu na předměstí. Všichni dýchají oxid uhelnatý a i se psem jedí popkorn se sýrovou příchutí.

Tracee pořád předčítá. „Čím méně hemoglobinu může přenášet kyslík, tím více se buňky dusí a umírají.“

Některé televize ještě vysílaly. Ale i tam jen pořád pouštěli dokola video, co poslala zpátky výprava na Venuši.

To ten pitomej kosmickej program tohle všechno začal. Výzkumná výprava s lidskou posádkou na Venuši. Posádka poslala na Zemi nahrávku z povrchu planety, a tam na Venuši to byla hotová rajská zahrada. Ta nehoda po tom, to nebylo kvůli odstřípnému izolačnímu panelu nebo zlomenému těsnicímu kroužku nebo kvůli chybě pilota. Vůbec to nebyla nehoda. Posádka se prostě rozhodla nerovinnout přistávací padáky. Letěli jako meteor a vnější plášť jejich lodi vzplanul. Pak šum a – konec.

Stejně jako nám druhá světová válka dala kuličková pera, kosmickej program prokázal, že lidská duše je nesmrtelná. To, čemu všichni říkají Země, je prostě zpracovatelský závod, kterým všechny duše musejí projít. Jeden krok v rafinačním pochodu. Jako krakovací věž, která měnila surovou ropu

Strašidla (Haunted) od Chucka Palahniuka mají podtitul „Román (z) povídek“.

Dotyčné povídky, v nichž autor popustil uzdu své zálibě v bizarnostech snad víc než kdy předtím, píše účastníci „spisovatelského semináře“ pořádaného šileným starcem, panem Whittierem, v neprodyšně uzavřené budově. Scifisté ocení četné paralely tohoto rámce se slavnou villou Diodati, kde vznikl Frankenstein a další literární legendy. Jednotlivé povídky často čerpají z žánrů, nejvíce z hororu, ale i ze SF. Právě povídku s nejsilnějším SF tématem jsme pro vás s laskavým svolením nakladatele vybrali. Snad na ní oceníte, že na rozdíl od většiny „návštěv“ z mainstreamu není mimo žánrovou mísu, ba naopak by si autoři SF z její nepolíbenosti kánonem našeho žánru mohli vzít i nějaké to poučení. V SF totiž nanajdeme mnoho autorů, kteří by klasické téma (zde konec světa) pojednali tak svérázně... snad Lafferty... anebo Cordwainer Smith... anebo Tiptree?

Palahniukovu knihu vydá ještě letos Odeon.

RIP

v benzin nebo v kerosin. Jakmile lidské duše projdou rafinací na Zemi, všichni se nově přetělíme na planetu Venuši.

Ve velké továrně na vybrušování lidských duší je Země něco jako bubnová čistička. V jakých lidi leštivali kameny. Všechny duše sem jdou, aby si navzájem obrousily ostré hrany. Všichni se máme vyhladit těmi konflikty a všemožnou bolestí. Naleštit se. Není na tom nic *špatného*. Není to utrpení, jen *eroze*. Jeden z řady kroků, základní a významný krok v procesu rafinace.

Jasně, znělo to potrhle, ale byla tu ta nahrávka, co jí poslala vesmírná výprava, která pak schválně ztroskotala.

V televizích pořád pouštěli jenom to video. Jak přistávací modul oblétal a byl pořád níž, jak se nořil do vrstvy mraků, která planetu zakrývá, astronauti poslali domů nahrávku, na které lidé a zvířata žijí jako přátelé a všichni se tak moc usmívají, až jim tváře jakoby svítí. Na tom videu, co astronauti poslali domů, byli všichni mladí. Ta planeta, to byl hotový Eden. Lesy, oceány, kvetoucí louky, nebetyčné hory, a pořád tam je jaro, tvrdila vláda.

Potom astronauti odmítli rozvinout padáky. Padali přímo dolů, hup a šup, ke květinám a půvabným jezerům Venuše. Zanechali po sobě jen těch pár zrnitých a rozmazaných minut nahrávky. Vypadalo to jako světlá budoucnost ze SF, samí krásní lidé ve třpytivých tunikách. Muži a ženy, dlouhonozí, dlouhohlaví, se povalovali a jedli hrozny na schodech mramorových chrámů.

Bylo to nebe, ale se sexem a chlastem a úplnou povolenkou od boha.

Byl to svět, kde desatero znělo: Flámovati budeš. Flámovati budeš. Flámovati budeš.

„Začíná to bolestí hlavy a nutkáním zvracet,“ předčítá Tracee z ministerské příručky. „Dalším symptomem je stále se zrychlující tep, protože srdce se snaží dostat kyslík do umírajícího mozku.“

Evin bratr Larry se s představou věčného života nikdy úplně nesžil.

Larry míval vlastní kapelu, která se jmenovala Velkoobchod smrti. Měl i jednu ke všemu ochotnou fanynku jménem Jessika. Někdy se navzájem tetovali jehlou namáčenou do černého inkoustu. Byli tak na špici, Larry a Jessika, okraj toho nejkrajnějšího okraje společnosti. A pak byl najednou ze smrti pop. Akorát že se už nepoužívalo slovo sebevražda. Teď se říkalo „emigrace“. Mrtvá, rozkládající se lidská těla, to už nebyly mrtvoly, kdepak. Těm smradlavým, nadmutým hromádkám, které se válely rozplácnuté pod všemi výškovými budovami, anebo ležely otrávené a bezvládné na lavičkách autobusových zastávek, se teď říkalo „zavazadla“. Zavazadla nechaná doma.

Lidi pořád čekali na Nový rok a brali ho jako nějakou čaru v pisku. Cośi na způsob nového začátku, který ale nikdy doopravdy nepřijde. Tak teď chápali emigraci, ale jenom pokud emigrují *všichni*.

Konečně pořádný důkaz o posmrtném životě. Podle odhadů vlády už bylo 1 760 042 lidských duší osvobozeno a šlo z mejdanu na mejdan na planetě Venuši. Zbytek lidstva bude muset projít dlouhým sledem životů, utrpení, než dosáhne stupně rafinace, jenž stačí, abyste emigrovali.

Meleme se dokola, ohlazuje se ve Velké bubnové čističce. A pak vláda přišla na tu pronikavou myšlenku:

Kdyby lidstvo vymřelo celé najednou, nezbudou žádné dělohy a tady na Zemi už nepůjde duše reinkarnovat.

Kdyby lidstvo vyhytnulo, pak na Venuši emigrujeme všichni. Osvícení nebo neosvícení.

Jenže... pokud tu zůstane třeba jen jediný pár schopný se množit, narození každého dítěte povolá jednu duši zpátky. I z hrstky by celý proces mohl nastartovat znovu.

Ještě před pár dny jste mohli v televizi sledovat, jak emigrační hnutí zatočí s těmi, kdo do toho pořád nechtějí jít. Mohli jste sledovat zaostalé skupiny, které se k hnutí nepřidaly, mohli jste se dívat, jak je k emigraci nutí Komanda emigrační asistence, jednotky oblečené celé v bílém a s čistě bílými samopaly. Celé vesnice byly vybombardovány, aby se obyvatelstvo přesídilo do další rafinační fáze. Nikdo tu nehodlal nechat partu křupanů s biblemi, aby ostatní zdržovali na špinavé staré Zemi, na té nemoderní planetě, když sebou přeci všichni můžeme hodit a přistoupit k dalšímu kroku duchovního vývoje. A tak křupany otrávil, aby byli spaseni. Na divochy v Africe použili nervový plyn. Spoustu Číňanů vyhladili jadernými zbraněmi.

Když jsme jim vnutili fluorid a gramotnost, můžeme jim vnutit i emigraci.

Kdyby tu zůstala jen jedna křupanská manželská dvojice, mohl se kdokoli stát jejich smradlavým, ignorantským dítětem. Kdyby neemigrovala jediná kmenová partička někde na rýžovém poličku ve třetím světě, i vaše vzácná dušička mohla být stažena zpátky k životu – musela by pobíjet mouchy a jíst nechutnou rýžovou kaši s hnědými myšimi hovínky kdesi pod pálicím asijským sluncem.

A samozřejmě že to byl risk. Poslat všechny na Venuši najednou. Ale co byla Smrt po smrti, lidstvo nemělo co ztratit.

To byl taky poslední titulěk v *New York Times*: Smrt je po smrti.

V *USA Today* to zase nazvali Úmrtní list smrti.

Smrt byla demaskována. Jako Santa Claus. Anebo velikonocní králíček.

Teď byl jedinou možností život... jenže najednou vypadal jako nekonečná... věčná... neměnná... past.

Larry a jeho rockerská coura Jessika se chystali uprchnout. Schovat se. od té doby, co vzala většinou společnost smrt za svou, Larry a Jessika chtěli natruc žít. Mít houf dětí. Čtěli posrat spirituální vývoj celému lidstvu. Potom ale Jessice nalili rodiče ráno do mléka k cereáliím jed na mravence. Opona.

Od té doby Larry denně chodil do centra a hledal v opuštěných lékárnách analgetika. Tvrdil, že jemu teda jako osvícení stačí, když si vezme vicodin a rozfláká pár výloh. Celý den kradl auta a vrážel v nich do výloh opuštěných obchodů s porcelánem a keramikou, domů se vracel zřetovaný a bíle poprášený maskem z airbagů.

Larry říkal, že než se přesune na další planetu, aspoň se postará, aby tuhle pořádně zrychtoval.

Mladší sestřička Eva mu říkala, kdy už zmoudříš. Vykládala mu, že snad Jessika nebyla jediná rozhodnožka se zálibou v gotickém rocku na světě.

A Larry na ni jen upíral sjetá očička, pomaličku mrkal a říkal: „Právě že jo, Evi. Právě že byla...“

Chudák Larry.

A proto, když jejich táta řekl, ať se nasáčkou do auta, Larry jen pokrčil rameny a nastoupil. Vlezl si na zadní sedadlo a vzal s sebou Hazardéra, jejich bostonského teriéra. S bezpečnostním pásem se neobtěžoval. Nikam nejedou. Aspoň ne fyzicky vzato.

Tohle byla spirituální, New Age obdoba každé světánápravné ideje, od metrické soustavy po euro. Po očkování proti dětské obrně... křesťanství... reflexní masáž... esperanto...

A nemohlo to přijít v lepším okamžiku dějin. Znečištění, předlidnění, choroby, války, politická korupce, sexuální násilí, vraždy, drogová závislost... no, nejspíš ty věci nebyly o nic horší než v minulosti, ale teď jsme měli televizi, která o nich pořád kejhalo. Bez ustání nám je připomínala. Stěžovatelská kultura. Držkovací kultura. Většina lidí by to nikdy nepřiznala, ale držkovali a držkovali vlastně od narození. Od chvíle, kdy vystrčili hlavu do toho ostrého světla na porodním sále, jim nic nebylo po vůli. Nic nebylo dost pohodlné a příjemné.

Jen ta námaha, co je potřeba, aby jeden udržel to idiotské tělo při životě, jen to shánění potravy a vaření a umývání nádobí, to vytápění a koupání a spaní, ty procházky a to trávení a zarostlé chlupy, tolik starostí najednou.

Tracee sedí v autě, ventilace jí vrhá dým do obličeje a ona čte: „Srdce tlučte stále rychleji a oči se zavírají. Omdlíváte, ztrácíte vědomí...“

Evin táta se s Tracee seznámil ve fitku a pak vytvořili kulturní dvojici. Vyhráli nějakou soutěž v párech a na oslavu se vzali. Neemigrovali jsme už dávno, už před měsíci jediné proto, že byli zrovna na vrcholu se soutěžní kariérou. Nikdy nevypadali tak dobře a necítili se tak silní. Zlomilo jim srdce, když se dozvěděli, že mít tělo – dokonce i anaboly nabušené tělo s výraznými svaly a pouhými dvěma procenty tělesného tuku – je jako jet na mezkzu, zatímco zbytek lidstva kolem frčí v tryskách. Bylo to jako kouřové signály v porovnání s mobilem.

Tracee pořád ještě většinu dní projezdila na rotopedu, byla ve velkém aerobikovém sále fitnesscentra sama, šlapala na disco a povzbudivě vřískala na cvičební skupinu, která tam už nebyla. Evin táta vzpíral v činkárně, ale mohl používat jen cvičební stroje nebo lehčí činky, protože tu nebyl nikdo, kdo by ho jistil. A co horšího, táta a Tracee už s nikým nemohli soupeřit. Nikomu se nemohli ukazovat. Nikoho nemohli porážet.

Evin táta dřív vyprávěl tenhle vtíp:

Kolik kulturistů je potřeba na zašroubování žárovky?

Čtyři. Jeden šroubuje a ti tři si ho prohlížejí a říkají: Týjo, čé-če, fakt úžasný svaly!

Táta a Tracee potřebovali hned stovky lidí, kteří tleskali a dívali se, jak oni dva na jevišti pózuji a napínají svaly. Ale už se před tím nedala strkat hlava do pisku: lidské tělo, třeba jakkoli zdokonalené vitaminy a kolagenem a silikonem, bylo najednou zastaralé.

Srandovní je, že táta ještě Evě říkával jinou věc: „Skočila bys z mostu jenom proto, že z něj skáčou všichni ostatní?“

Odborníci upozorňovali, že tohle je jediný okamžik v dějinách, kdy můžeme masovou emigraci uskutečnit. Potřebovali

jsme kosmické lety, abychom získali důkaz o příštím životě. Potřebovali jsme masmédiá, aby ten důkaz rozšířila po celém světě. Potřebovali jsme zbraně hromadného ničení, abychom měli jistotu, že se přidají všichni.

Pokud přijdou nějaké další generace, nebudou už vědět, co víme my. A nebudou mít potřebné nástroje. Budou si prostě muset protrpět ty účné, žalostné tělesné životy, jist krysí hovínka a vůbec netušit, že jsem všichni mohli žít šťastně na Venuši.

Samozřejmě že ledaskdo naléhal, ať prostě odpirače vyhládíme atomem, jenže co jsme jednotlivě vymazali ze světa všechny kmeny na všech ostrůvcích v Jižním Tichomoří, jsou naše raketová sila prázdná. A radiace se nepohybuje podle našich přání. Jaderná zima se usadila jen nad Austrálií a jen na pár měsíců. Zapršelo a ryby hromadně vymíraly, jenže když to počasi a přílivy mají tak kurevskou samohojící schopnost. Všechen ten emigrační potenciál přišel vniveč, protože Austrálie byla za prvních šest měsíců stoprocentně proemigrační.

Všechny nervové plyny a smrtící viry, všechny jaderné i konvenční bomby, jedno zklamání za druhým. Ani zdaleka jsme lidstvo nevyhubili. Lidi dřepěli v jeskyních. Lidi se kolíbali na velbloudech uprostřed obrovských pustých pouští. A kdokoli z těch zpátečnických pitomců mohl souložit. Spermie potká vajíčko – a už to vaši duši vycucne do dalšího suchopárného života, k jídlu a spaní a k úžehu. Na Zemi: na planetě bolesti, planetě konfliktů, planetě ubližování.

Pro Komanda emigrační asistence, vyzbrojená čistými bílými samopaly, byly primárními terči odpiračky ve věku od čtrnácti do třiceti pěti let. Všechny ostatní ženy pro ně byly sekundárními terči. A všichni odpirači mužského pohlaví terciárními terči. Když došla munice, bílé komando někdy nechalo žít celou vesnici, kde byli muži a stařeny, ať si zestárnou a emigrují přirozeně.

Tracee vždycky měla strach, že z ní bude primární terč a že ji zastřelí samopalem, až půjde domů z fitka. Jenže většina komand byla na venkově a v horách, kde by se nejspíš mohli schovávat zpátečníci děckaři.

Ti hlupáci z nejhlupejších, co by vám mohli úplně pokazit spirituální vývoj. To je nehoráznost.

Všichni ostatní, miliony duší, už byly na flámu. Na videu z Venuše šlo rozeznat tváře slavných lidí, kteří na Zemi dost trpěli, takže nemuseli zpátky do dalšího života. Šlo rozeznat Grace Kellyovou a Jima Morrisona. Jackii Kennedyovou a Johna Lennona. Kurta Cobaina. Ty aspoň poznala Eva. Všichni byli na mejdanu, vypadali mladě a navěky šťastně.

Mezi mrtvými celebritami se motala zvířata, na Zemi dávno vyhynulá: holubi stěhovaví, ptakopysci, blbouni nejpapí.

V televizních zprávách tleskali lidi megacelebritám v okamžiku jejich emigrace. Když tihle lidé, filmové hvězdy a rockové kapely, ti bohátí a nadaní a slavní, můžou emigrovat pro vyšší dobro celého lidstva, ačkoli je tu drží spousta věcí, když oni to zvládnou, tak to zvládne každý.

V posledním čísle časopisu *People* se hlavní článek jmenoval *Celebrity odlétají do věčných krajín*. Tisícovky nejlépe oblíbených, nejkrásnějších lidí, módních návrhářů a sportovců, se nalodily na Queen Mary II., vypluly, popíjely a tančily a pluly plnou parou a hledaly ledovec, do kterého by mohla loď narazit.

Dopravní letadla se řítla na vrcholky hor.

Výletní autobusy se překlápěly z vrcholků útesů nad mořem.

Tady ve Spojených státech většina lidí prostě zašla do Wal-Martu nebo do lékáren Rite-Aid a koupila si soupravu Snadný odchod. První generace těch souprav, to byly barbituráty zabalené do umělohmotného sáčku velkého jako hlava, který se dal na krku zavázat na šňůrku. Další generace, to byly požitavé kyanidové pilulky s třešňovou příchutí. Tolik lidí emigrovalo rovnou mezi regály v obchodě – emigrovali, aniž by za soupravu zaplatili –, že vedení Wal-Martu dalo soupravy přemístit za pulty informační služby, k cigaretám, takže jste muse-li nejdřív zaplatit, než vám je vydali. Každých pár minut hlásili z místního rozhlasu, ať jsou zákazníci tak laskaví a neemigrují, dokud se nacházejí v prostorách velkoobchodu... děkujeme.

Hned na začátku nějací lidé přišli s takzvanou francouzskou metodou. Chtěli všechny sterilizovat. Nejdřív chirurgicky, ale to by trvalo dlouho. Potom tak, že se pohlavní orgány cíleně vystaví radiaci. Jenomže to už emigrovali všichni lékaři. Doktoři opustili loď mezi prvními. Je fakt, že smrt byla jejich nepřitelem, jenže bez ní byli vyřízení. Zdrčení. Když nebyli doktoři, museli lidi ozařovat domovníci. Samé popáleniny. Kolapsy v do dávkách elektřiny. Konec.

Tou dobou už všichni krásní, atraktivní lidé emigrovali s kyanidem v šampaňském na okázalých večírcích, takzvaných Bon Voyage Parties. Chytili se za ruce a po mejdanu se skákali ze střešních apartmá na mrakodrapech. Lidé, kteří už tak byli poněkud znavení světem, všechny ty filmové hvězdy a špičkoví sportovci a rockeři. Supermodelky a softwaroví miliardáři vyšuměli už po prvním týdnu.

Den co den Evin táta po příchodu domů vykládal, kdo další zmizel z kanceláře. Kdo ze sousedů emigroval. Bylo to lehké poznat. Přerůstala jim tráva před domem. Na schodech se jim hromadila pošta a noviny. Neroztahovali závěsy, nikdy nerozvěceli, a když šel člověk kolem, zachytil nějaký nasládlý pach, jako kdyby uvnitř hnilo ovoce nebo maso. Ve vzduchu poletovaly spousty much.

Takhle vypadal hned vedlejší dům, dům Frinksových. A ten naproti taky.

První týdný to byla docela legrace: Larry chodil do centra města a na jevišti liduprázdného Občanského divadla bušil do elektrické kytary. Eva používala celé nákupní středisko, jako by to byla její osobní šatní skříň. Škola skončila a už nikdy, nikdy nezačne.

Jenže bylo vidět, že jejich táta už má Tracee dost. Jejich táto-vi vždycky tyhle další fáze po romantickém vzplanutí dělaly potíže. Obvyčejně by jí právě v téhle době začal zahýbat. Našel by si v kanceláři nějakou jinou kost. Místo toho se v televizi díval na záběry z Venuše, pozorně to sledoval, nos měl div ne na obrazovce, zvláště u těch pasáží, kde byli poznat lidi, skupiny těch překrásných supermodelek a supermodelů, jak se válejí nahatí jedni přes druhé nebo spojení do dlouhého řetězu. Jak spolu šoustají bez rozmnožování a bez nemocí a bez božího trestu.

Tracee si dělala seznam celebrit, se kterými chce být nejlepší kamarádka, až se tam celá rodina dostane. Na prvním místě seznamu měla Matku Terezu.

Teď už i ustarané maminy sháněly děti do houfu a na všechny křičely, ať už proboha konečně dopijí to otrávené mlíko a hejbnou kostrou k dalšímu stupni spirituálního vývoje. Teď už i život a smrt byly postupnými kroky, které je potřeba mít honem honem za sebou, asi jako když učitelé ženou žáky jak diví z ročníku do ročníku k maturitě – bez ohledu na to, kolik a v jaké kvalitě se toho naučili. Veliká, uhoněná rvačka o osvěcení.

Tracee má už hlas hlubší a zhrublý od kouře, ale pořád jim v autě předčítá: „Jak začnou odumírat buňky v srdci, srdeční komory, takzvané *ventrikly*, jsou stále ochablější a vytlačují do těla stále méně krve...“

Zakucká se a čte: „Bez přísunu krve přestane mozek fungovat. V několika minutách jste v emigraci.“ A Tracee zavře příručku. Konec.

Evin táta povídá: „Sbohem, planeto Země.“

A bostonský teriér Hazardér poblije celé zadní sedadlo popkornem se sýrovou příchutí.

Smrad psích zvratků a chlemtavé zvuky, jak je Hazardér zase žere, jsou snad horší než oxid uhelnatý.

Larry se podívá na sestru, černé líčidlo má rozmatlané všude kolem očí, pomalíčku pomrkává a povídá: „Evi, vezmi toho psa vyblít ven.“

Táta hlásí, že pro případ, kdyby snad celá rodina byla už pryč, až se Eva vrátí, je na lince v kuchyni jedna souprava Snadný odchod. Klade Evě na srdce, ať se nezdrží moc dlouho. Budou na ni na tom velikém mejdanu čekat.

Evina budoucí bývalá macecha povídá: „Nedrž dveře moc dlouho otevřené, ať kouř neuniká ven.“ Tracee upřesňuje: „Chci emigrovat, ne si poškodit mozek.“

„Jako by se stalo,“ usklíbne se Eva a vyveče psa ven. Na zahrádce pořád svítí slunce. Ptáci si stavějí hnízda, jsou moc pitomí, než aby pochopili, že tahle planety vyšla z módy. Včely lezou v rozvítých květech růží a netuší, že celá jejich realita je zastaralá.

V kuchyni, na lince vedle dřezu, leží souprava Snadný odchod, plastová planšeta s vypouklými pro kyanidové pilulky. S novou příchutí, citronovou. Rodinné balení. Na zadní straně planšety je kresbička. Je na ní prázdný žaludek. Ciferník ukazuje tři minuty. Po těch se vaše kreslená duše probudí ve světě rozkoši a blahobytu. Na příští planetě. O stupeň vývoje výš.

Eva jednu pilulku vyloupne, je jasně žlutá a je v ní červeně natištěný usměvavý obličejík. Je vcelku jedno, jestli nepoužili tu toxickou červenou barvu. Eva vymáčkne všechny pilulky. Všech osm odnese na záchod a spláchne je do mísy.

Motor auta v garáži pořád běží. Když si Eva stoupne na zahradní židli, oknem vidí uvnitř svěšené hlavy. Její táta. Její budoucí bývalá macecha. Její bratr.

Hazardér na předzahrádce očuchává skulinu pod dveřmi do garáže, čichá výfukové plyny. Přestaň, povi mu Eva. Zavolá si ho k sobě, zpátky na sluníčko. Kromě ptačího rámusu a bzukotu včel je v celé čtvrti ticho a zahrádka je už teď neupravená a potřebovala by posekat. Když už neřvou sekačky a letadla a motorky, zní ptačí zpěv stejně silně, jako dřív zněl provoz.

Eva si lehne na trávnik a vytáhne si sukni, aby ji sluníčko hrálo na břiše. Zavře oči a prsty jedné ruky si pomalíčku v krouzcích masíruje pupík.

Hazardér zašteká, jednou, dvakrát.

A nějaký hlas řekne: „Čau.“

Nad plotem vedlejší zahrádky vykoukne obličej. Blond vlasy a růžové uhry, spolužák ze školy, jmenuje se Adam. Teda když ještě škola fungovala. Adam sevře rukama vršek plotu a přitáhne se, až na plotě visí za oba lokty. Bradu má zaháknutou na rukou a ptá se: „Slyšelas, co se stalo holce tvýho bráchy?“

Eva zavře oči. „Asi to zní cákle, ale mně smrt fakt schází...“

Adam se zhoupne a zachytí se za plot jednou nohou. „Co vaši, už emigrovali?“

V garáži se motor auta zakucká, jeden válec vynechá dobu. Ochabující srdeční komora. Za okenním sklem se místo vzduchu jen převalují oblaka dýmu. Motor se znovu zadrhne a ztichne. Uvnitř se nic nehýbá. Z Eviny rodiny už jsou jen doma nechaná zavazadla.

A Eva se rozvaluje na sluníčku, cítí, jak se jí kůže napíná a rudne, a řekne: „Chudák Larry.“ A pořád si masíruje kroužky kolem pupku.

Hazardér si stoupne k plotu, dívá se nahoru, jak Adam přes vršek přehazuje jednu nohu a pak i druhou a skáče dolů na dvorek. Adam se sehne a psa podrbne. Drbe ho pod bradou a říká: „Povědělas jim, že jseš v tom?“

A Eva neříká nic. Ani neotevře oči.

Adam utrousí: „Jestli zas obnovíme lidstvo, naši budou *tak nasraný*...“

Slunce je skoro přesně nad hlavou. Ten zvuk, co se podobá autům, to je jen vítr prohánějící se prázdnou čtvrtí.

Hmotný majetek je zastaralý. Peníze jsou k ničemu. Společenské postavení bezvýznamné.

Léto vydrží ještě tři měsíce a k jídlu je celý svět konzerv. Tedy pokud ji Komanda emigrační asistence nezastřelí samopalem za odpírání emigrace. Je totiž primární terč. Konec.

Eva otevře oči a zadívá se na bílou tečku na modrém obzoru. Jitřenka. Venuše. „Jestli to dítě budu mít,“ zasní se Eva, „tak doufám, že to bude... Tracee.“

Přeložil Richard Podaný

Číf salamandr aneb Mlok forever!

laskavý monolog jednoho zarputilého rýpala k p.t. čtenářům Interkomu

Jakožto zaujatý fan české SF čtu poctivě sborníky vítězných povídek z Ceny Karla Čapka (CKČ) už od davěn davna, jak říkáme my, latiníci. Je zatraceně dobře, že československý fandom takovou soutěž má, neméně zatraceně dobře je, že se vítězná dílka publikují. Pro mě osobně, dodnes poněkud mimo (fandom), to začalo rokem 1988, *Lovci zlatých mloků* a *Skandálem v divadle snů*. A pokračovalo Kočasy a různými mločimi speciály až po sborníky *MLOK – Cena Karla Čapka* za rok XY vydávané od roku 1995 různými nakladateli, ale stále s jednotnou úpravou.

Tady bych si dovolil začít. Pokud se obálky nějakých u nás vydávaných knih přibližují v estetické kvalitě obálkám pověstné SF edici Odeonu z konce 80. a z počátku 90. let, přezdívané familiérně mezi fany „poblitá hlava“, pak jsou to obálky právě toho posledně jmenovaného sborníku. Tradičně nevkusné, laciné, atematické ilustrace, které nejvíce připomínají titulní obálky SF braku (pozn. překlad.: tohle není poukaz na SF žánr, ale charakteristika kvality obsahu). Poslední přípočinek k této edici se od ostatních nijak neliší, takřka klasicky „tasené kozy“, doprovázené něco málo sadistickým zobrazením snad padlého anděla, jenž se dle ran na předloktích, patrně v temné hrůze, že bude na přebalu této knihy, pokusil o sebevraždu podřezáním. Když se jeden podívá na autora, vidí cizozemce a ptá se: kolipa to stálo? Obal též marketingově (chtěl jsem napsat velikašsky, ale zboží je třeba prodat stůj co stůj) od roku 2003 přizpůsobená sebechvalný přípis „Nejlepší sci-fi a fantasy povídky roku XY“. Zadní část přebalu nás, opět tradičně, přesvědčuje, že jsme svých pět peněz vrazili rozhodně dobře do sborníku prací vítězů té „nejprestižnější české a slovenské literární soutěže žánru sci-fi“. Wow! Dobře, dobře, asi je to pravda. Já to zkrátka nemám rád, tohle omilání superlativů.

Co se týče obsahu, žena se mi letos opět pošklebovala, proč to, pro bohy, zase kupuju, když nad tím budu zase maxi-

málně prskat vzteky. Ale moje čistá duše fana zvítězila nad mamonem a já se jal alespoň takto podpořit mladé, začínající či vytrvalé autory. Ha, nemohla se žena moje mýlití více. A jak jsem byl překvapen já, ba co víc, šokován! Nedočetl jsem jen dvě povídky! Závěrečnou novelu jsem dokonce zhltnul na jeden zátahl!

K charakteristice obsahu si dovolím místy využít doslovu, který v tomto roce sepsal můj oblíbený autor akční a dobrodružné literatury M. Žamboch.

Martin Heisler – Nepočítání oveček. Prý vybroušený drahokam mikropovídka. Nu, pro mne ani zdaleka. Mikropovídka stojí na každém slovu, o větách nemluvě. Takže když kdesi v polovině začne autor ústy fiktivního autora-nefyzika zasvěceně vysvětlovat jak „když se elektrony a antiproton odpuzují, tak stačí použít dost elektronů“ k výrobě černé díry, i jen velmi málo v teoretické fyzice vzdělaný čtenář jako já nakrčí obočí němou otázkou „co tím chtěl sakra říct?“. Budiž, může jít jen o vatózní kvazivysvětlení, konec konců pro pointu to nemá žádný zvláštní význam, ale... ale právě mikropovídka vyžaduje plynulé čtení a ne vždy platí, že co čtenář sky-fi to troub, nedovzdělaný. Právě pečlivým broušením by autor měl takové pasáže eliminovat, nedat čtenáři byt i jen záminku se zaseknout. Naopak, vhodným mlčením lze dosáhnout toho, že se onen ex post zamyslí, jak by to mohlo být. A dostáváme se k pointě, která bohum žel slovy autora doslovu nedokázala u mne „vykouzlit úsměv“, ale jen zaskřípění zubů. Nevhodným použitím jediného slova autor shodil přesvědčivost pointy pod stůl jako obtížného švába. Autor prokázal, že má jazykovou hroší kůži. Něčeho se *zbavit* a něco *zničit*, to jsou dva diametrálně rozdílné procesy, zvláště mluvíme-li o eliminaci výsledku fyzikálního experimentu. Alespoň pro mě určitě.

Zuska Minichová – Uspávanka klanu N'Dorov. Tahle povídka si své prvenství v kategorii zaslouží. Silná, emocionální povídka,

dost prostoru pro čtenářskou interpretaci a málo pro spekulace. Tady se s M. Žambochem stopro shodnu.

Jindřich Rohlík – Metoda. Takřka klasická anekdota. Mám je rád. Ne každý má rád vypointované žertíky, často banální jako právě tento, ale přece jen vám zvednou koutky úst. Radši jeden malý úsměv než kopec siláckého pozérství. Voilà a tu ho máme, tedy ten úsměf.

Daniel Klimek – Beštiarium. Povídka se zajímavým začátkem i střední hrou, zahrnaná ovšem autorem na konci do autu (aut > autor?). Klišovitá pointa, ukrutně nezajímavá, triviální a troufám si říci, že začátečnická. Pokus dát dílu nějaký morální rozměr při tom však příběh zplošťuje do černobílého schématu. Nadšení v doslovu tentokrát nesdílím.

Lucie Lukačovičová – Dům smíchu, dům smutku. Ty ženské sakra píšou nějak líp, mají víc citu pro rozměr příběhu, nesoustředíjí se na děj, ale na myšlenku. Taky mají trochu víc fantazie; asi. Povídka se mi velmi líbila a napravila můj dojem o autorce z jiných sborníků české tvorby.

Ivan Mls – Poněkud opožděný náklad z Měsíce. Spousta pěkných nápadů, spojených jednoduchým a nenáročným příběhem s pointou, která není zas tak překvapivá, ale úsměv je tu a já odcházím, když ne spokojen, tak ukojen. Cože? Vyražte mi tu klávesnici z ruky...

Roman Splítek – Bublina co nepraskla. Formální ryh: proč není před „co“ čárka? Češtinář mi tvrdí, že tam patří... ale jinak jsem spokojen. Roman Splítek je dobrou ukázkou zranění autora, ještě v minulých ročnících jsem nad jeho povídkami kroutil hlavou v němém úžasu, co že se to jen dostane do finále, a ejhle, letos se mu zadařilo. Dokonce si troufnu tvrdit, že jeho povídka je vrcholem části krátkých povídek. Příběh má přesah, není černobílý, takřka bych řekl, že v něm vidím lynchovské studium světa a bytí jako facet otáčejícího se diamantu. To je přesně, co u příběhů hledám. Jen houšť a větší kapky.

Anna Šochová – Zlaté české ručičky. Znaje autorku, tiše jsem se děsil, že nás zase zasáhne nějakým „feministickým“ ponaučením a už jsem si chtěl oddechnout. Ne, tentokrát to není ponaučení, ale rovnou rána do koulí. Nemám tendenci podceňovat navýsost negativní vliv nadbytku testosteronu na vývoj lidské společnosti, ale čeho je moc, toho je příliš. Krom navýsost anti-mužského vyznění textu není na něm nic zajímavého. Ano, chlapům kozy a vagíny straší na mozku téměř neustále, ale i to se dá napsat lépe. Výsledný text svědčí, že autorka je jistým seabemrskáčským způsobem fascinována maskulinním přístupem k sexu a tudíž k bytí, ale to je tak vše. Pointa je dle mého názoru jen autorčinou pózou. Nenapadá mě, proč autorka tuto povídku napsala a proč by jí měl kdo číst; snad jen ze sado-masochistických pohnutek.

Jan Kovanic – Já, Andy. Tuhle povídku jako bych už někde četl... aha, *Dvěstěletý člověk*, Isaac Asimov, já věděl, že si vzpomenu! Ne, na rozdíl od Asimova je Kovanic akčnější, stává

morální dilemata sebeuvědomění umělé inteligence do jiných rovin (dokonce s Asimovem silně polemizuje), ale v zásadě povídka vyznívá podobně, i s hepikem na konci. Napsaná je věru profesionálně, jen mě ničím nepřekvapila.

Jana Rečková – I kdybych měl jít Tajnůstkářovým údolím. Popravdě řečeno, jde asi o čtvrtou povídku autorky, kterou jsem byl schopen dočíst do konce. Ale u takových jejich povídek je zase záruka, že stojí za to. A stojí. Tradiční lehce hektický a zmatený autorčin sluh této povídce svědčí a dobře dokresluje jako jedna z kulís příběh. Příběh o ničem menším než životě a smrti. Samozřejmě také o lásce. Zdánlivé banality, ale příběhy jsou stále o tomtéž, vždy jde jen o aktuální zpracování. To je v tomto případě velmi dobré.

Konstantin Šindelář – Cesty bohů. Hmm, možná bych se připojil k ódě M. Žambocha na tuto povídku. Možná je vážně tak dobrá. Jenže to bych ji musel dočíst. Přiznám se, nezvládl jsem to. Asi na sedmé stránce jsem to vzdal. Nuda, nuda, nuda... víc k tomu nemohu nic říct.

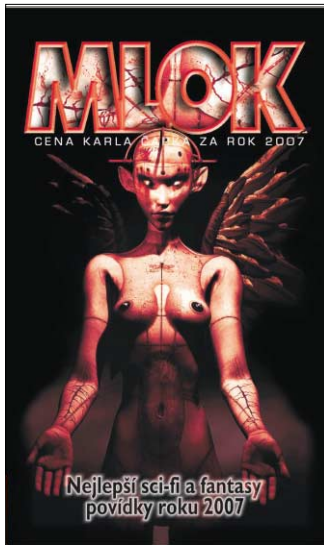
Anna Šochová – A Bůh to vidí. Autorka podruhé. A podruhé v tomto sborníku se doznavám k hříchu nedočetení povídky. Bůh ví, snažil jsem se. Vydržel jsem až na čtrnáctou stranu. Teprve potom jsem si mentálně ublíkl a přelisoval vpřed. Nudná póza, stále omílání téhož. Zlatý markýz...

Jana Válková – Sloužit a chránit. Průměrný dobrodružný příběh, napsaný rukou sice relativně jistou, s pouze mírnými šokbrntnutími v předivu. S ničím extra novým autorka nepřišla, ale také ničím nenaštvala. Snadno čitelný, ale také snadno zapomenutelný příběh; dobré odpočinkové čtení.

Tomáš Petrásek – Poslední hlídka. Nedejte se zmást názvem. Zapomeňte na Lukjaněnka. Před vámi je příběh, který si zaslouží pozornost každého fana dobré SF. Popravdě řečeno, jde snad o nejlepší český sci-fi román, co jsem v posledních několika letech četl. Obratná kombinace vědeckého základu příběhu s reáliemi cizí kultury, to vše podáno lehkým perem, čistým jazykem; na stříbrném podnose. Jen jsem mlaskal. Samosebou, nemůžeme tu nevzpomenout Aldisovy *Helikonie*, ale tento příběh se jí jen podobá, asi jako *Egyptan Sinuhet Ptah Hotepovi*. A to je také to úžasné, umět z podobného námětu vykřesat nový příběh, se svým vlastním poselstvím, dobrodružstvím četby při odhalování tajemství a záhad. Stará dobrá sci-fi se vším všudy. Pokud bych měl použít častou frázi M. Žambocha v doslovu, tak u tohoto autora se skutečně, upřímně a zatraceně těším na jeho další díla a doufám, že jeho psaní je dobrá loď, která se nenechá zastavit pár mil za výchozím přístavem.

Takže malou oklikou na začátek. Není důležité, že ten čí onen ročník se nevydařil nebo že se poťouchlému štouralovi nelíbí obálky. Důležité je, že autoři píší, porotci trpělivě čtou a hodnotí, ČS fandom organizuje a tak. Takže – Mlok forever!

Regis

Mimoriádný zpravodaj CKČ

Kategorie mikropovídka						
# body	1	2	3	4	5	6 Autor: Povídka
1	1001	8	9	3	9	3 2 Minichová Zuzka: Uspávanka klanu N'Dorov
2	677	3	5	6	7	6 5 Rohlík Jindřich: Metoda
3	540	2	3	3	8	5 9 Heisler Martin: Nepočítání oveček
4	487	1	3	4	7	6 8 Kovanic Jan: Dokonalý kalendář
5	486	1	3	5	6	8 5 Splítek Roman: Přítulček
6	468	2	2	5	6	4 5 Paulík Roman: Nález
7	445	2	2	3	3	5 10 Němec Vladimír: Kočky jsou v tom nevině
8	442	3	4	3	4	1 5 Beranová Jana: Oči Člověka
9	429	1	2	5	5	7 5 Štarková Petra: Nejlepší zbrojnice
10	396	0	2	6	8	3 6 Beranová Jana: Oběť doby
11	390	1	3	3	4	5 6 Červenka Pavel: Umělec
12	358	2	1	2	6	4 3 Mácha Jiří: Cyklus
13	329	0	2	3	3	12 2 Splítek Roman: Bud' připraven až duše dorazí
14	326	0	1	4	4	8 6 Mazurek Jiří: Pohovor
15	285	0	2	5	3	5 2 Mazurek Jiří: Druhé stvoření
16	284	0	2	5	4	2 4 Rečková Jana: Íga
17	270	2	2	2	2	0 2 Petrák Milan: Vážený pane administrátore Ceny Karla Čapka
18	268	2	0	2	2	4 3 Pika Petr: Flétna
19	246	0	2	3	4	3 3 Gilar Martin: Klára
=	246	0	1	3	2	8 3 Němcová Kateřina: Sestřička
20	242	1	0	3	0	6 5 Kubičková Markéta: Sláva zabíjí
21	240	1	0	2	4	0 8 Němec Vladimír: Poslední kousek
=	240	0	1	2	4	5 5 Červenka Pavel: Ostrov
22	238	1	0	4	2	4 2 Splítek Roman: Jak se stal smrtí
23	237	0	0	4	1	6 7 Červenka Pavel: Práskač
24	232	1	1	1	0	6 5 Toman Martin: Poslední
25	227	0	2	4	3	1 3 Branda Luboš: Poutník dvěma světy
26	225	0	2	1	3	5 4 Němec Vladimír: Šilenství pana Šimona
27	199	0	2	1	5	2 2 Veselá Hanina: Potomek prabohů
28	194	0	1	1	2	2 9 Štouračová Zdenka: Jiskra
29	189	0	2	3	1	2 3 Plaček Petr: Sexuální služby s.r.o.
30	186	0	2	2	2	3 2 Michalovová Monika: Jedenácté přikázání
31	176	0	1	4	0	3 3 Majerník Branislav: Kúsok raja
32	164	0	2	2	0	2 4 Žourek Martin: Poručíme větru, dešti
33	160	2	0	1	0	0 2 Branda Luboš: VZKAZ.HTML
34	154	0	1	0	2	2 7 Pika Petr: Ach.
35	153	0	1	1	1	4 4 Jirků Hana: Zavřete okna vesmírných lodí, aby nebyl průvan
36	150	0	1	0	0	5 6 Kubičková Markéta: Věštec
37	149	0	1	1	1	2 6 Mičánek Přemek: Poslední stránka hlášení A-005/1442

# body	1	2	3	4	5	6 Autor: Povídka
38	139	1	0	1	1	2 2 Ferko Miloš: Jánošík kapitánom
39	129	0	0	3	1	2 3 Spurný Josef: Dopis Lucii
40	128	0	1	0	2	4 2 Michalovová Monika: Yetti
41	127	0	2	0	1	1 4 Smrkal Michal: Zrodenie
=	127	0	0	3	1	1 4 Geregová Alena: Čudné stretnutie s vlkom uprostred noci
42	109	0	1	0	3	2 1 Koubek Václav: Sušník a husité
43	105	0	1	2	1	0 2 Majerník Branislav: Jazyk svetla
44	100	0	1	0	2	0 4 Nováková Julie: Vzpomínka
45	82	0	0	1	2	1 2 Majerník Branislav: Ozveny budúcnosti
46	81	0	0	1	1	3 1 Majerník Branislav: Holografický princíp
47	69	0	0	1	1	2 1 Toman Martin: Past
48	22	0	0	0	0	1 1 Michalovová Monika: Krv
49	12	0	0	0	0	1 0 Potoček Pavel: Na výpravě

Kategorie krátká povídka						
# body	1	2	3	4	5	6 Autor: Povídka
1	655	4	5	7	3	5 2 Lukačovičová Lucie: Dům smíchu, dům smutku
2	637	4	4	8	5	1 3 Klímek Daniel: Beštiarium
3	517	3	3	4	5	6 2 Mls Ivan: Poněkud opožděný náklad z Měsíce
4	473	1	4	6	5	4 5 Šochová Anna: Zlaté české ručičky
5	421	3	1	4	3	3 5 Splítek Roman: Bublina co nepraskla
6	417	2	3	2	3	1 11 Hrubý Pavel: Síla modlitby
7	393	0	5	2	9	4 2 Geregová Alena: Ruža zo zlata
8	384	1	3	2	4	7 5 Němec Vladimír: Pošetilá náhoda
9	359	2	3	3	1	2 5 Ferko Miloš: Witold, líška ryšavá
10	331	2	1	3	3	3 4 Kubičková Markéta: Věštba není osud
11	318	0	3	2	4	4 8 Šimánková Lucie: Sólo pro Sakuru
12	293	0	1	1	5	9 6 Klepal Petr: Ozvěny budoucnosti
13	288	0	0	5	6	4 5 Kochlica Martin: Odpad
14	284	1	2	3	4	2 2 Schönová Libuše: Kolo osudu
15	273	0	0	5	3	4 8 Kubičková Markéta: Stezky osudu
16	271	0	3	4	3	3 2 Buchta Adam: Dobré body
17	269	1	2	1	1	7 3 Pálová Kateřina: Ledový polibek
18	253	0	2	4	3	4 2 Plaček Petr: Špatný den pro těžební družstvo Sedm
19	247	1	3	2	1	1 3 Plaček Petr: Pohádka z Obrárie
20	238	1	3	0	2	4 1 Ferko Miloš: Jevnutij od jazera alebo príležitosť pre hrdinu
21	235	0	1	4	3	5 2 Veselá Hanina: Bezinka
22	230	0	1	1	4	5 6 Charvát Jiří: Pásmo proporcionality
23	226	0	4	1	0	3 5 Dekanovský Václav: Malíř
24	223	0	2	2	3	4 3 Válková Jana: Dlouhá cesta domů

#	body	1	2	3	4	5	6	Autor: Povídka
25	206	1	0	2	2	3	4	DekanoVský Václav: Mezi lidmi a peklem
=	206	0	1	2	6	3	1	Cabalka Martin: Muž jménem Naděje
26	203	0	2	1	3	4	3	Křesina Lukáš: Zapomeňte na dněproity
27	198	0	0	3	4	4	3	Toman Martin: Prášek
28	192	0	1	3	4	1	3	Droppová Lucia: Strýko a Volavka
29	189	1	1	2	1	2	2	Dvořáčková Jana: Můj skutečný život
30	185	0	1	1	3	5	3	Štarková Petra: Virtuální smrt neboli
31	165	0	1	1	1	5	4	Trčálek Radim: Dole na Zemi
32	156	0	0	2	4	3	2	Kovařík Zdeněk: U nás v Evropě
33	149	0	2	1	1	2	3	Streck Adam: Cesta žárlivosti
34	102	1	0	0	2	1	0	Michalová Monika: Zabíjí sny
35	99	0	0	0	1	2	6	Šimek Zdeněk: Mea culpa, mea maxima culpa
36	95	0	0	1	1	0	6	Adamcová Kateřina: Hranice
37	89	0	0	0	1	2	5	Švachová Romana: Létání na koňak
38	88	0	0	1	0	4	2	Červenka Pavel: Kompars
39	77	0	1	0	1	1	2	Müller Michal: Poselství mrtvé země
40	70	0	1	0	0	0	4	Kubec Daniel: Nezbedný Syn
41	39	0	0	0	1	2	0	Stefanovič David: Tři dny Normana Bauera na Zemi krize
42	24	0	0	0	0	2	0	Macků Robert: Naděje červena

Kategorie povídka

#	body	1	2	3	4	5	6	Autor: Povídka
1	877	7	7	5	7	1	3	Šochová Anna: A Bůh to vidí
2	703	3	10	5	3	4	3	Rečková Jana: I kdybych měl jít Tajnůstkářovým údolím
3	579	1	6	5	9	7	2	Válková Jana: Sloužit a chránit
4	537	3	4	3	5	6	3	Šindelář Konstantin: Cesty bohů
5	519	4	5	2	3	2	2	Kovanec Jan: Já, Andy
6	478	1	2	5	4	9	9	Šustera Jiří: Žádná cesta zpět
7	450	0	5	6	6	5	3	Lexová Alžběta: Král není mrtev
8	435	2	4	3	3	5	3	Vašek Josef: Skládkokop 0.7
9	392	1	3	2	4	6	7	Štěpánková Jana: Jeden den s ním
10	336	0	0	3	6	8	9	Nováková Julie: Myšlenka na vraždu
=	336	0	1	7	6	3	4	Kolbueh Zdeněk: Ledová ocel
11	320	2	1	2	2	5	4	Blahutová Ivana: Bílý kůň
12	309	1	1	2	3	2	11	Mazalová Jitka: Konec
13	293	1	1	2	3	9	1	Petrásek Tomáš: Angerská válka
14	289	0	2	8	1	2	3	Kolbueh Zdeněk: Páté slunce
15	280	0	3	5	0	5	3	Anděl Jindřich: Metro
16	279	0	1	3	5	7	3	Klimek Daniel: Scenár
17	275	0	1	3	1	5	11	Mls Ivan: Může za to Adolf
18	269	0	0	4	5	7	3	Veselá Hanina: Ve tmě vítězí tma
19	261	1	1	2	5	3	2	Slováková Petra: Andělovy slzy
20	237	0	0	1	5	6	7	Čermáková Libuše: Ztracená duše
21	233	0	2	2	3	4	4	Švachová Romana: Pierott
22	229	1	0	1	5	2	5	Charvát Jiří: Stanice Inscrutable
23	222	1	0	2	6	1	2	Droppová Lucia: Jako orol

#	body	1	2	3	4	5	6	Autor: Povídka
24	214	1	2	3	0	2	1	Plaček Petr: Kamenný elf
25	210	0	1	3	6	0	3	Dudková Eva: Prach hvězd
26	206	0	1	2	2	3	7	Hrnčíř Daniel: Nekromancer
27	190	0	0	2	2	5	6	Nováková Julie: Ve válce i mimo ni
28	185	0	2	1	1	5	3	Klíma Jan: Má první poprava
29	181	0	1	1	3	3	5	Plauchová Jana: Mračno
30	175	0	1	2	1	5	3	Březina Milan: Kráska netvor
31	171	0	1	1	3	3	4	Purkertová Simona: Vzkříšení bohyně Anaty
32	165	0	0	2	1	5	5	Spurný Josef: Znamení osudu
33	129	1	1	0	1	2	0	Ferko Miloš: Zaspávání v raji
34	109	0	0	1	1	2	5	Klíma Jan: Zrcadlo
35	72	0	0	1	0	1	4	Kováčik Martin: Červený nádech, výdech
36	69	0	0	0	1	2	3	Pulda Miloš: Bunkr
37	32	0	0	0	0	1	2	Kováčik Martin: Posledný zákrak

Kategorie novela

#	body	1	2	3	4	5	6	Autor: Povídka
1	1281	13	9	7	3	3	1	Petrásek Tomáš: Poslední hlídka
2	787	7	4	4	7	1	5	Peták Šimon: Bez bubnů a činulů
3	514	0	8	3	4	7	7	Sikora Pavel: Strach
4	498	1	4	9	2	4	6	Incedí Aleš: Temné srdce Afriky
5	172	0	0	2	4	1	6	Bowman Martin: Delta 32
6	121	0	0	0	1	3	7	Pulda Miloš: Skládkokopové
7	96	0	0	1	0	3	4	Pulda Miloš: Pátrači
8	93	0	0	1	1	4	1	Pulda Miloš: Kniha léků a jedů
9	69	0	0	0	1	2	3	Pulda Miloš: Pokojný stav

Porotci

Místo, Klub / Jméno	Mikro	Krátká	Povídka	Novela
Bratislava / December				
Igor Horváth		ANO		
Bratislava / Klub priaznivcov Honor Harringtonovej				
Agáta Karčová			ANO	
Miloš Ferko				ANO
Banská Bystrica / KPVPVF				
Lucia Bocková			ANO	
Bratislava / Planéta opíc				
Andrej Srebala			ANO	
Dagmar Mehešová		ANO	ANO	
Jozef Serenča		ANO		
Juraj Rehák		ANO	ANO	ANO
Zuska Minichová				ANO
Zuzana Sekerková		ANO	ANO	
Bratislava / Sinusoida				
Bohumil Stožický		ANO		ANO
Brno				
Ivana Solničková		ANO	ANO	ANO
Brno / Conan Society				
Jan Šimůnek		ANO		ANO

Místo, Klub / Jméno	Mikro	Krátká	Povídka	Novela	Místo, Klub / Jméno	Mikro	Krátká	Povídka	Novela
Zdeněk Zachodil	ANO				Daneš Procházka	ANO	ANO		ANO
Brno / Mary Celeste					Pizeň / Andromeda				
Martin Unzeitig			ANO		Daniela Kovářová			ANO	
Brno / Nyx					Praha				
Lenka Mikuláštková			ANO		Edita Dufková		ANO		
Zdeňka Drapáčová	ANO	ANO	ANO	ANO	Hanina Veselá				ANO
Robert Spousta	ANO				Jan Kovanic ml.		ANO		
Brno / Pochmurná neděle					Jan Kovanic sen.		ANO		
Iveta Mamčaková	ANO	ANO	ANO		Jana Dvořáčková	ANO		ANO	
Jiří Málek	ANO	ANO	ANO	ANO	Jana Šturmová	ANO	ANO	ANO	ANO
Zdenka Štouračová		ANO	ANO	ANO	Jitka Brandejská	ANO	ANO	ANO	ANO
Brno / Relativity					Tereza Marková	ANO			
Roman Hruška	ANO	ANO			Praha / Academia Sithia				
Vladimír Hynek	ANO	ANO	ANO		Scarlett Rauschgoldová (Dart Zira)				ANO
České Budějovice / Větrelci					Praha / BC				
Jaroslava Pišová	ANO	ANO	ANO	ANO	Zdeněk Rampas	ANO			
Jitka Doležalová	ANO	ANO	ANO	ANO	Praha / Jetel				
Horní Libehava					Františka Vrbenská				ANO
Vladimír Němec				ANO	Praha / KJV				
Kladno					Egon Čierny				ANO
Milan Petrák		ANO			Praha / RUR				
Košice / Quasi					Andrea Tiri Belzová	ANO	ANO		ANO
Beata Tomash	ANO	ANO	ANO	ANO	Jan Vaněk jr.	ANO	ANO	ANO	ANO
Katarína Juričová	ANO			ANO	Praha / SF&F Workshop				
Mladá Boleslav					Jan Macháček		ANO	ANO	
Barbora Němcová	ANO	ANO	ANO	ANO	Jiřina Vorlová	ANO	ANO	ANO	ANO
Dana Němcová	ANO	ANO	ANO	ANO	Mirek Hokeš			ANO	
Mladá Boleslav / J.M.Trosky					Třebíč / Třesk				
Slavoj Ševců	ANO	ANO	ANO	ANO	Hana Houzarová	ANO		ANO	ANO
Nové Zámky / Orion					Hana Koutná	ANO		ANO	
Eva Seková		ANO	ANO		Iva Kršňáková			ANO	ANO
Ondřej Trepáč	ANO				Jaroslav Bašta	ANO		ANO	
Opava / Hepterida					Lukáš Křesina	ANO		ANO	ANO
Hana Pěchulová	ANO	ANO		ANO	Martin Koutný	ANO		ANO	ANO
Jana Langová	ANO	ANO	ANO	ANO					
Pavel Stanke	ANO	ANO	ANO	ANO					
Rostislav Lang	ANO	ANO	ANO	ANO					
Zbyněk Pěchula	ANO	ANO	ANO	ANO					
Kopřivnice / Radegast									
Kateřina Reichlová	ANO	ANO	ANO	ANO					
Roman Kresta			ANO						
Ostrava / KLF									
Blanka Fučeková	ANO	ANO	ANO						
Hana Plutová	ANO								
Hana Vlčínská	ANO			ANO					
Milan Fuček	ANO	ANO	ANO	ANO					
Miroslav Janáč	ANO	ANO	ANO	ANO					
Stanislav Otava	ANO	ANO		ANO					
Zuzana Hanešková	ANO			ANO					
Ostrava / Plutonium									

Statistika

počet hodnocení

26 klubů / 74 porotců

50 42 40 39

Černé sny

jsou další knihou, kde najdete řadu účastníků CKČ. Tato sbírka příběhů na nedobrou noc obsahuje dosud knižně nevydané vítězné a finálové práce ze soutěží posledních let.

Předmluvu napsal Ondřej Herec, každá povídka je doprovázena celostránkovou barevnou ilustrací. Seženete ji v Čáslavské 15 nebo na webu www.seqoy.cz.

Cena 190 Kč, 376 stran.

Harry Potter posedmé a naposled

Paní Rowlingová dopsala poslední díl a může si oddechnout. Jak se jí to tentokrát povedlo? Dobrá zpráva je, že je to mnohem lepší než ne zcela povedená šestka. Již tradičně tlustá kniha je až na menší výjimky nabitá akcí, přičemž i klidnější části jsou dějotvorné a čtenář se nenudí, rozhodně z knihy nemám stejný pocit nastávané kaše, jaký jsem měl u šestky. Rowlingová opět ukazuje, že když má o čem psát, tak jí to jde dobře. Špatná spisovatelka tedy není.

Nicméně série skončila a je čas si položit otázku, zda je *hodně* dobrá. Řečeno jinak, dětskému čtenáři stačí, že se kniha dobře čte, ale náročnější čtenář by také rád, aby příběh měl smysl, nebyly na něj šity boudy a fabulační konstrukce se místy nekácela a nebylo ji nutné podepírat. Zde nám autorka zůstala dlužná, ale není to zas úplně hrozné. Umím si představit, že čtenář, který do toho moc nešťourá, bude docela spokojen. Přemýšlivějšího ovšem napadne, že se z několika zásadních věcí autorka vyvlékla poněkud levně a lepší autor by to zaonačil šikovněji. Asi nejlepším výchozím bodem je díl šestý.

Při zpětném pohledu je jasné, v čem byl jeho problém. Účelem šestky bylo dát čtenáři určité informace a zabít Dumbledora (*Brumbála, pozn. red.*), což bylo příliš málo na zaplnění tlusté knihy. Vznikl tak onen řídký, chvillemi bezradný špalek, kterému chyběl nějaký konkrétní problém, na kterém by hlavní trojice hrdinů pracovala, jak tomu bylo v předchozích dílech. Silně by mu pomohlo, kdyby jej autorka zahustila a zkrátila, jenže pak by skončil okolo Vánoc a paní Rowlingová chtěla dodržet tradici jeden díl rovná se jeden školní rok (drží se jí i v sedmičce, i když Harry už ve škole není). S těmihle formálně-kompozičními věcmi je potíž, že když se to umí a povede se to, tak je to ohromné, ale když se to úplně neumí, tak to může autora drobet podrazit. Mimochodem, sedmička potvrdila můj dojem ze šestky (viz má příslušná recenze), že Dumbledore tenkrát na věži de facto spáchal sebevraždu. Tohle se jí podařilo rozumně dovysvětlit, takže zpětně to už neberu jako chybu.

Zůstali ovšem ještě další pohrobci, otázky, které jsem si po přečtení šestky kladl. Hlavní byla následující: Jak se může nedoučený Harry vyrovnat s dalšími Horcruxy, když při svém výletu s Dumbledorem vůbec nevěděl, která bije? Autorka toto vyřešila velice snadno, tedy fabulačním podvůdkem. Dva Horcruxy, které měl zničit Dumbledore, byly silně chráněny všelikými kouzly, takže se milý ředitel pěkně zapotil a každý ho svým způsobem zabil. Ty, po kterých šel Harry, tak chráněny nebyly, byly prostě jen schovány. Tohle vlastně platí obecně: Kdykoliv se Harry dostane do problémů, vybruslí z nich jen s pár kouzly, z nichž některá používá už někdy ve třetím díle. Občas je to až absurdní; poté, co jsme v předchozích dílech viděli, že existují i mocná strážící kouzla (viz například ochrana Poháru, která prohlédla libovolná přestrojení), tak se Harry a spol. dostanou prakticky všude jen pomocí svého oblíbeného polyjuice, lektvaru na změnu podoby, a to do tak strážných míst jako Ministerstvo magie a Gringotí banka.

Autorka prostě Harrymu zametá cestu občas až příliš okatě. Podobně vybruslila i při závěrečném souboji Harryho s Voldemortem, kdy Harry vyhraje díky chytrystice, která svou

komplikovaností může hravě konkurovat nejpokroucenějším právníckým kličkám a je uvěřitelná asi stejně. Jinak řečeno, jeho argument je ve zjevném rozporu s duchem toho, co je o dané věci řečeno v celém zbytku knihy, ale data nejsou natolik jasně napsána, aby šlo o formálně logický rozpor. I sedmička pak obsahuje místo, kde autorka už opravdu nevěděla, jak postavy dostat z A do B, tak Harryho nechala udělat totální blbost, kterou by v dané situaci na jeho místě udělal jen sebevrah či totální vyuhuleneček. Umělost daného kroku je asi nejlépe vidět na tom, že tam život svůj i Rona s Hermionou riskuje kvůli věci, ke které už se po akci nikdy nevrátí.

Podobně špatně to dopadlo, když autorka začala více pitvat a rozvádět okolnosti ochrany poskytnuté Harrymu jeho mámou. Kdyby to opravdu fungovalo tak, jak v závěru tvrdí, tak by nešlo o nic výjimečného, ale o naprosto běžný jev v dobách neklidných a pro čaroděje Voldemortova formátu a minulosti by to nebylo žádné překvapení, spíš běžná věc.

Pro mne asi největší problém je již s celou ústřední zápletkou sedmičky. Je to opět stará dobrá detektivka, možná proto se to autorce lépe psalo, a docela se mi to líbilo. Problém přišel na konci. Když po nějakých 400 stranách konečně Harry a spol. zjistí, která bije, ukáže se posléze, že starý dobrák Dumbledore to všechno a mnohem víc věděl už dávno, ale nic neřekl. Autorka se pokusila o dvě vysvětlení. Jedno, že Dumbledore je starý tajnůstkář, a druhé, že je pro Harryho lepší, když na to přijde sám, ale za popisovaných okolností zní obě jako velice chabé výmluvy. Kdyby starý řídá alespoň naznačil, spousta průšvihů by se nemusela stát, jenže autorka je tam chtěla. Opět si myslím, že opravdu dobrý autor by toto zařídil šikovněji. Pro jiné věci omluva není žádná, například by se nic by nestalo, kdyby Dumbledore už v šestce řekl Harrymu, že hodlá spáchat sebevraždu a proč. Platí to i o vysvětlení, proč Dumbledore věřil oblíbenému masnovlasovi Snapeovi. Po dosti nevěrohodném plácání ze šestky se konečně dovídáme pravdu a i zde jí klidně mohl Dumbledore říct Harrymu již dříve, nic by tím nezkažil, příběh by navíc vyzněl věrohodněji, ale autorka si prostě chtěla schovat co nejvíce překvapení do sedmičky, i kdyby kvůli tomu měla prznit děj knihy. Opět marketing vítězí nad zdravým rozumem, já budu marketingové pracovníky za chvíli nesnášet víc než právníky.

Autorka tak ukázala své meze. Myslím si ale, že to není až tak špatné. Má to být především literatura pro děti a pubescenty a mnohé z populárních knížek podobného určení (třeba Olda Šetrný) obsahují ještě horší prohrěšky. Může si za to tak trochu sama, protože se knihy postupně začaly tvářit jako něco víc, jako by aspirovaly na kopání v lepší lize, třeba s Pánem prstenů. Když pak autorka začne sama používat různé logické hrátky, tak jen čtenáře povzbuzuje k zapnutí mozku a bohužel na to nemá. Mám-li to nějak shrnout, Harry Potter se rozhodně zařadil mezi mé oblíbené oddychové knihy, ale úplně špička to není. Myslím, že pokusem o velkolepou ságu si autorka troufla na víc, než na co má, a lépe by jí svědčily jednotlivé izolované příběhy, jak to potvrdila v prvních dílech. Ostatně je možné, že nějaké takové Harryho příběhy z ní ještě vypadnou, pak uvidíme. **PH.**

Časem s vědou - červen plný medicíny Z událostí, které změnilý náš svět

Victor Horsley z londýnské Queen Square Hospital 9. června 1887 jako první na světě provádí úspěšnou operaci míchy. Armádnímu důstojníkovi odstraňuje nádor, který svým tlakem na míchu způsoboval stále větší bolesti až ochrnutí nohou. Horsley musel k nádoru proniknout skrze několik obratlů a operovat velmi jemně, aby nepoškodil nervovou tkáň. Po roce pacient opět naplno sloužil Jejímu Veličenstvu královně Viktorii.

Všestranný perský učenec Abú Alí Ibn Síná al-Husajn ibn Abdalláh se nejvíc proslavil kompilací arabsko-řecko-římské medicíny. Tento *Kánon lékařství*, kolem roku 1100 poprvé přeložen do latiny (a z Ibn Síny se stal Avicenna), se používal až do 18. století.

V červnu roku 1037 v Hamadánu (dnes západní Írán) Mistr onemocněl úplavicí. Aplikoval si osm klystýrů s pepřem (hu!), poté si naordinoval nějaký tehdejší dryák s opiem. Pomocník však opium předávkoval... Sedmapadesátiletý Ibn Síná - Avicenna zemřel 18. června 1037 na útlum dýchání.

Nu, 24. června 1527, takřka přesně 490 let po Avicennově smrti, německý buřič Paracelsus, toho času profesor lékařské fakulty ve svobodomyslné Basileji, vrhá do plamenů ohně na veřejném tržišti hlavní spisy dosud nedotknutelných guruů medicíny v čele s Avicennou. Přitom vece: „Co z vás jsem měl, nechť pohltí oheň, aby všechno neštěstí prchlo do vzduchu, aby vaše hadí plémě a jed zahynuly, aby monarchie byla vyčištěna!“

Ani tentokrát však Avicenna nezhylnul definitivně. Kupříkladu jeho názor, že příčinou infekčních nemocí jsou neviditelní činitelé přenášení vodou nebo vzduchem, a prevencí infekce je tudíž izolace pacienta či třeba převařování vody před požitím, žije dodnes.

Někdy v polovině 80. let. 19. století Julius Wagner-Jauregg léčil na vídeňské psychiatrické klinice ženu s těžkou laktační psychózou, které šťastně přestálý břišní tyfus přechodně vrátil rozum. Mladého doktora tehle „zázrak“ zaujal natolik, že začal kolem sebe pátrat. Objevil další podobné případy: Například žena, kterou přechod dohnal k beznadějnému šílenství, překonala otravu krve a vrátila se ke svým devíti dětem. Z 223 Jaureggem nalezených případů překvapivého uzdravení, u nichž proběhly např. růže nebo břišní tyfus, v 77 případech psychóza ustoupila, ve 22 dokonce trvale. Publikoval to v roce 1887 a rok nato začal u svých pacientů opatrně vyvolávat horečku injekcemi streptokoků. Nijak zvlášť neuspěl.

Po třech desítkách let se k výzkumu terapeutických účinků horečky vrátil. Tentokrát si k tomu vybral pacienty trpící progresivní paralýzou. Ze dvou důvodů: jednak jich bylo habaděj (tvořili tehdy třetinu osazenstva blázinců), jednak už měl k dispozici Wassermannovu reakci, která podle obsahu protilátek v krevním séru umožňuje sledovat průběh terapie.

Během první světové války, konkrétně 14. června 1917, přišel k profesoru Jaureggovi asistent. „Ten voják s nervovým šokem dostal malárii. Dáme mu chinin?“

Dali. Ale předtím přešlo pár kapek krve z vojáka do žil jiných dvou pacientů – bývalého herce a bývalého poštmistra, obou devastovaných pokročilou progresivní paralýzou (v těchto stadiích už tehdy známý salvarsan neúčinkoval). Záznak se dostavil. Po záchvatu vysoké horečky ukončeném dávkou chininu se stav obou lidských trosek dramaticky zlepšil. Podobně u části z dalších sedmi – tři se víceméně uzdravili, jeden však zemřel.

V roce 1927 Jauregg dostal Nobelovu cenu. Dnes, v době antibiotické, je jeho Nobelka považována za omyl; kdo ví – zítřka se obdobná forma imunoterapie může stát pravdou a omylem se stanou antibiotika...

Dne 21. června 1982 je jistý John Hinckley, usvědčený z atentátu na amerického prezidenta Ronalda Reagana, porotou osvobozen, poněvadž shledán nepřičetným. Pozoruhodné na tom je, že soud zde poprvé „definuje“ šílenství i na základě výsledku pozitronové emisní tomografie.

Nu a 10. června 1997 je v laboratoři při cyklotronu U-120M v Řeži u Prahy poprvé v Česku syntetizováno PET radiofarmakum deoxyglukóza značená radioaktivním fluorem. Šílenci se mohou začít osvobozovat i v Česku.

Americký obchodník a amatérský pilot Kenneth Arnold 24. června 1947 spatřuje nad horou Mount Rainier ve Skalnatých horách (stát Washington) ze svého letadla devět světlých disků, letících rychlostí „dobře přes 1000 mil“. Jelikož svědek byl též zástupcem místního šerifa, měla jeho slova váhu. „Bylo to, jako když házíte talíř přes vodu“, opsal později to, co viděl. On toho samozřejmě vypověděl i napsal mnohem víc a detailněji, ale ten talíř nějak lidem uvízl v hlavě... Zrodil se fenomén létajících talířů, po vědecku UFO. A jak to souvisí s medicínou? Přece skrze psychiatrii...

První doloženou transfúzi krve člověku provedl 25. (dle starého kalendáře 15.) června 1667 pařížský matematik, filosof a lékař Jean Baptiste Denis: Dlouhou horečkou sužovanému šestnáctiletému chlapci, ve kterém už se doktoři krve nedořežali po dvacetinásobném pouštění žilou, převedl stříbrnou trubičkou do ramenní žíly necelé dvě deci krve z krční tepny beránka. Dopadlo prý to dobře. Stejně tak i druhý převod u najatého zdravého člověka. Zato třetí příjemce, choromyslný pacient, kterého chtěl Denis „uklidnit“ krví notoricky mírného beránka, zklamal. První transfúzi jakž takž přestál, po repete dostal bolesti v kříži a končetinách, zčervenal ve tváři a těžce dýchal. V následujících dnech pak močil krev. Napotřetí pak už po malé dávce tekutého jehněčího dostal velké bolesti, začal se dusit a zanedlouho zemřel.

Denisův čin, popsáný ve veřejném dopise jednomu z minis-

trů, vyvolal obrovský, leč protichůdný ohlas; konzervativní monarcha Ludvík XIV. (jehož se Denis později stal jeho osobním lékařem) byl pro, lékařská fakulta, která by měla šířit pokrok, naopak proti. Kvůli celkově špatným výsledkům však byly kolem roku 1680 transfúze všeobecně zakázány.

Rizika je zbavil až rakouský patolog Karl Landsteiner, který napřed v roce 1900 našel krevní skupiny u člověka, poté (už v Americe) spolumiloval Rh-faktor.

V bavorském Wörishofenu 17. června 1897 umírá „německý Priessnitz“ Sebastian Kneipp (narozen 1821). Jako kněz měl pomáhat lidské duši, zajímala ho však i její fyzická nádoba. Roku 1855 začal v prádelně dominikánského kláštera ve Wörishofenu provozovat kúry založené na víře v uzdravující sílu přírody. Spočívaly v otužování zejména stykem se studenou vodou (chození naboso v mokré trávě, ono populární kneippování, přetrvalo až do meziválečného období). Pro výrazné úspěchy mu byl roku 1881 – opět ve W. – postaven speciální lázeňský ústav. Dnes už jsme v medicíně jinde, ale ruku na srdce: komu z nás by neudělalo dobře občas si po ránu zakneippovat na rozkvetlé louce?!

Lékař maďarského původu Emerich Ullmann se do nového století pustil originálně – začal zkoumat možnosti přenosu orgánů. (Možná ho k tomu inspiroval román H. G. Wellse *Ostrov doktora Moreaua* z 1896.) Zvolil si ledviny (je-

jich „přísíť“ je technicky nejjednodušší). Počátkem roku 1902 odňal pokusnému psovi ledvinu a přenesl mu ji ke krční tepně (tzv. autotransplantace). V březnu totéž provedl mezi dvěma psy (alotransplantace) a 27. června 1902 před vídeňskou chirurgickou společností demonstruje něco už dosti neuvěřitelného – fungující psí ledvinu transplantovanou do krční oblasti kozy (transplantace mezidruhová, xenotransplantace). V tomto případě měl mimořádné štěstí, nicméně v případech druhého a třetího typu to dopadlo pokaždé stejně (z dnešního pohledu zákonitě) – odvržení štěpu do několika dní. To byl také zřejmě důvod, proč badatel v těchto experimentech dál nepokračoval. Zato inspiroval pozdějšího nobelistu Alexise Carrela k vývoji dokonalého cévního stehu (poprvé publikovaného 8. června 1902).

Připomeňme si, že první úspěšný přenos ledvin mezi lidmi (jednovaječnými dvojčaty) se podařil koncem roku 1954 v USA.

Shodou okolností takřka přesně 90 let po Ullmannovi, 28. června 1992, se na univerzitní klinice v Pittsburghu (Pennsylvánie, USA), dostává pětaticetiletý pacient s játry zničenými hepatitidou novouze játra z paviána. Masivně imunosupresovaný, zemřel po 71 dnech na následky infekce. A podruhé po 90. letech: 1. července 1992 Jan Černý z Centra kardiiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně provádí první transplantaci srdce na Moravě (vůbec první u nás se uskutečnila koncem ledna 1984 v pražském IKEM).

Časem s vědou – červenec převážně cestovatelský

Léto, čas velkých cest. Tak třeba: Po mnoha protivenstvích a po celostátní sbírce typu „Národ sobě“ 11. července 1897 ze Špicberk konečně startuje švédský vodíkový balón Örnen (Orel), aby se pokusil dosáhnout severního pólu vzduchem. Dvěma mužům posádky velí inženýr Salomon August André. Již za tři dny (po uražení vzdálenosti 300 km) však musí aeronauti nouzově přistát (stalo se na 82° 56' s. š.). Pokusy o pěší návrat hatí opačný drift ledu. Více než sto dní zápasí odvážlivci s osudem... Nakonec někdy koncem října buď zmrzli, nebo se otrávilí medvědími játry.

O třiatřicet let později najde norská velrybářská loď na ostrově Hvit Oya poslední jejich tábořiště včetně deníku. Ten končí zápisem: „17. října 1897. Domů. V 7.05 ráno...“

Na speciálním železničním okruhu u Velimi (leží mezi stanicemi Kolín a Pečky) 11. července 1972 elektrická lokomotiva typu 57 E (vyrobená v plzeňské Škodovce) dosahuje rychlosti 219 km/h, což je československý rekord (ten předchozí ustavila parní lokomotiva koncem srpna 1964 na 162 km/h). Nu, a poněvadž pokrok nestojí dokonce ani u nás, tak „už“ v listopadu 2004 padá český rychlostní rekord vlaku zas: elektrická souprava typu pendolino (arci původu již netuzemského) se na budovaném železničním koridoru rozjede na rychlost 237 km/h.

Nil. Vody této podivuhodné řeky, plynoucí posledních 2 400 km (z celkové délky 6700 km) bez jediného přítoku, daly na svém dolním konci vzniknout jedné z kolébek na-

ší civilizace, avšak její opačný konec zůstával po tisíciletí opředen tajemstvím. Nakolik pravdivé jsou zázky o jeho četných jezerních pramenech? Definitivní odpověď přináší 21. července 1862, kdy John Hanning Speke (na své již druhé výpravě do těchto končin) završuje průzkum okolí Viktoriina jezera. Krajinu zde popisuje jako nejdokonalejší ztělesnění cíle, o který usilujeme v parku co nejlépe pěstěném. Z jezera tu vytéká proud široký 600 až 700 yardů, v němž jsou rozesety ostrůvky a skaliska; na ostrůvcích stojí rybářské chýše, na skaliskách se sluní krokodýlové... Svůj záznam „ráje na Zemi“ doplňuje známými slovy: *The Nile is settled* (Nil je rozřešen).

Roku 1864, nedlouho po svém návratu do Británie, sedmatřicetiletý Speke tragicky zahyne na lovu.

V Atchisonu (Kansas, USA) se do vážené právnické rodiny 24. července 1897 narodila Amelia Earhartová. Od dětství nekonformní, zamilovala se do letadel, prosadila to u zděšených rodičů, nechala studia medicíny, získala pilotní průkaz. Po úspěších v několika leteckých soutěžích pak v roce 1928 jako první žena přeletěla Atlantik (v posádce), o čtyři roky totéž jako první pilotka dokázala sama a nonstop.

2. července 1937 pak s navigátorem Fredem Noonanem odstartovala z Nové Guineje v rámci etapového obletu světa. Po několika hodinách jejich Lockheed beze stopy zmizel uprostřed Pacifiku. Svět se se smrtí své legendy dlouho nechtěl smířit, za mrtvou ji oficiálně uznal až počátkem roku 1939.

Léto, čas velkých cest. Žel, občas vedou do záhuby. ➔

Peter F. Hamilton – Druhá šance v ráji

Tato kniha by mohla mít podtitul „Na skok zpátky v Konfederaci“, protože všechny obsažené povídky zapadají do světa monumentální trilogie Úsvit noci. Proto ji doporučuji zejména coby digestiv ale i možný aperitiv. Jemná kombinace sedmi příběhů ze světa, který by v propracovanosti mohl soutěžit s leckterou fantasy ságou, je příjemnou tečkou za královskými chody v podobě sedmi svazků Úsvitu noci.

Sbírka povídek obsahuje jak kratší práce, které jsou podobny krystalům cukru na okraji sklenky s barevným koktejlem, tak rozsáhlejší titulní novelu Druhá šance v ráji, jež má hlubokou duši pravého cognacu. Povídky jsou vyvážené a žádná z nich neční nad ostatní. Pochopitelně zmiňovaná ústřední novela je dominanturou – nosným sloupem – sbírky, tomu se už kvůli jejímu rozsahu nelze vyhnout, ale ostatní povídky také dokazují, že Hamilton umí tvořit zajímavé příběhy i v rámci malého uzavřeného prostoru.

Knihu otvírá krátká akčně střížená povídka Na Sonnie si nepřijde. Hamilton se v ní vrací na samotný počátek Konfederace, do času, kdy byla spřízněnost (schopnost komunikace a ovládnání na dálku) teprve v plenkách. Děj se točí okolo brutálních soubojů v arénách a má až příznačně cyberpunkovou příchuť. Už hned ze začátku je znát, že autor nepotřebuje mnoho set stran, aby zachytil svou vizi. Velice dobře mu dokáže posloužit rozsah 10-20 stran. Dlužno však přiznat, že povídka není ničím závratně nadprůměrným. Pointu lze odhalit poměrně záhy a samotná konstrukce také není ničím originální. Autor ale dobře využívá zázemí, které mu poskytuje jeho vesmír, a navíc dokáže velice dobře (a rychle) charakterizovat své hrdiny.

Nicméně po krátkém střípku přichází ústřední novela, která zabírá takřka polovinu knihy. Hamilton v ní odbočil od přímočaré akce a naservíroval noirovou detektivku, jež dělá čest všem ztroskotaným detektivům v ošoupaných kabátech, s tvářemi jak vyřezanými žiletkou a s tmou v očích, že by se v nich utopil všechnen žal půlnočních pijáků zvětralého piva.

Hlavním hrdinou je nový šéf policie, který s rodinou přijíždí na vzkvétající habitat Eden, který věren svému jménu ze všeho nejvíce připomíná znovu nastolený ráj. V idylické atmosféře má policie píše roli symbolickou, protože samotná osobnost habitatu dokáže kontrolovat drtivou většinu prostoru. Hrdina

Ne však vždy. V Sušně nedaleko Mladé Boleslavi se 26. července 1847 narodil „učitel cestovatelů“ Josef Kořen-ský. Působil jako učitel, posléze ředitel dívčí školy v Praze, přitom drobně cestoval, až nedlouho před padesátkou odešel do penze a vykonal cestu kolem světa (právě kvůli cestování se prý ani neoženil). Na svých výpravách neobjeoval, spíše přemýšlivě pozoroval; především však uměl svoje zážitky čtivě sdělovat. Právě jeho knihy (bylo jich přes dvacet) z něj udělaly zřejmě nejpopulárnějšího českého cestovatele meziválečné doby. „Rozumnou životosprávou, udržovanou ve velkoměstě, zachoval si dobré zdraví venkovského kořene a dožil se zcela svěží opravdu ctihodného věku jedenadevadesáti let,“ píše jeho životopisec.

František Houdek

se ani nestihne rozkoukat a euforická atmosféra Edenu je zalakena skutkem, o kterém by si nikdo nikdy nemyslel, že je v dokonalé společnosti proveditelný – vraždou.

Musím se přiznat, že tento příběh mne nadchl. K detektivkám mám vztah a zvláště ty chandlerovské zaprášené mi k srdci přirostly dvojnásob. Peter F. Hamilton těží z daného žánru maximum a tak se hrdina potácí mezi dvěma pekly – pracovním a osobním. Nikým nepochopen a všemi podceňován zakusuje se do případu odhodlán pachatele dopadnout za každou cenu. Získává i ztrácí životní lásky a jeho šance na osobní uspokojení paradoxně klesá čím dál více, čím blíže se přibližuje k identitě vraha.

Novelu charakterizuje rychlý děj plný zvratů a neočekávaných událostí. Hamilton opět ukazuje, že jeho silnou stánkou je psychologie lidského jednání, a bravurně dokáže vodit čtenáře po falešných stopách. Závěrečná pointa je originální, nečekaná a vícerozměrná – tak jak to má být. Byl jsem dokonce tak moc spokojen, že i kdyby vše ostatní v knize nefungovalo – přesto bych ji doporučoval.

Sbírka dále nabízí pět dalších kratších povídek vyrovnané kvality. Hamilton si neodpustil cameo některých postav a míst z trilogie Úsvit noci, což znalého čtenáře jen potěší. Trochu slabší je povídka Nový věk, která mírně ztrácí tah na vyprávění. Případně povídka Poupata, která má snad až příliš šroubovanou a křečovitou pointu. Přesto ale ve všech z nich Hamilton přináší originální nápady a jeho vyprávěčský styl dokáže zaujmout.

Stylově bravurní je pak zejména povídka Popraviště, která má úžasný smysl pro detail a rytmiku slov. Hamilton v ní zachází až k hranici s horrorem. Další příběh z mladé Konfederace je pak vznosně nazván „O věčné lásce“ a autor v něm ukazuje zejména svoji schopnost vytvořit originální děj.

Sbírka je uzavřena všemi fanoušky jistě očekávanou povídkou Úniková cesta, která je zmiňována už v anotaci „...a nakonec se dozvíte, proč mladý Calvert zdědil Lady Macbeth tak otlučenou.“ Časově se dostáváme poměrně blízko k událostem z původní trilogie a samotná povídka dobře zapadá do autorova vesmíru nejen dějem, ale i stylem vyprávění. Je to taková malá space opera o takřka pirátské výpravě, nečekaných objevech a dech beroucím kosmickém dobrodružství.

Přiznám se, že jsem byl velmi zvědavý, jak si Hamilton povede na povídkovém poli. Trilogie Úsvit noci si ode mne vysloužila kladné hodnocení, ale také to nebylo úplně jednoznačné. Autor má celou řadu omezení a na příslušném olympu mu přece jenom něco chybělo. Druhá šance v ráji ale ukazuje jeho spisovatelské řemeslo v jiném úhlu, a přestože asi už navždy bude goticky klenutý Úsvit noci jeho nejvzpomínanějším dílem – nemělo by se zapomínat ani na jeho povídky. V lecčems jsou totiž lepší!

Takže vážení čtenáři – tak jako k dobrému jídlu patří i dobré pití – doporučuji vám k přednostně podávanému pokrmu původní trilogie servírovat vzápětí povídky ze sbírky Druhá šance v ráji. A pokud zrovna nehodujete na původních knihách – berte to jako možnost ochutnat rubínovou hloubku vesmíru Petera F. Hamiltona. Dobrou chuť.

Petr Čáslava / petr.bloguje.cz

Splněné sny

Co vědci už udělali pro snící autory sci-fi?

V padesátých letech minulého století se romány a i sci-fi filmy začaly hemžit létajícími talíři. Nebyly to jen takové ty velmi legrační z filmu *Plan 9 from Outer Space* Eda Wooda (1924-1978), které „geniální filmový kolážista“ vyrobil – opět formou prostorové koláže – čili z toho, co kde sebral, a připevnil je na rybářský vlasce. Jeho pomocníci je potom za scénou drželi na prutech a pohybovali s nimi, jako že létají, a tak Ed nafilmoval invazi mimozemšťanů – samozřejmě i s tím vlascem. Dnes se na filmy od „nejhoršího režiséra“ Eda Wooda díváme zas jinak – jsou takovým milým zdrojem zábavy a vlastně bez úsměšku, opravdu – vzhledem k tomu, jak používal kulisy, co jiní režiséři už nepotřebovali nebo odložili, a i kousky celých archivních filmů – Ed je první „filmový kolážista“. Hovořím samozřejmě o jeho filmové tvorbě, ne o pozdějším pornu, co nakonec točil, ale vraťme se k těm „normálním“ lodím, na kterých k nám přilétají mimozemšťané...

Záhadný materiál

Ve skutečných sci-fi filmech a i románech a komiksech se vědci setkávají s létajícími talíři či kosmickými koráby roztdivných tvarů, většinou s opuštěnými nebo právě jim je do laboratoří přiváží vojáci, po vítězné bitvě samozřejmě.

Vědci se vrhnou zkoumat cizí stroje a často zjistí, že jsou vyrobeny z nám neznámého materiálu, který se nedá ohýbat, řezat, vrtat a dokonce ani poškrábat, je teplotně stálý a – i když je tak tvrdý, není ani křehký, ani ho nelze zlomit rázovou silou, ale chová se jako pryž – ano, i skáče jak gumový míček... a právě téměř takový materiál už od roku 2004 existuje – jedná se o amorfní kovovou slitinu zvanou „kovové sklo“

Tato slitina nespadla žádnému vědci v podobě talíře z nebe, ale je výsledkem mnohaletých výzkumů na různých univerzitách.

V roce 1959 Ed Wood promítl svůj film s létajícími talíři a byl to propadák a jeho poslední „umělecký“ film. V tomtéž roce Belgičan Pol Duwez vytvořil na Kalifornské technické univerzitě (Caltech) rychlým chlazením slitinu zlata a křemíku, která zůstávala amorfní při normální teplotě v místnosti. I když se jednalo o velice tenký kovový film, protože silnější vrstvičku taveniny není možné dostatečně rychle ochladit, byl to velký úspěch. Duwezovy pokusy začínaly, ale na základě teorie se předpokládalo, že amorfní kovy budou mít neočekávané vlastnosti – nějaké takové, jaké umělci přisoudili materiálům, ze kterých stavěli své vesmírné koráby mimozemšťani.

A co říká ona teorie? Typická slitina dvou kovů se skládá ze dvou druhů atomů, které při chlazení společně vytvářejí krystalickou mřížku. Styčné plochy krystalů jsou místa, kde může docházet k deformacím včetně oxidace a koroze. Vnesení dalšího kovu s podstatně odlišnou velikostí atomů naruší mřížku do té míry, že je tvorba krystalů znemožněna.

V sedmdesátých letech se připojil k týmu Pola Duweze William Johnson – další úspěšný vědec na cestě ke skelnému kovu. Nyní je již profesorem a řadu let má své studenty a asisten-

ty. Právě se svým studentem Atakanem Pekerem vyrobil amorfní kov. Pokus začal v roce 1992. Peker neustále míchal pět prvků – zirkonium, titan, nikl, měď a berylium, z kterých v nejrůznějších poměrech vyráběl série slitin. Po deseti měsících neustálého míchání slitin se konečně oba dva vědci mohli zaraďovat – slitina ochladla na pokojovou teplotu a vypadala jako sklo se zrcadlovým leskem.

Radovat se mohli, ale decentně a jen chvíli – museli jít do laboratoře dál míchat slitiny. Během příštích 6 měsíců vyrobili Peker a Johnson několik set různých slitin, a jen jedna se jim zdála vhodná k dalším pokusům. Pojmenovali ji Vitreloy. Nejhouzevnatější titanové slitiny mají pevnost v tahu kolem 175.000 liber na čtvereční palec (kolem 12 tun na cm čtvereční), ale stejný hranol nové slitiny unesl 300 tisíc liber. Což bylo opravdu velmi slibné. Jenže Vitreloy se podobala sklu a chovála se jako sklo – tříštila se.

Profesor Johnson pracoval na zlepšení nové slitiny a v roce 2000 vyrobil Liquidmetal2. V něm je 80% materiálu v amorfní formě a 20% je ve formě krystalické. Profesor přirovnal funkci krystalů ve slitině ke koňským žiním, které se už ve středověku přidávaly do omítky, aby jí zpevnily.

Toto ovšem není konec výzkumů amorfních kovů – dalo by se říci, že spíše nový začátek. Tyto slitiny jsou zatím pořad drahé, a tak výzkum pracuje na jejich zlepšení, které by je co nejvíc zlevnilo, ale zachovalo jejich vlastnosti.

V roce 2007 už ovšem studenti nemíchají stovky slitin, vše se modeluje na počítači.

Materiál by byl... a k čemu vlastně?

Prvním komerčním výrobcem „kovového skla“ byla firma Liquidmetal Technologies sídlící v Kalifornii a výrobnou v Jižní Koreji.

A vyrábí se z ní golfové hole, tenisové rakety..., pokrývají se jí lacinější kovy – například trubky u elektrárenských kotlů, které tak vydrží bez výměny podstatně déle.

Tento materiál je výborný na umělé klouby nebo skalpely. Takový skalpel se odlije a odlitky již není třeba brousit a přesto má vynikající a trvanlivé ostří.

Armáda po tomto materiálu rovněž vztahuje ruce – bude vhodný na stíhačky, na tanky... možná vyrobí i létající talíře.

JITA Splitková

Druhá šance v ráji

Seďm příběhů ze světa monumentální trilogie Úsvit noci.

Stejně jako zmíněnou trilogii vydal Triton Praha. Od jejich autora můžete znát i vynikající povídku o dlouhověkosti a jejich následcích *Jak rostou stromy*, kterou vydal v knize *Budoucnosti Laser* Plzeň.

Cena 219 Kč, klubová cena 159 Kč, 388 stran, přeložili Jana a Jam Oščádalovi.

DOGMA

Tak jsme byli na Simpsonech. A před nimi zhlédli snad již povinné varování před tím, že krást filmy v podobě vypálených nezákonných kopií je trestné, že se to nevyplácí a že vedle zákonného postihu můžeme být také potrestáni špatným zvukem a nekvalitním obrazem. Pak nám konečně pustili Simpsonovy. A asi to (v Cinema City Flora na Vinohradech v Praze) byla ukradená kopie, protože obraz byl občas škrábnutý a hlavně se na krajích po celou dobu chvěl. Takže jsem udělal to, co by udělal každý: v kontrastu k předchozím varováním jsem napsal na Českou protipirátskou unii. A oni mi odpověděli to, co by asi čekal každý: že je zajímaví práva výrobců a distributorů filmů, nikoliv diváků, ale že můj dotaz předali provozovateli kina, který se mi určitě ozve. No, už je to týden a určitě se neozval. A tak dogma čísla nechť je, že co se pirátění týče, nemáme si s kinařema co vyčítat, ale my je alespoň neotravujeme.

Z deníku BB (část třináctá) – V mžiku učiněná rozhodnutí

(BB = Blbá Blondýna = mimikry ženy středního věku, úspěšně zabírající zejména v pražském dopravním provozu a při komunikaci s muži obecně.)

Tak jsem vám dnes chtěla vyprávět o úrovni letošního ročníku soutěže O stříbrnětěleský Halmochrom, ale kupodivu se v něm neobjevilo nic zajímavého, tedy ani v pozitivním slova smyslu (bohužel žádný nový objev nebo převratné dílo) ani v negativním (naštěstí jen nějaká ta gramatická nebo stylistická chyba, ale žádná katastrofa). Výsledky vyhlásí Dáreček v dalším Interkomu, a tak se v tomto čísle mohu s vámi podělit o impresi z knihy **Mžik aneb Jak myslet bez přemýšlení**, v níž americký autor Malcolm Gladwell rozebírá, proč jsou nejlepší odborníci schopni rozhodnout bleskově během několika vteřin po seznámení s případem nebo proč odborníci odhalí falzifikáty jediným pohledem a jak náš mozek při tomto rozhodování vlastně funguje. Část našeho mozku je totiž schopna poté, co absolvuje léta perné práce a opakovaných procedur a zkoumání, provést bleskově a nevědomky řadu kalkulací, a než dojde do vědomé části mozku informace o analýze a výsledku výpočtu, odborníci nevědouce proč tuší správnou odpověď.

Další pasáž knihy se týká zažitých stereotypů. I my ostatní běžně činíme blesková rozhodnutí nejen ve svém oboru činnosti, ale i při seznámení s novými lidmi, sledování filmů, v osobním životě podle mimiky milované osoby, podle odmítavých reakcí těla apod., bohužel proti odborníkům občas činíme i nesprávné vyhodnocení. Bleskové rozhodování také může za to, že vysocí ztepilí muži mají při prvním dojmu vyhráno oproti mužům menšího vzrůstu, neboť výška, světlá barva kůže a krátké vlasy vzbuzují pozitivnější asociace než nižší vzrůst, tmavá kůže a dlouhé vlasy. Většina z nás, aniž bychom si toho byli vědomi, si například spojuje vůdcovské schopnosti s mohutnější tělesnou schránkou a tento stereo-

ARTUR A MINIMOJOVÉ – blbé, blbé, hrozně moc blbé i na pohádku, a to mám pohádky hrozně moc rád.

GHOST RIDER – má sice špatnou režii, střih a ne nejlepší scénář, ale nenudí a hlavně: hlavní hrdina nevyrostl, zůstal klukem i se svými názory na temné mstitelky a ochranu slabých a bezmocných. A to mě na tom bavilo.

PIRÁTI Z KARIBIKU: NA KONCI SVĚTA – tříhodinová nuda o ničem, v níž roli zábavné figury převzal od Jacka kapitán Barbosa a Elizabeth se spokojí se sexem jednou za deset let.

SIMPSONOVI – narvali do toho důraz na šťastnou americkou rodinku a klasický katastroficko-happyendácký konec, ale taky takovou spoustu slušných až skvělých fórů, že se to dá vydržet i víckrát.

SUNSHINE – vypadalo to na komorní sci-fi drámo, ale s přibývajícím minutami přibývá nesrozumitelných záběrů, až se vše zvrhne v jakési (mnou nepochopené) podobnosti či co.

Filip Gotfrid

typ má takovou moc, že jakmile mu někdo vyhovuje, jsme vůči ostatním ohledům docela slepí. (Divte se pak rasistům.)

Další pasáž by měla zajímat lékaře, advokáty, kadeřnice a další profese, věnující se individuálním klientům. Seznamuje nás se závěry výzkumu srovnávajícího stížnosti pacientů v americké lékařské a jejich chybovosti, z něhož plyne, že existují velmi zdatní lékaři, na které je podáno mnoho žalob, a naopak lékaři, kteří se dopouštějí mnoha chyb, ale nikdo je nikdy nežaloval. Pacienti totiž nepodávají žaloby proto, že utrpěli špatnou lékařskou péči, ale proto, že (možná) utrpěli špatnou lékařskou péči, ale navíc ještě se k nim lékař choval nadřazeně a málo s nimi komunikoval. V kvalitě lékařské péče i odborných informacích přitom u obou skupin nebyl zjištěn rozdíl. Lékaři, kteří nikdy nebyli žalováni, trávili s každým pacientem o tři minuty více času než ti, kteří byli žalováni; častěji aktivně naslouchali, častěji se s pacienty smáli a vtipkovali.

*Osobně mě velmi zaujal pojem a vliv **primingu**: budete-li se chvíli soustředit na milá a příjemná slova a slovní spojení (filmy, literaturu apod.), ovlivní to vaši mysl tak, že bezprostředně poté budete milejší a přátelštější. Naopak pár minut strávených s agresivními výrazy vás učiní útočnějšími. Výsledky pokusů jsou samozřejmě dosti znepokojivé, neb ukazují, že to, co považujeme za svobodnou vůli, je do značné míry iluze.*

Takže zpět do života (osobně odjízdim na 14 dní studovat angličtinu do Londýna, s sebou mám Zamrzlou evoluci od Jaroslava Flegra – těšte se příště) a pozor na reakci podvědomí, neboť – alespoň podle Gladwella – na poučené priming nefunguje.

Vaše Blbá Blondýna

Daniela Kovářová

Malcolm Gladwell, Mžik (Jak myslet bez přemýšlení), Dokořán Praha 2007, 246 stran, doporučená cena 298 Kč

(8.8.2007)

Jak vyhrát Cenu Karla Čapka?

Vyhlášení 27. ročníku Ceny Karla Čapka

Československý fandom vyhlašuje 27. ročník literární soutěže Cena Karla Čapka.

Své práce žánru sci-fi, fantasy nebo hororu s fantastickými prvky psané česky nebo slovensky zasílejte **v elektronické formě** na CD, disketě či emailem a **současně ve čtyřech čitelných papírových kopiích** (anonymní výtisky bez uvedení jména autora) na adresu administrátora:

Jiřina Vorlová, Mariánská 401/41, 142 00 Praha 4 - Lhotka (e-mail AQUILA@ALTAR.CZ nebo AQL@SEZNAM.CZ)

Do obálky prosíme přiložte:

1) **průvodku** obsahující vaše jméno, přesnou adresu, kontaktní email, telefon a názvy všech zaslanych soutěžních prací – u povídkových kategorií lze soutěž obelstít nejvýše dvěma pracemi v každé kategorii, kategorie novela je omezena na jediný příspěvek od autora. Můžete uvést i orientační přepočítaný rozsah na normované stránky. (1 NS = maximálně 60 znaků na řádek, 30 řádek na stránku. Počet normostran odhadnete tak, že celkový počet znaků práce včetně mezer vydělíte empirickou konstantou 1620.) Zjištění přesného počtu normostran a zařazení do příslušné kategorie podle rozsahů uvedených níže provede administrátor.

2) **čestné prohlášení**, že soutěžní práce dáváte k dispozici organizátorům soutěže pro jedno otištění bez nároku na honorář

Upozorňujeme na omezení počtu prací od jednoho autora a na povinnost zasílat od letošního ročníku i elektronickou formu práce. Rozhodně však nelze považovat za elektronickou kopii oskenovaný text jako sled obrázků či formát PDF. Nejvhodnější je formát DOC z Microsoft Wordu, RTF či prostý TXT (v rozumném kódování).

Do soutěže nemohou být zařazeny práce, které se již zúčastnily některého z předchozích ročníků, byly již publikovány v oficiálních tiskovinách či na internetu nebo jsou současně přihlášeny v jiné soutěži celostátního významu!

Vymezení soutěžních kategorií je následující: mikropovídka (do 5 normovaných stran) – krátká povídka (6 – 20 NS) – povídka (21 – 60 NS) – novela (61 – 300 NS). Práce delší 300 NS nebudou do soutěže zařazeny. O přesném zařazení do kategorie rozhoduje administrátor soutěže.

Uzávěrka tohoto ročníku soutěže je 30. listopadu 2007. Práce doručené po tomto termínu budou po dohodě s autorem zařazeny do následujícího ročníku. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhne na Parconu 22. – 24. srpna 2008 v Plzni.

Blíže informace podá administrátor nebo je lze najít na <http://fandom.scifi.cz/ckc.htm>.

Těšíme se na vaše příspěvky!

Jiřina Vorlová

Vidoucí 2007

Dnem 8. 8. 2007 skončilo první, vyřazovací kolo literární soutěže Vidoucí 2007 pořádané časopisem Pevnost, SFK Palantír Pardubice, SFK Syndrid, weby Scifiworld a Kult fantazie. Z došlých 212 povídek do druhého kola postoupilo 55 nejlepších, z nichž se bude vybírat letošní vítěz.

Vzhledem k tomu, že soutěž má kategorii veřejné poroty, může se hlasování zúčastnit úplně kdokoli. Ale pozor, oproti minulým ročníkům se změnil nejen systém celé soutěže, ale také způsob hodnocení.

Více informací, včetně seznamu postupujících povídek, najdete na stránkách pořádatelského klubu SFK Palantír Pardubice, <http://www.sfkpalantir.net/index.php?pid=1046>.

Vyhlášení literární soutěže Trifid 2008

Nakladatelství Triton vyhlašuje pátý ročník literární soutěže Trifid v žánru SF, fantasy nebo hororu s fantastickými prvky.

1. Soutěž je vyhlašována v kategorii česky psaný román nad 300 normostran.

2. Odborná porota a redakční rada ze zaslanych prací vybere díla vhodná k vydání v nakladatelství Triton.

3. Autoři vybraných prací obdrží odměnu 20 000 Kč. V případě komerčního úspěchu titulu obdrží další autorský honorář.

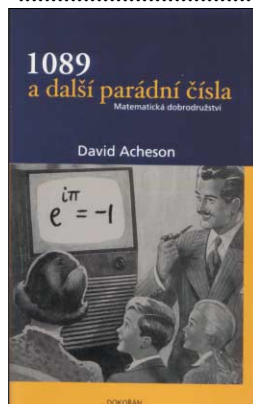
4. Dílům představujícím mimořádný literární počín může porota udělit cenu Trifid spojenou s dvojnásobnou odměnou pro autora, který obdrží celkem 40 000 Kč.

5. Zasláné práce nesmí být již někde knižně publikované, ale nevádí, pokud se již účastnily nějaké literární soutěže.

6. Soutěž probíhá trvale, datum uzávěrky je pouze orientační a znamená, že díla zasláná do jejího termínu budou zhodnocena do následujícího Parconu či Fénixconu (pokud bude příspěvků hodně), kde budou průběžně výsledky soutěže vyhlášeny.

Své příspěvky zasílejte v jednom tištěném exempláři a na disketě (ve formátu Wordu nebo RTF) na adresu Nakladatelství Triton (soutěž Trifid), Vykáňská 5, 100 00 Praha 10. **Nejblíže uzávěrka je 30. 4. 2008.**

Staso Juhaňák

NON FICTION
David Acheson

1089 a další parádní čísla

Kniha přibližuje matematiku lidem, kteří byli usilovnou prací školského systému přesvědčeni, že matematika není nic pro ně. A činí tak opravdu okouzlejícím způsobem, je to skutečně jedno z nejtěvších vysvětlení matematiky vůbec.

Vydalo Dokořán, Praha 2006, dotisk, váz. 198 str. 184 Kč.